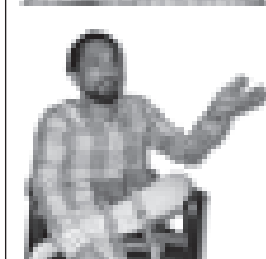
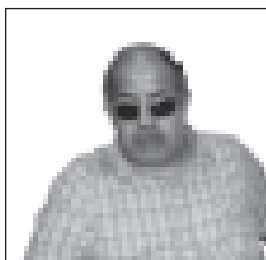

توان یاب

سال پانزدهم شماره ۵۷
(پاییز ۱۳۹۴)

۲	سرمقاله
	گفت و گو با سهیل معینی مدیر عامل انجمن باور
۴	ترجیح ما این است که این لایحه هر چه زودتر در مجلس به تصویب برسد
	گفت و گو با دکتر سید مجید میرخانی
۱۰	بالاترین ضمانت اجرایی این قانون، سمن‌ها هستند!
	گفت و گو با دکتر محمود علی محمدی
۱۳	در شرایط حاضر نیاز به همدلی و هم‌زبانی به شدت احساس می‌شود
۱۷	قانون پایه‌ای افراد دارای معلولیت مصوب ۱۹۷۰ زاین با اصلاحات بعدی
۲۱	درد مشترک
	اجرای قانون جامع حمایت از حقوق معلولان واجب عینی و صحنه آن به گسترده‌گی
۲۲	تمام کشور است
۲۴	بیشتر از طرح لایحه در این دوره به فکر انتخابات بعدی باشیم
۲۶	ضرورت بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان قبل از طرح در مجلس
۲۹	زمزمه / اشعار سمیه زرآبادی کارآموز سابق و دانشجوی فعلی مجتمع رعد
۳۰	خزائلی اراکی، محمد (۱۲۹۲ - ۱۳۵۳ ه.ش) شاعر و نویسنده
۳۲	هیچ‌گاه کلمه جانباز را به کار نبرده‌ام، ما همه معلولیم با انواع مختلف معلولیت‌ها
۳۵	بعد از خدا، امیدم به بازوان خودم است
۴۰	مهم‌ترین ثروت ما اعتمادی است که مردم به ما دارند
۴۵	معرفی کتاب
۴۶	هفت گام برای بازسازی زندگی
۴۸	غذاهای مفید برای تقویت سیستم ایمنی
۵۰	اخبار رسانه‌ها در حوزه معلولیت
۵۳	اخبار و گزارش‌هایی از فعالیت‌های رعد
۵۸	گزارش تکمیلی دومین جشنواره ملی خودباوری

صاحب امتیاز:
مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد
مدیر مسئول:
دکتر قاسم صالح‌خو
سر دبیر:
دکتر مریم رسولیان
شورای سیاست‌گذاری:
صدیقه اکبری، عیدا.. توسلی،
دکتر محمد کمالی، دکتر مجید
میرخانی، دکتر نرگس شفاوردی،
دکتر مجتبی کامیاب، لیلا انگوتی،
محمد رضا دشتی
دبیر تحریریه:
هاله باستانی
مدیر اجرایی:
رضا سخن‌سنج
همکاران این شماره:
سهیلا علیخانی، آتوسا راوش،
افسانه عسگری،
سودابه بیات، نازنین رحیم‌زاده
مترجم:
علی مجتهدزاده
گرافیک: پرویز مقدم
طراح جلد: یاسمن روشنی تبریزی
صفحه‌آرایی: سمانه فطرس
عکاس: نازیلا صادقی
حروفچینی: سودابه بیات

نشانی دفتر نشریه: شهرک غرب
(قدس) فاز ۲، خیابان هرمزان، خیابان
پیروزان جنوبی، پلاک ۷۴
کد پستی: ۱۴۶۶۶ صندوق پستی:
۱۴۴-۱۴۶۶۵
شماره تماس: ۸۸۰۸۲۲۶۶
۸۸۰۷۶۳۲۶
info@raad-charity.org
www.raad-charity.org

توان یاب از دریافت مقالات و دیدگاه‌های صاحب نظران استقبال می‌کند. مقالات ترجمه شده همراه با کپی اصل مقاله ارسال شود. مقالات ارسالی پس فرستاده نمی‌شود. توان یاب در ویرایش و کوتاه کردن مطالب آزاد است

همراه شو عزیز

تلاش انسان برای زیست در دنیایی با چشم اندازه‌های بهتر و محیطی امن‌تر، همواره با تلاش برای تصویب قوانین قابل تکیه توسط نهادها و سازمان‌های حقوق بشری همراه بوده است. س افراد دارای معلولیت به‌عنوان بزرگ‌ترین اقلیت جمعیتی در دنیا، اگرچه تا سال‌ها در قوانین بین‌المللی و محلی، جایی نداشتند لیکن تلاش‌های خستگی‌ناپذیر بخش‌هایی از جامعه معلولان و نهادهای وابسته و گروه‌های حامی ایشان در کشورهای مختلف باعث گردید تا نخستین کنوانسیون در هزاره سوم میلادی، با عنوان کنوانسیون حقوق معلولان، نام‌گذاری شود و به دنبال آن در مارس ۲۰۰۷ میلادی برابر با فروردین سال ۱۳۸۶ شمسی، نخستین میثاق جهانی در مجمع عمومی سازمان ملل به امضاء کشورها برسد. در این کنوانسیون نگاه ترحم‌آمیز، طبی یا اجتماعی به فرد دارای معلولیت، جای خود را به مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها به عنوان یک عضو فعال جامعه داد و کرامت انسانی اشخاص دارای معلولیت به این ترتیب در سطح جهان به رسمیت شناخته شد.

اصولی مانند: عدم تبعیض، مشارکت کامل و مؤثر و ورود به جامعه، احترام به تفاوت‌ها و پذیرش اشخاص دارای معلولیت به عنوان بخشی از تنوع انسانی و بشری، برابری فرصت‌ها، دسترسی، حق کار، حق مشارکت در زندگی سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... از ارکان اصلی این کنوانسیون بود.

اگرچه طرح و تصویب این کنوانسیون در مجلس ایران نزدیک به یکسال به طول انجامید (سال ۱۳۸۶) لیکن قبل از آن، یعنی در سال ۱۳۸۳ طرح جامع حمایت از حقوق معلولان به تصویب مجلس ایران رسیده بود. تصویب این طرح باعث گردید که ایران در زمره چهل کشور دارای قانون تخصصی در حوزه معلولان قرار گیرد و به دنبال آن برای بهینه‌سازی زندگی معلولان از یک تقاضا برای لطف، به تقاضای حقوقی و قانونی تبدیل شود. به دنبال تهیه این طرح، آئین‌نامه‌های اجرایی آن طی دو سال تهیه و برای اجرا به سازمان‌ها و دستگاه‌های ذی‌ربط ابلاغ گردید.

از ویژگی‌های این طرح ایجاد همکاری‌های بین بخشی در سطح سازمان‌ها و مراکز دولتی بود. بدین معنی که علاوه بر سازمان بهزیستی به عنوان نهاد مستقیم و درگیر در امور معلولان، سایر مراکز و سازمان‌های دولتی از جمله: وزارت کار رفاه و تأمین اجتماعی، مسکن و شهرسازی، صدا و سیما، آموزش و پرورش، آموزش عالی، شهرداری‌ها و سایر نهادها هم مستقیم یا غیر مستقیم ملزم به ایجاد زمینه‌های فیزیکی و فرهنگی برای مشارکت افراد دارای معلولیت در سطح جامعه شدند. همچنین مناسب‌سازی محیط زندگی و معابر عمومی و نیز تأکید بر قانون سه درصدی استخدام معلولان در سازمان‌ها و مراکز دولتی، پیش‌بینی بیمه درمانی، ورزش، تحصیل، مسکن، نظام وظیفه و در مجموع از حاشیه خارج ساختن حقوق افراد دارای معلولیت و رویکردی

اجتماعی داشتن به حقوق آنها از جمله ویژگی‌های این قانون است که در مجموع مورد توافق تمامی طیف‌های دست اندرکار قرار گرفت.

لیکن علی‌رغم جامعیت قانون، متأسفانه تبصره ۲ ماده ۱۶ قانون که اجرائی شدن مواد آن را منوط به اعتبارات لازم دانسته بود، باعث شد تا در راه اجرای آن چالش‌های جدی بوجود آید. به‌دنیال تلاش نهادها و سازمان‌های دولتی و غیردولتی مرتبط با امور معلولان برای رفع موانع در اجرای قانون، لزوم بازنگری قانون در سال ۱۳۹۰ به عنوان ضرورت، هم در مجلس و هم در دولت احساس شد و متعاقب آن کمیته بازنگری قانون جامع با عضویت گروه‌های دولتی و غیر دولتی شکل گرفت.

بالاخره با تلاش همه دست‌اندرکاران و ذی‌نفعان، قانون جامع بازنگری شد و در نهایت به دو بخش تفکیک شد. بخش نخست آن که شامل ۲۸ ماده است، به صورت مصوبه هیئت وزیران درآمد و بخش دوم آن در ۲۵ ماده، به صورت لایحه تنظیم شد و در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار گرفت.

دو بخشی شدن قانون جامع حقوق معلولان، موافقان و مخالفانی جدی دارد. موافقان معتقدند با تفکیک این قانون به مصوبه و لایحه، اجرایی شدن بخشی که به دولت مربوط است سرعت بیشتری می‌گیرد و مخالفان، دو بخشی شدن را خللی در عدم جامعیت آن می‌دانند.

در این میان نیز عده‌ای بر طرح هر چه سریع‌تر قانون در صحن مجلس تأکید دارند و معتقدند تا قبل از اتمام به کار مجلس دهم و شروع به کار مجلس بعدی این لایحه باید در مجلس مطرح گردد.

در نهایت آنچه در طرح جامع، دارای اولویت نخست است رصد اجتماعی آن توسط جامعه معلولان است. هر قانونی هر چند خوب و جامع وقتی از سرچشمه قلم به صفحه کاغذ جاری گردد صرفاً کلمات و حروفی هستند که تا در حوزه اجتماع به تعریف در نیابند تأثیرگذار نخواهد بود. قانون جامع حقوق افراد دارای معلولیت نیز از این قاعده مستثنی نیست.

هر قانونی وقتی با سکوت اجتماعی مواجه گردد و در کارگاه صحنه اجتماعی به محک در نیاید هیچ‌گونه تغییر و تحولی را در جامعه باعث نمی‌شود.

سازمان‌ها و نهادهای غیر دولتی درگیر با موضوع معلولیت، مهم‌ترین و اصلی‌ترین کارگاهی هستند که می‌توانند با نظارت، کنترل و ایجاد زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی به اجرائی شدن هرچه بهتر این قانون کمک کنند.

این سازمان‌ها به دلیل خصلت مردمی و اجتماعی خود قادر خواهند بود تا ضمن رفع کاستی‌ها، به ایجاد زمینه‌های کاربردی قانون در سطوح و لایه‌های مختلف اجتماعی نیز کمک نماید.

باشد که شاهد فردایی بهتر برای جامعه معلولان باشیم و اینجاست که باید گفت: همراه شو عزیز کین درد مشترک هرگز جدا جدا درمان نمی‌شود!

سهیل معینی یکی از فعالان در حوزه معلولیت است و به غیر از فعالیت‌های مطبوعاتی و کار در حوزه انجمن‌های غیردولتی، مسوولیت هماهنگی و تدوین پیش‌نویس اصلاحیه قانون جامع معلولان را هم بر عهده داشته‌است. با او به گفت‌وگو نشستیم و فراز و نشیب‌هایی که بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان طی کرده‌است را از او پرسیدیم که می‌خوانید.

ترجیح ما این است که این لایحه هرچه زودتر در مجلس به تصویب برسد

مدیر عامل انجمن باور

سهیل معینی

حرکتی، ناشنویان، نابینایان، افراد کم‌توان ذهنی، افراد دارای اختلالات مزمن روانی، افراد دارای مشکلات یادگیری و مشکلات ارتباطی. علاوه بر آن خانواده‌های درجه یک این افراد را هم باید پوشش دهد. همه این‌ها باعث می‌شود که تدوین چنین قانونی در هر سه بعد یعنی؛ شمولیت جامع، اجرای تمام عیار و نظارت موثر، بسیار دشوار و پیچیده باشد. به هر حال تدوین این قانون در تحقق بهتر حقوق افراد دارای معلولیت گامی به جلوست. اما به‌عنوان کسی که از اول دغدغه این موضوع را داشته‌ام و عضو کمیته تدوین آن هم بوده‌ام، متن فعلی شصت تا هفتاد درصد من را راضی می‌کند. مطلوب ما این بود که در قانون جدید، به حقوق افراد دارای معلولیت از منظر جدیدی نگاه کنیم و همه چیز را با مطالعه دقیق و اشراف بر قانون جامع حقوق معلولان اما نه وفادار به آن بنویسیم. ولی در نهایت قرار شد

که صفت جامع به آن داده می‌شود، این‌که چقدر شمولیت داشته باشند، اهمیت بیشتری دارند. برای همین قوانین جامع خیلی کم هستند. ولی در مورد افراد دارای معلولیت به علت بزرگ‌ترین اقلیت جمعیتی، وجود یک قانون جامع ضروری بود. اول این‌که این قانون حقوق مختلف شهروندی افراد دارای معلولیت که طیف وسیعی شامل می‌شود را در برمی‌گیرد؛ از حق آموزش، حق مشارکت اجتماعی، حق دسترسی‌پذیری به محیط، حق داشتن شغل، حق داشتن خانواده و حق برخورداری از خدمات سلامت، بیمه و... وقتی قرار باشد این قانون همه این موارد را پوشش دهد، اجرا و نظارت بر اجرائیش بحث پیچیده‌ای را می‌طلبد. دومین خصلت که جامعیت این قانون را نمایندگی می‌کند و در عین حال کار را سخت‌تر می‌کند این است که این قانون طیف‌های مختلف معلولیتی را در برمی‌گیرد مثل؛ معلولان

به عنوان کسی که از ابتدا در قانون جامع حمایت از حقوق معلولان و بعد در بازنگری آن دخالت داشته‌اید، نظرتان درباره بازنگری قانون جامع حقوق معلولان چیست؟ آیا در این بازنگری نواقض این قانون برطرف شده و از نظر شما قابل قبول شده‌است؟

در ابتدا باید بگویم که هیچ قانونی کامل نیست. این یک اصل کلی است. کامل بودن قانون به دو چیز برمی‌گردد، یکی این‌که شمولیت کامل داشته باشد یعنی تمام مواردی را که به خاطرش تصویب می‌شود را شامل شود و دوم این‌که حداقل تا یک دوره زمانی معلوم، قابل پیش‌بینی و اثرگذار باشد و احتیاج به تغییرات پی در پی نداشته‌باشد. این می‌طلبد که احکام قانون، روشن، جامع و مانع باشد و به‌گونه‌ای تدوین شود که قابل تفسیر نباشد و ویژگی شمولیت و تداوم زمانی را داشته باشد. این اصل در مورد همه قوانین صدق می‌کند. در مورد قانون‌هایی

که پایه و اساس کارمان، قانون جامع حقوق معلولان باشد و اصلاحیه‌ای برای رفع نواقص آن تهیه شود. دوست داشتیم قانون جدید بر پایه حقوق شهروندی و با ادبیات مناسب آن نوشته شود. درست است که قانون جامع در خیلی از مواد دربرگیرنده حقوق افراد دارای معلولیت هست ولی به طور جدی یک سری از بحث‌های آن بحث‌های حمایتی و رفاهی است. من ترجیح می‌دادم که در قانون جدید از نظر حقوقی ورود می‌شد و بر روی حقوق افراد دارای معلولیت و ضرورت رعایت این حقوق تاکید می‌شد تا این‌که به شیوه‌های اجرایی این حقوق پرداخته می‌شد.

می‌توانید به مثال‌هایی اشاره کنید:

مثلا در فصلی می‌گوید؛ همه افراد دارای معلولیت بالاتر از سنین کار، باید به نوعی تحت پوشش تامین اجتماعی باشند، ولی دیگر ورود به جزئیات آن نمی‌کند بلکه می‌گوید دولت باید افراد دارای معلولیت بالای هجده سال را بیمه تامین اجتماعی کند. چگونگی اجرای آن به بحث‌های فنی سپرده می‌شود و فقط روی این حق تاکید می‌شود که فرد دارای معلولیت، چه توانایی انجام کار داشته باشد ولی بیکار باشد و چه ناتوان از انجام کار باشد باید تحت پوشش تامین اجتماعی باشد. یعنی دولت مکلف است هزینه‌های اولیه زندگی برای یک فرد دارای معلولیت شامل مسکن، غذا، خدمات بهداشتی و نیازهای اولیه را تامین کند. این مورد در قانون جامع نبود ولی در بازنگری در فصل تامین اجتماعی آورده شد، منتهی هم‌چنان دیدگاه حمایتی و رفاهی را حفظ کرده است. یا در بند دیگری آورده‌ایم که حقوق یا دستمزد افراد دارای معلولیت بسته به شدت معلولیت، از شصت تا صد درصد از پرداخت مالیات معاف است.

این "مایی" که شما به آن اشاره می‌کنید انجمن‌های حامی حقوق معلولان و سازمان‌های مردم‌نهاد هستند؟

من دیدگاه خودم را به عنوان کسی که از اول درگیر تدوین این قانون بوده می‌گویم. ولی قطعاً این دیدگاه در بین انجمن‌های مدنی معلولان هم طرفداران زیادی دارد. من می‌خواهم پراتنزی باز کنم و از نشریه شما که متعلق به یک سمن است بخواهم که روی نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در تدوین قانون جامع تاکید کنید.

من ترجیح این بود که
قانون جدید را از ابتدا و
صدر صد حقوقی بنویسیم
تا به این صورت فعلی. ولی شرایط
اجرایی کشور این اجازه را به ما نداد

می‌خواهم بگویم که بیشترین نقش را، هم در تدوین قانون جامع حمایت از حقوق معلولان و هم در اصلاحیه این قانون، سازمان‌های غیردولتی داشتند. بعضی از مسوولان دولتی پس از اتمام کار ادعا می‌کنند که تدوین قانون در بهزیستی یا وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی انجام شده و سازمان‌های غیردولتی هم کمک کردند! در صورتی که به عقیده من این کار عمدتاً با محوریت سازمان‌های غیردولتی انجام شد و اگر فشار آنها نبود، قانون تصویب نمی‌شد و نقایص آن خیلی بیشتر از آن می‌شد که اکنون هست. من افتخار می‌کنم که سازمان‌های غیردولتی این نقش را داشته‌اند. حتی خود وزیر هم در جلسه رسمی رونمایی گفت که سازمان‌های غیردولتی نقش اصلی را داشتند. وقتی من در جمعی از سازمان‌های مدنی صحبت کردم و به نقش انجمن‌های مدنی در تدوین و بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان تاکید کردم، همه از این که در طول تاریخ معاصر ایران و در این چند ساله با مشارکت مستقیم سازمان‌های غیردولتی قانونی تصویب شده و سرنوشت گروه‌های اجتماعی وسیعی را تغییر داده است بسیار خوشحال شدند و تاثیر گذاری سازمان‌های مدنی برایشان خیلی جالب بود.

آیا سازمان‌های مردم‌نهاد، هم در تصویب قانون جامع در سال ۸۳ موثر بودند و هم در تصویب اصلاحیه این قانون؟

من براساس اسناد تاریخی حرف می‌زنم. من در اسفندماه ۷۸ در مجمع سازمان‌های غیردولتی نابینایان در اصفهان دو پیشنهاد مطرح کردم و گفتیم به نظرم ما دو تا نیاز داریم یکی این‌که چون ما نابینایان به عنوان یک گروه از معلولان هیچ قانونی که

مبین حقوق مشخص ما باشد در کشور نداریم پس مبنای ما برای گفت‌وگو و چانه زنی با دولت مبنای حقوقی ندارد. ما بیشتر باید بحث اخلاقی کنیم و به مسوولان بگوییم فرد دارای معلولیت هم یک شهروند است و اگر به دیگران حقی می‌دهید به او هم بدهید! بحث دوم که خاص‌تر بود این بود که گفتیم ما سازمان‌های متفرقه زیادی برای نابینایان داریم و به یک شبکه ملی نابینایان نیاز داریم که صدای واحد نابینایان باشد. این دو پیشنهاد در این مجمع به تصویب رسید و یک کمیته پنج نفری به دبیری خود من مامور شد که این پیشنهادها را تدوین کند. ما سه چهار سال روی این کار کردیم و به جز آقای صابری که حقوقی بودند و من که پایه تحصیلات دانشگاهیم تا حدودی حقوقی بود، بقیه دوستان فعالان اجتماعی بودند. ما از دوستان حقوقی دیگر هم کمک گرفتیم و سه سال کار کردیم. در دو سال آخر سازمان بهزیستی وارد قضیه شد و جلساتی برگزار کرد و کار را به سرانجام رساندیم. ولی شروع کار با سازمان‌های غیردولتی بود. سال ۹۱ هم وقتی پیشنهاد اصلاحیه داده شد و نمایندگان مجلس هم تاکید کردند که قانون جامع مستلزم اصلاح و بهینه‌سازی است، کمیته‌ای تشکیل شد، در همین جا می‌خواهم از دفتر حمایتی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به خصوص خانم ضیایی و آقای زارع به خاطر حمایت بی‌دریغشان که بیش از یک کارشناس و مسوول دولتی دل سوزاندند تشکر ویژه بکنم. همین‌طور از سازمان بهزیستی هم تشکر می‌کنم. به هر حال این کمیته تشکیل شد و اگر پی‌گیری‌های ما نبود این اتفاق نمی‌افتاد. پس از آن در کمیسیون تخصصی دولت با کارشناسان حقوقی بحث و جدل‌های حقوقی جدی داشتیم که آنها هم پس از چند جلسه کما بیش با ما هم‌زبان و همدل شدند. به هر حال در این جلسات بسیاری از مسوولان دولتی ملاحظاتی داشتند و سعی می‌کردند با دیگر مسوولان خیلی چانه‌زنند ولی ما چون بخش غیردولتی بودیم و جز منافع گروه هدف چیزی در سر نداشتیم، بحث‌های خود را مطرح می‌کردیم و روی آنها با فشار می‌کردیم. ما نسبت به ایفای نقش سازمان بهزیستی در کمیسیون گله داریم چون خیلی اوقات ریاست سازمان بهزیستی در این جلسات حضور پیدا نمی‌کردند

و معاون وقت توانبخشی سازمان هم چند جلسه بیشتر در جلسات حضور نداشتند. گاهی مدیرکل‌هایی می‌آمدند و هر بار یکی از آنها می‌آمد.

چرا فعال عمل نمی‌کردند؟

متأسفانه فعال عمل نمی‌کردند. شاید سازمان بیشتر به دنبال انجام این کار به هر شکلی بود و این که بگوید ما این قانون را تصویب کردیم، ولی به دنبال اینکه این قانون چطور پیش برود و با چه شمولی تصویب شود نبود. در خیلی از جاها همراهی‌ها و حمایت‌های لازم را نداشتیم. توقع ما این بود که یک کمیته کامل با اختیارات لازم و با بودجه مشخص مامور تدوین این قانون شود.

مهم‌ترین مشکل قانون جامع از نظر شما چه بود که نیاز به بازنگری داشت؟

مهم‌ترین اشکال، ماده شانزده آن بود که پاشنه آشیل و راه فراری برای آن بود؛ این که اگر بودجه نباشد، اجرای قانون الزامی ندارد. از طرفی بخشی از قانون هم منطبق با تحولات زمان نبود. مثلاً در ماده مربوط به مسکن آمده بود که ده درصد مسکن‌های اجاره به شرط تملیک، در اختیار معلولان قرار بگیرد. در صورتی که قانون اجاره به شرط تملیک اصلاً وجود خارجی نداشت! از طرف دیگر خیلی از مواد قانون چون به صورت طرح تصویب شد، نمی‌توانست بار مالی داشته باشد. بنابراین لازم بود که اصلاحیه جدید به صورت لایحه در بیاید و در مجلس تصویب شود. بحث بعدی فقدان نظارت بود. یکی از مشکلات ما در قانون جامع این بود که نظارت کاملی بر اجرای این قانون نمی‌شد. البته این فقدان نظارت فقط به محتوای قانون بر نمی‌گشت، اگر مجلس شورای اسلامی وظیفه‌اش را درست انجام می‌داد این قانون می‌توانست از نظارت محکم‌تری برخوردار باشد. یکی از دو وظیفه مجلس علاوه بر وظیفه قانونگذاری، وظیفه نظارتی آن است. قانونی که تصویب می‌شود باید در حسن اجرای آن از طریق کمیسیون‌های تخصصی، از طریق دریافت گزارش از طرف نمایندگان و ارجاع گزارش‌ها به کمیسیون و درخواست پاسخگویی از مسوولان و... نظارت شود. این‌ها مکانیسم‌های مختلفی است که مجلس برای پاسخگویی برای همه قوانین دارد. متأسفانه از این ظرفیت هم در مجلس استفاده نشد. ما گفتیم درست است

که مجلس باید نظارت کند ولی بیایم قدم‌های محکم‌تری برداریم. با توجه به پیچیدگی و چندگانه بودن مشکلات افراد دارای معلولیت و با توجه به اینکه مدیریت امور معلولان برخلاف سابق محدود به یک سازمان نیست و به وزارتخانه‌های مختلف برمی‌گردد و هر وزارتخانه متناسب با شرح وظایفش باید به افراد دارای معلولیت خدمت بدهد، بیایم یک نهاد نظارتی برای آن پیش‌بینی کنیم.

اینها باعث شد که به اصلاح و بازنگری قانون جامع روی بیاوریم. ولی همین روند به شکل قابل قبولی اتفاق نیفتاد. درست این بود که کمیسیون جامعی نه فقط از سازمان‌های غیردولتی بلکه از کارشناسان و نخبگان با اختیارات کامل از وزارتخانه‌ها و پشتیبانی کامل سازمان بهزیستی با تخصیص بودجه و وقت کافی تشکیل می‌شد تا این کار بهتر از این انجام می‌گرفت. در صورتی که سازمان بهزیستی به انجمن‌ها اعلام کرد که ظرف چند هفته یک پیش‌نویس تهیه کنند تا رئیس سازمان در رسانه‌ها، شروع بازنگری قانون جامع را اعلام کند و بعد هم به انجمن‌ها یک ماه زمان داد تا کار را انجام دهند. ما با یک فوریت عجیب پیش‌نویس اولیه را در دفتر امور حمایتی وزارت کار با دعوت از نمایندگان انجمن‌های غیردولتی در چندین جلسه تهیه کردیم. ولی بعد از بررسی دیدیم که حاصلی که از آن بیرون آمد از استحکام کافی برخوردار نیست، چون بعضی از سازمان‌های غیردولتی بیشتر نیازهای خودشان را مطرح کرده بودند و این نیازها شکل و بیان حقوقی نداشت.

در نتیجه وزارتخانه ضروری دید که کمیته‌ای تشکیل دهد و نظرات دیگر را هم جمع‌آوری کرده و بعد با حضور کارشناسان آن را دقیق و علمی کند. بنابراین کمیته‌ای در دفتر حمایت وزارت تعاون تشکیل شد و روندی شکل گرفت اما در این روند اختلالاتی ایجاد شد. از جمله اینکه وارد مراحل آخر دولت دهم شده بودیم و دولت اصرار داشت که این لایحه هرچه زودتر در دولت تصویب شود. فشار شدیدی بر روی ما گذاشتند که تا تاریخ معین قانون را بنویسیم و بدهیم. برای همین این پیش‌نویس کامل و جامع نبود. اگر فرصت کافی در اختیار داشتیم و دستان بازتر بود، می‌توانستیم کار جامع‌تری ارائه دهیم. به هر حال با سختی و فشار زیادی که متحمل شدیم اصلاحاتی در قانون جامع تا

بیشترین نقش را، هم در تدوین قانون جامع حمایت از حقوق معلولان و هم در اصلاحیه این قانون، سازمان‌های غیردولتی داشتند

را، هم در تدوین قانون جامع حمایت از حقوق معلولان و هم در اصلاحیه این قانون، سازمان‌های غیردولتی داشتند. بعضی از مسوولان دولتی پس از اتمام کار ادعا می‌کنند که تدوین قانون در بهزیستی یا وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی انجام شده و سازمان‌های غیردولتی هم کمک کردند! در صورتی که به عقیده من این کار عمدتاً با محوریت سازمان‌های غیردولتی انجام شد و اگر فشار آنها نبود، قانون تصویب نمی‌شد و نقایص آن خیلی بیشتر از آن می‌شد که اکنون هست. من افتخار می‌کنم که سازمان‌های غیردولتی این نقش را داشته‌اند. حتی خود وزیر هم در جلسه رسمی رونمایی گفت که سازمان‌های غیردولتی نقش اصلی را داشتند. وقتی من در جمعی از سازمان‌های مدنی صحبت کردم و به نقش انجمن‌های مدنی در تدوین و بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان تأکید کردم، همه از این که در طول تاریخ معاصر ایران و در این چند ساله با مشارکت مستقیم سازمان‌های غیردولتی قانونی تصویب شده و سرنوشت گروه‌های اجتماعی وسیعی را تغییر داده است بسیار خوشحال شدند و تأثیر گذاری سازمان‌های مدنی برایشان خیلی جالب بود.

آیا سازمان‌های مردم‌نهاد، هم در تصویب قانون جامع در سال ۸۳ موثر بودند و هم در تصویب اصلاحیه این قانون؟

من براساس اسناد تاریخی حرف می‌زنم. من در اسفندماه ۷۸ در مجمع سازمان‌های غیردولتی نابینایان در اصفهان دو پیشنهاد مطرح کردم و گفتم به نظرم ما دو تا نیاز داریم یکی این که چون ما نابینایان به عنوان یک گروه از معلولان هیچ قانونی که مبین حقوق مشخص ما باشد در کشور

صاحب کار درخواست کند. معنی این قانون این بود. معنی آن این نیست که راندمان یک فرد دارای معلولیت در یک کارگاه مانند یک فرد تندرست باشد، مثلا کسی که معلولیتش از ناحیه پاست ولی کارش را با دست انجام می‌دهد، نباید بیمه شود! اسم این کارگاه، کارگاه حمایتی نیست، این یک کارگاه عادی است. دوم این که این ماده شامل فرد دارای معلولیت است نه مربی. مربی که تندرست است و کارش را انجام می‌دهد چرا نباید او را بیمه کرد؟ این‌ها فشارهایی بود که به ما می‌آمد. به هر حال با وجود تمام این چالش‌ها کار را پیش بردیم. مجبور بودیم به قانون جامع از لحاظ پایه‌ای وفادار بمانیم و آن را اصلاح و بازسازی کنیم. وقتی متن آماده شد، وارد کمیسیون تخصصی شد.

کار کمیسیون تخصصی چه بود؟ آیا شما در این کمیسیون هم شرکت داشتید؟

روند کار کمیسیون تخصصی این بود که با حضور کارشناسان حقوقی و نمایندگان سازمان‌های مختلف این متن قانونی را بررسی کنند، مدافعان متن از آن دفاع کردند و در نهایت کارشناسان حقوقی و نمایندگان سازمان‌ها نقطه‌نظرات خود را جمع‌بندی و ارائه دادند. در

اسفند ۹۱ انجام دادیم. چالش دیگری که با آن روبه‌رو بودیم، اختلافاتی بود که میان سازمان‌های دولتی وجود داشت. در بعضی از مواد اعمال نفوذهای عجیب و غریبی می‌شد. مثلا از فلان بخش یک سازمان، نماینده‌ای می‌آمد که این ماده را این طوری بنویسید، در حالی که مغایر با آنچه که فکر می‌کردیم بود. مثلا در بحث پیشگیری از معلولیت براساس روش‌های علمی فکر می‌کردیم که باید وظایفی را برای سازمان‌های مختلف تعریف کنیم. در این موضوع سازمان بهزیستی فشار می‌آورد که در قانون جامع همه وظایف پیشگیری باید برعهده او باشد تا بودجه آن به این سازمان برود و در آن متمرکز شود. در حالی که خیلی وقت‌ها عوامل معلولیت‌زا ناشی از عدم پوشش خدمات بهداشتی، عدم غربالگری ژنتیکی، عدم تغذیه مناسب مادر و کودک، وجود تصادفات جاده‌ای و... است. چند درصد از این‌ها به سازمان بهزیستی برمی‌گردد؟ این اعمال نفوذها هم وجود داشت و باید با این مسایل هم مقابله می‌کردیم. یک مورد دیگر سوءاستفاده از بند دال ماده ۳ قانون جامع بود که بر اساس آن کارگاه‌های حمایتی، مشمول قانون کار نبودند. بر این مبنا تعدادی از مراکز شبانه روزی نگهداری از افراد دارای معلولیت می‌گفتند که ما کار آموزشی می‌کنیم و باید خارج از شمول قانون کار باشیم و کارمندانمان را بیمه نمی‌کنیم. عده‌ای هم اعمال نفوذ می‌کردند که این ماده اصلاح نشود. به سازمان بهزیستی می‌گفتند اگر این قانون تصویب شود، این مراکز بسته می‌شوند. از سازمان هم نماینده می‌آمد که این قانون را اصلاح نکنید. در صورتی که این قانون اصلاح دیگری است و علت وجود آن این بود که برای معلولان خیلی شدید و آنهایی که امکان کار در محیط‌های عادی را ندارند، سیستم کارگاه‌های حمایتی راه‌اندازی شوند. به این معنی که محیط این کارگاه‌ها متناسب با شرایط کارکنان دارای معلولیت شود. از آنجا که از افراد دارای معلولیت شاغل در این کارگاه‌ها، انتظار راندمان در حد یک کارگر تندرست را نداریم بنابراین این کارگاه‌ها از شمول قانون کار معاف هستند. اگر یک فرد دارای معلولیت در چنین کارگاهی کار کرد الزما نمی‌تواند حقوق و بیمه و امتیازات کارگر تندرست را از

دولت استحکام قانون مصوبات مجلس را ندارد و دولت بعدی می‌تواند به هر دلیل آن را نقض کند تا وقتی که این قانون کاملا در مجلس به تصویب می‌رسید.

آیا مصوبه دولت، قانون نیست؟

مصوبه دولت قانون است اما قانون سطوح مختلف دارد. همان‌طور که ما بخش نامه داریم، آیین نامه داریم، قوانین موضوعه داریم و قانون اساسی داریم. هر کدام از این قوانین سطوح مختلف دارند. مصوبه دولت قطعا قانون است و استحکام هم دارد و لازم‌الاجرا هم هست و تا نقض نشود پا برجاست. اما به هر حال مصوبه از استحکام قانونی لایحه مصوب در مجلس بی‌بهره است. ممکن است هیئت دولت بعدی به هر دلیلی این مصوبات را لازم‌الاجرا نداند، پس بهتر بود به صورت لایحه باشد. ضمن این‌که حرف ما با دولت این است که مصوبه‌ای که خودت اجرایش می‌کنی چه اشکال داشت که در مجلس هم تصویب می‌شد و استحکام قانونی پیدا می‌کرد؟ اشکال دوم این است که لایحه‌ای که به مجلس می‌رود یک لایحه بی‌پال و دم و اشکم می‌شود. وقتی ما آمدیم جمیع حقوق افراد را با این همه چکش‌کاری و بالا و پایین‌هایی که در کمیسیون‌ها داشتیم در قالب یک متن به مجلس می‌دهیم، این یک معنی دارد، یک سر فصل دارد دسترسی پذیری محیطی در مواد مختلف آن آمده که برای شهرداری تکلیف مشخص شده، برای وزارت راه و شهرسازی تکلیف تعیین شده، برای ستاد ملی مناسب‌سازی وزارت کشور تکلیف تعریف شده و هر کدام مسوولیت‌هایی را پذیرفته‌اند. یک فصل آموزشی داریم که در آن وظایف دستگاه‌های مختلف دخیل در آموزش دیده شده و یک متن به هم پیوسته است. ولی این متن در حال حاضر انسجام را ندارد و به صورت جزایر پراکنده‌ای است که به مجلس ارائه شده است. مثلا قوانین مناسب‌سازی بخشی در مصوبه است و بخشی در قالب لایحه. ما به این دل بسته بودیم که چنانچه متن یکپارچه به مجلس بیاید یک سری کم و کاستی‌ها و نقایصی را که در کمیسیون با آن روبه‌رو بودیم را در مجلس جبران کنیم ولی الآن دست ما خیلی بسته‌تر است. البته باز هم کوتاه نمی‌آییم و وقتی لایحه به مجلس برود با تمام توان در اصلاح

وقتی من در جمعی از سازمان‌های مدنی صحبت کردم و به نقش انجمن‌های مدنی در تدوین و بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان تاکید کردم همه آنها بسیار خوشحال شدند که در طول تاریخ معاصر ایران و در این چندساله با مشارکت مستقیم سازمان‌های غیردولتی، قانونی تصویب شده و سر نوشت گروه‌های اجتماعی وسیعی را تغییر داده است

مجلس فشار می‌آورد که این لایحه را سریع‌تر برسانید تا بتوانیم رویش نظر بدهیم و آن را تصویب کنیم. البته شاید به نفع ما باشد که دولت این لایحه را هر چه زودتر به مجلس بدهد و در مجلس هم به سرعت به تصویب برسد تا ما بتوانیم از آن به نفع حقوق افراد دارای معلولیت استفاده کنیم. ولی عملا این کار تا ده خرداد به عقب افتاد و دهم خرداد هم که این لایحه تصویب شد، ما با یک مساله دیگر روبه‌رو شدیم و آن این بود که قانون به پیشنهاد دولت، شکسته شد.

این‌که قسمتی از قانون به صورت مصوبه و قسمتی به صورت لایحه درآمده است، باعث تسریع در اجرای مواد آن نمی‌شود؟
اینجا دو منظر وجود دارد. هر دوی آن، هم توجیه سیاسی و هم توجیه اجرایی دارد. دولت یازدهم نگاهش در خیلی از قوانین این‌گونه است که می‌گوید؛ آنچه را که در اختیار خودم است را به مجلس نمی‌سپارم. این نگاه سیاسی، حقوقی آن است. نگاه اجرایی آن هم این است که وقتی دولت می‌تواند قانونی را خودش تصویب کند کار سریع‌تر اجرا می‌شود. این نگاهی است که در دولت یازدهم وجود دارد و می‌دانم که منحصر به قانون حقوق معلولان هم نیست. وقتی این اتفاق افتاد باز مجبور شدیم این واقعیت را از دیدگاه گروه هدفمان تحلیل کنیم. در جلسه‌ای که با حضور وزیر تعاون این لایحه رونمایی شد من نظرم را به وزیر ارائه دادم و گفتم: درست است از این مسیر باعث سرعت در اجرا می‌شود ولی دو اشکال عمده وجود دارد؛ یکی این‌که مصوبات هیئت

کمیسیون تخصصی، همه کارشناسان دولتی بودند به غیر از من که نماینده بخش غیردولتی بودم. البته دکتر صابری هم بودند ولی ایشان چون عضو شورای شهر بودند و مشغله زیادی داشتند نمی‌توانستند همیشه حضور داشته باشند. به هر حال ما دو نفر که از مدافعان این قانون بودیم، با چالش‌هایی زیادی روبه‌رو شدیم و به خصوص سازمان بهزیستی که می‌بایست فعال‌تر حضور پیدا می‌کرد و از متن قانون دفاع می‌کرد، این کار را نکرد!

از سازمان‌های غیردولتی در کمیسیون تخصصی غیر از شما و آقای صابری چه کسی بودند؟

هیچکس دیگری نبود. در جلساتی که در وزارتخانه برگزار شد از سمن‌ها دعوت کردند و حدود بیست و پنج تا سی سازمان غیردولتی آمدند و در چندین جلسه نظرات خود را ارائه دادند. بعد از آن کمیسیون تشکیل شد. ما بارش نظرات دوستان را داشتیم ولی بسیاری از این نظرات کارشناسی نبودند. باید تعارف را کنار بگذاریم. من خودم انجمنی هستم و صریح می‌گویم که بزرگ‌ترین نقش سمن‌ها انتقال نیازهای گروه هدف به دولت است و خوب است که سازمان‌های غیردولتی توان کارشناسی لازم را داشته باشند و آنها را به دولت ارائه بدهند. شاید از سی انجمن غیردولتی فقط چندتا از آنها این ظرفیت را داشته باشند.

در کمیسیون از من و دکتر صابری به این دلیل دعوت شدیم که سابقه کار در قانون جامع حقوق معلولان را داشتیم و از مرکز پژوهش‌های مجلس هم آقای شهبازی دعوت شدند. ایشان نماینده یک نهاد غیردولتی نبود ولی به‌عنوان یک کارشناس حقوقی و جانباز به این جلسات دعوت شدند.

در کمیسیون اجتماعی شما دیگر حضور نداشتید؟

در کمیسیون اجتماعی، وزرا و نمایندگان سازمان‌های دولتی حضور داشتند و ما دیگر ورود نداشتیم. اگر می‌توانستیم در این کمیسیون هم حاضر باشیم شاید می‌توانستیم یک سری از مشکلات را مطرح و برطرف کنیم. در این کمیسیون چالش اصلی میان وزرا است. نفر اول در این کمیسیون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و تیم او هستند و این‌که چقدر بتوانند از متن تهیه شده دفاع کنند. در همان زمان هم بود که

شماره ۱۵۷ پاییز ۱۳۹۴

نواقص فعالیت می‌کنیم. چون این لایحه مال ماست و دستپختی است که باید سرسفره افراد دارای معلولیت بیاید.

آیا امکان و شانس بازنگری دیگری وجود ندارد؟

در مورد دولت بعید می‌دانم. ولی یک بحثی هم وجود دارد که با توجه به این که لایحه هنوز به مجلس نرفته و مجلس هم به دولت اعلام کرده که لوایحی را که در اولویت بررسی هستند را متناسب با عمر مجلس اعلام کند، به احتمال زیاد تصویب این قانون به عمر این مجلس نمی‌رسد و این لایحه به عنوان خروجی دولت باقی می‌ماند تا مجلس جدید بیاید. مجلس جدید از خرداد ۹۵ مستقر می‌شود و تا قوام بگیرد یکسال هم می‌گذرد. در این صورت ما یک سال و نیم تا دو سال دیگر باید صبر کنیم تا این لایحه به مجلس برود. این پیش بینی ماست. مگر این که فراکسیون حمایت از حقوق معلولان یا جو مجلس به هر دلیلی بخواهد این لایحه را وارد کار کند و به آن رسیدگی کند. اگر این لایحه به دو سال دیگر موکول شود ما لایحه‌ای داریم که بخشی از آن مصوب شده و بخشی از آن مانده است و این وضعیت خوبی نیست. یعنی دو سال در یک خلا قانونی به سر می‌بریم.

با وجود شرایط پیش آمده به هر حال مطلوب شما این است که این لایحه در همین مجلس به تصویب برسد؟

بله. ترجیح ما این است که این لایحه هرچه زودتر به تصویب رسد. البته من تاکید می‌کنم که اگر لایحه به مجلس برسد و مجلس به ما این چراغ سبز را بدهد که ممکن است این لایحه در اولویت قرار بگیرد، ما تمام انرژی‌مان را خواهیم گذاشت که با توجه به ظرفیت مجلس و حدود اختیاراتش نقاط قوتی را به آن اضافه کنیم. این کار بعدی ماست و قطعاً تمام تلاش خود را می‌کنیم که بتوانیم نقایصی را که در قانون وجود دارد را رفع کنیم و یک قانون کامل‌تری داشته باشیم.

آیا شما از این نقایص موجود در بازنگری قانون یک جمع‌بندی دارید؟

نمی‌توانم بگویم صددرصد چون تا همین حالا در کش و قوس این بوده‌ایم که این مصوبات و لوایح چگونه خواهد شد و چه اتفاقاتی خواهد افتاد؟

من می‌خواهم از دفتر حمایتی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به خصوص خانم ضیایی و آقای زارع به خاطر حمایت بی‌دریغشان که بیش از یک کارشناس و مسوول دولتی دل سوزاندند تشکر ویژه بکنم. همین طور از سازمان بهزیستی هم تشکر می‌کنم

گذاشته‌اید؟ ما حاضرم هرگونه ابهامی را که وجود دارد برای دوستان توضیح دهیم این کار سمن‌هاست. سمن‌ها باید در بحث نظارت و پی‌گیری قانون فعال باشند. این وظیفه اصلی سمن‌هاست. ما نمی‌توانیم منتظر باشیم که دولت بیاید و قانون را اجرا کند. نه از این دولت و نه از هیچ دولتی در دنیا نمی‌توان انتظار داشت که تمام وظایف خود را به کمال انجام دهد. دولت اکنون با مشکلات زیادی روبه‌روست و همین که این قانون در ده خرداد تصویب شد جای سپاس دارد. با وجود انتقادهایی که به مصوبه شدن آن داریم، به هر حال این اتفاق را یک قدم مثبت می‌بینیم ولی در تحقق این مصوبات این سمن‌ها هستند که باید نظارت کنند. ما باید از مجلس و ظرفیت‌های قانون و وزارتخانه‌ها استفاده کنیم. باید به وزرات‌خانه‌ها برویم و از آنها بخواهیم قانون را در سال آینده خود ببینند. نمی‌شود از دور بایستیم و انتظار معجزه داشته باشیم.

و سخن پایانی؟

اینکه با تمام نشیب و فرازهایی که گفتم به یک دستارود جدید رسیدیم و توانستیم یک افق جدید را برای افراد دارای معلولیت در کشور باز کنیم اتفاق بسیار بزرگی است. این که سازمان‌های مدنی توانسته‌اند برای اولین بار در ایران این قانون را به این‌جا برسانند و مسوولان دولتی حتی در سطح وزیر تاکید بر نقش سازمان‌های غیردولتی در تدوین قانون حقوق معلولان داشت، خیلی مهم است و یک اعتماد به نفس جمعی برای معلولان است که باید قدرش را بدانیم. این دستاورد جدیدی است که تا نتیجه‌اش به اصطلاح سرسفره افراد دارای معلولیت بیاید طول خواهد کشید. ولی به هر حال افق جدیدی است که باید قدرش را بدانیم و آن را توسعه دهیم. از این‌جا به بعد بحث ما فقط بحث حقوقی و تدوین قانون نیست بحث اجرایی شدن و نظارت بر حسن اجرا است که نقش سازمان‌های غیردولتی در آن برجسته است. من فکر می‌کنم سازمان‌های غیردولتی با همه زوایایی که با هم دارند چه از نظر بینشی و چه از نظر نوع و اجرای کار باید در دفاع از حقوق جمعی افراد دارای معلولیت در کنار یکدیگر قرار بگیرند و با همکاری نزدیک تلاش کنند که این قانون هرچه زودتر جامه عمل بپوشد.

حتی وقتی قرار شد دولت یک سری از مواد را مصوب کند باز نقایصی داشت که ما مداخله کردیم و با همکاری وزارتخانه و کارشناسان فرصتی گرفتیم تا نقایص را برطرف کنیم. مثلاً سهمیه پنج درصدی استخدام در دولت رد شد. با توجه به این که یکی از موارد قانون این بود که هرگونه قانون مغایر با این قانون بلااثر است ما این احتمال را داشتیم که سهمیه ۵ درصدی ما که نقص شد در قانون جامع هم بلااثر شود و سهمیه سه درصدی نیز ملغی شود. ما با کمک دوستان در وزارتخانه مداخله کردیم و توانستیم به‌گونه‌ای ماده ۲۵ لایحه را اصلاح کنیم که مواردی که به نفع ما بوده حفظ شود. با این ترتیب توانستیم سهمیه سه درصد را حفظ کنیم.

تا این‌جا از وظایف دولت و سیستم قانونگذاری و چالش‌ها حرف زدیم ولی لازم است ما انجمن‌ها هم یک سر سوزن به خودمان بزنیم. خیلی از دوستان که در مورد قانون اظهار نظر کردند جز همان چند جلسه‌ای که وقت گذاشتند دیگر کاری نداشتند و منتظر بودند که کار انجام شود. صحبت من با سمن‌ها این است که به هر حال این قانون خوب یا بد درآمده است ولی به هر حال ظرفیت جدیدی به دست آمده‌است و اجرایی شدنشان بستگی به پی‌گیری سمن‌ها دارد. همان‌طور که در تدوین قانون پای فشردیم و ایستادیم، در مرحله اجرا هم ظرفیت نظارتی و پی‌گیری سمن‌ها باید وجود داشته باشد. من از دوستان می‌پرسم که آیا شما این قانون را مطالعه کرده‌اید؟ آیا جلسات کارشناسی برای مطالعه قانون

دکتر سید مجید میرخانی عضو هیئت‌مدیره مرکز توانبخشی ولی عصر، عضو هیئت علمی دانشکده علوم بهزیستی و توانبخشی و عضو هیئت علمی دانشکده علمی کاربردی وابسته به بهزیستی است. دکتر میرخانی یکی از درد آشناترین افراد نسبت به مشکلات افراد دارای معلولیت است. او کسی است که در هر موقعیتی نسبت به حقوق افراد دارای معلولیت حساس بوده و نقش آفرینی کرده است. با این استاد دانشگاه در مورد قانون جامع حمایت از حقوق معلولان گفت‌وگو کردیم.

بالاترین ضمانت اجرایی این قانون، سمن‌ها هستند!

دکتر سید مجید میرخانی

موقعیت‌ها تمرکز داشت و این که فرد دارای معلولیت بتواند از فرصت‌های مساوی برخوردار شود. یکی از قوانینی که قبل از کنوانسیون حقوق معلولان مورد توجه بود، وضع مقررات استاندارد برای افراد دارای معلولیت بود. این قوانین شامل فرهنگ‌سازی جامعه، آموزش، اشتغال، دسترسی به امکانات جامعه و... بود که همه اینها به صورت سلسله مطالب مدونی درآمد تا بتواند در همه کشورها لازم‌الاجرا باشد. منتهی این موارد بیشتر توصیه‌های اخلاقی بودند تا توصیه‌های قانونی. مبنایش این بود که اگر کشورها این توصیه‌ها را رعایت کنند، زندگی افراد دارای معلولیت بهبود پیدا می‌کند.

تغییر این نگرش در آن سال‌ها بود که به تدوین کنوانسیون حقوق معلولان منجر شد؟
بله. این حرکت‌ها مورد تایید جامعه

در گذشته همه مسایل مربوط به افراد دارای معلولیت به یک سازمان که بهزیستی بود، ختم می‌شد. ولی خوشبختانه در این قانون، اجرای مواد آن فراتر از مسوولیت‌های یک سازمان شده و یکی از علل جامعیتش هم همین است

در جامعه بود. رویکردهایی که قبل از سال ۱۹۷۵ مطرح بود، بیشتر بر ایجاد رفاه برای افراد دارای معلولیت متمرکز بود. اما قوانین جدید بر فرصت‌ها و

توجه به حقوق افراد دارای معلولیت از چه زمانی در دنیا و در ایران مطرح شده است؟ جهت‌گیری در رابطه با احیای حقوق افراد دارای معلولیت در دنیا به چند دهه قبل برمی‌گردد. در حدود سال‌های ۱۹۷۵ رویکرد در این حوزه، بیشتر اجتماع محور و حمایت محور بود. ولی از سال ۱۹۷۵ به بعد این جهت‌گیری‌ها تغییر پیدا کرد و حقوق محور شد. یعنی قوانین باید در رفع مشکلات زندگی افراد دارای معلولیت قدم بردارند تا نهایتاً منجر به استقلال، خودکفایی و ایجاد فرصت‌های مساوی شوند. از ۱۹۸۰ به بعد حرکت‌هایی در سطح جهان به وجود آمد که یکی از آنها وضع مقررات استاندارد برای افراد دارای معلولیت، یکی از آنها اقدام جهانی و در نهایت تصویب کنوانسیون حقوق معلولان بود. مبنای این سه رویکرد، ایجاد فرصت‌های برابر برای افراد دارای معلولیت و امکان مشارکت آنها

شماره ۱۵۷، پاییز ۱۳۹۴

از ویژگی‌های دیگر این قانون،
پیش‌بینی شورای عالی
امور معلولان است که شاید
از نقاط قوتش است

خوشبختانه در این قانون، اجرای مواد آن فراتر از مسوولیت‌های یک سازمان شده و یکی از علل جامعیتش هم همین است. بر اساس این قانون، سازمان‌های دیگر هم در اجرای مواد آن که ایجاد شرایط مطلوب برای زندگی با کیفیت افراد دارای معلولیت است، نقش خواهند داشت.

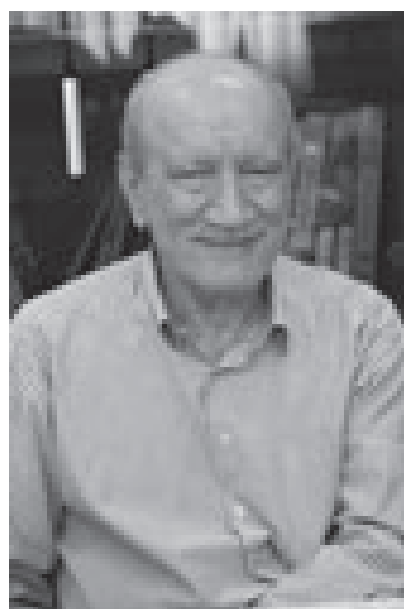
با به اجرا درآمدن این قانون همانقدر که بهزیستی نقش دارد، وزارت بهداشت و درمان، وزارت آموزش و پرورش، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت علوم و در کل همه وزارتخانه‌ها نقش دارند و این از ویژگی‌های خاص این قانون است. از ویژگی‌های دیگر این قانون، پیش‌بینی شورای عالی امور معلولان است که شاید از نقاط قوتش است.

دز این شورا تمام سازمان‌هایی که ذی‌مدخل هستند باید در برنامه‌ریزی‌ها حضور داشته و در اجرای آن نقش داشته باشند. در این شورا از بالاترین چهره اجرایی کشور که رئیس‌جمهور است گرفته تا سایر وزرا باید حضور داشته باشند. این شورا با حضور پررنگ جامعه معلولان تشکیل می‌شود و حداقل ۵ نفر از اعضای این شورا از نمایندگان انجمن‌های غیردولتی معلولان هستند. اینها از نقاط قوت این قانون است.

آقای دکتر؛ مواردی که در کنوانسیون حقوق معلولان بود هم در قانون جامع لحاظ شده است؟

بله، کاملاً. یکی از ویژگی‌های این قانون این است که تمام مواردی که در سایر قوانین مهم؛ مثل کنوانسیون حقوق معلولان، تجربیات گذشته خودمان، دیدگاه‌ها و نقطه نظرات سمن‌های فعال و نظریات افراد دارای معلولیت مطرح بوده در قانون جامع لحاظ شده است. من امیدوارم که به زودی مراحل نهایی آن هم طی شود و به تصویب برسد.

خوشبختانه انجمن‌های غیردولتی روی این قانون بسیار حساسند و شاید روی پیش‌نویسی که در سازمان بهزیستی نهایی شده و به هیئت دولت رفته‌است، تغییرات دیگری هم داده شده‌باشد تا به پختگی لازم برسد. تصور می‌شود که این پیش‌نویس که به زودی به قانون تبدیل می‌شود،

توانستند نقطه‌نظرات، دیدگاه‌ها و خواسته‌هایشان را مطرح کنند و هم گروه‌های تخصصی توانستند کار کارشناسی موثری انجام دهند و خوشبختانه توانستند مشکلاتی که در قانون قبلی بود را بررسی و اصلاح کنند.

بعد از طی این مسیر می‌شد ادعا کرد که قانون بازنگری شده، به جامعیت رسیده و کلیه خواسته‌های حقوقی، رفاهی، توانبخشی، حمایتی و بازتوانی افراد دارای معلولیت در آن دیده شده‌است. این از ویژگی‌های این قانون است.

در گذشته همه مسایل مربوط به افراد دارای معلولیت به یک سازمان که بهزیستی بود، ختم می‌شد. ولی

معلولان نبود. بالاخص سازمان‌های جهانی مربوط به افراد دارای معلولیت، به دنبال قانون دیگری بودند که فقط توصیه اخلاقی نباشد و ضمانت اجرایی هم داشته‌باشند. خوشبختانه تلاش آنها نتیجه داد و مقدمات تدوین کنوانسیون حقوق معلولان از سال ۲۰۰۱ آغاز شد و در سال ۲۰۰۶ مصوبه آن نهایی شد.

این مصوبه می‌توانست راهنمایی برای تمام کشورها باشد تا برای حقوق افراد دارای معلولیت خود تلاش کنند. خوشبختانه در کشور ما هم در سال ۸۳ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مطرح شد منتهی به علت عجله‌ای که در تصویب آن وجود داشت، جامعیت را نمایندگی نکرد. در آن زمان از من و دکتر کمالی خواستند که در مورد این قانون نظر بدهیم. ما همان موقع به کاستی‌های این قانون اشاره کردیم، منتهی چون می‌خواستند حتماً در مجلس آن دوره به تصویب برسد، کاستی‌ها را نادیده گرفتند. بعدها در اجرای این قانون ایراداتش مشخص شد. بالاخص پیش‌بینی نکردن اعتبارات لازم، مشکلات زیادی را در اجرای مواد آن به‌وجود آورد. این قانون تلفیقی از مسایل مختلف بود که بیشتر روی مسایل رفاهی و توانبخشی تکیه کرده بود، قسمتی از آن هم به مسایل حقوقی پرداخته بود. در این قانون، محوریت با حقوق معلولان نبود. لذا جامعیت نداشت و به مرور زمان بالاخص در جامعه معلولان مورد نقد قرار گرفت و در نهایت منجر به بازنگری در قانون جامع حقوق معلولان شد. کم و بیش ما هم در جریان این بازنگری قرار داشتیم و همکاری می‌کردیم.

شما به عنوان یک شخصیت علمی در بررسی این قانون ایفای نقش کردید؟

بازنگری این قانون در نهادهای مدنی با محوریت انجمن باور و آقای معینی شروع شد. در جلساتی که در این خصوص برگزار می‌شد؛ من، دکتر کمالی و آقای معینی و دکتر صابری حضور داشتیم و خوشبختانه رایزنی‌های موثری برای به سرانجام رسیدن آن صورت گرفت در این جلسات، هم جامعه معلولان

جامعیت قابل انتظار را از هر حیث داشته باشد.

آقای دکتر، این قانون در صورت تصویب ضمانت اجرایی کافی را خواهد داشت؟ در قانونی که در سال ۸۳ به تصویب رسید بندهایی وجود داشت که همان موقع هم اجرا نشد. مثل قانون ۳ درصد استخدام که نیاز به بودجه قابل توجهی هم نداشت اما به جایی نرسید. چه ضمانتی وجود دارد که این قانون هم به همان سرنوشت دچار نشود؟

به هر حال ما در کشورمان قانون خوب کم نداریم. همین قانونی که به آن اشاره کردید قبل از سال ۸۳ هم وجود داشت. در سال ۶۳ قانون مناسب‌سازی محیط زندگی و معابر را داشتیم که در سال ۶۷ تکمیل‌تر هم شد و مصوبه آن توسط رئیس جمهور به همه استان‌ها ابلاغ شد تا در همه شهرها مناسب‌سازی صورت بگیرد! یعنی ما در سه دهه اخیر برای مناسب‌سازی قانون داشته‌ایم و هر دوره کامل‌تر هم شده است، ولی هنوز یک فرد دارای معلولیت نمی‌تواند با اتوبوس در شهر رفت و آمد کند و یا یک نابینا نمی‌تواند در پیاده‌روهایی که این همه برای مناسب‌سازی آن خرج شده بدون کمک دیگران حرکت کند. موزاییک‌های پولکی که مسیر نابینایان را معلوم می‌کند یک دفعه با تخریب و نوسازی قسمتی از پیاده‌رو توسط افراد یا نهادهایی به هم می‌ریزد و یا برای اتصال پیاده‌رو به خیابان فکری نشده است. اگر گذاشتن این موزاییک‌ها دلیلی را نمایندگی می‌کند، با چه نگرشی سازمان دیگری در این مسیر مثلاً نیمکت نصب می‌کند؟ جالب اینجاست که برای یکایک این اتفاقات کار تخصصی وسیعی هم شده است ولی متأسفانه در عمل هیچ کدام از آنها رعایت نمی‌شود. در اصل این نگرش‌ها هستند که باید تغییر کنند که اگر تغییر نکنند، شاید تصویب قانون جامع هم به سرنوشت قوانین قبلی دچار شود!

در اصل

این نگرش‌ها هستند که باید تغییر کنند که اگر تغییر نکنند، شاید تصویب قانون جامع هم به سرنوشت قوانین قبلی دچار شود!

دیده‌اند. در کشوری مثل سوئد هر آنچه که یک فرد دارای معلولیت به آن نیاز دارد برایش مهیا است ولی این کشورها بسیار محدودند. ولی با تصویب چنین قوانینی و طرح آن در جامعه به تدریج مسایل مربوط به افراد دارای معلولیت عمومی شده و به توجهات روزمره همه مردم تبدیل می‌شود.

یعنی این قانون برای آینده پیش بینی شده که بالاخره زمانی تمام آن اجرایی شود؟

بله، کاملاً. البته درصدی از این قانون در حال حاضر هم قابلیت اجرایی دارد و باید اجرا شود. ولی مثلاً در بحث اشتغال، آنجایی که به سرمایه‌گذاری دولت مربوط می‌شود، شاید در حال حاضر عملی نشود. اما وقتی این نگرش جا بیفتد، بالاخره به اشتغال این افراد هم منجر می‌شود. شاید یکی از نقاط قوتی که این قانون دارد همکاری‌های بین بخشی آن است. همکاری بین بخشی باعث می‌شود که اجرای آن فقط به دوش سازمان بهزیستی نباشد و همه ارگان‌ها خود را موظف به دیدن افراد دارای معلولیت در عملیات اجرایی خود می‌کنند.

بعد از تصویب این قانون چه باید کرد و سازمان‌های غیردولتی چه نقشی در پیگیری اجرایی آن می‌توانند داشته باشند؟

سازمان‌های غیر دولتی در تدوین این قانون بسیار فعال عمل کردند، بعد از آن هم فعالانه باید اجرای آن را پی‌گیری کنند. نباید بی‌تفاوت باشند. در کشورهای دیگر این انجمن‌ها نقش بسیار فعالی دارند و هر آنچه به نفع افراد دارای معلولیت شکل می‌گیرد، مرسوم فعالیت آنها است. اگر حقی از آنها سلب شود به سرعت اعتراض می‌کنند و واکنش نشان می‌دهند. شاید بشود گفت که بالاترین ضمانت اجرایی این قانون خود انجمن‌ها هستند و اگر آنها فعال عمل کنند می‌شود به اجرای این قانون امیدوار بود.

شما فکر نمی‌کنید که تصویب قانون جامع بار زیادی بر دوش دولت تحمیل می‌کند و باز هم با این بهانه اجرای آن به تعویق بیفتد؟

من فکر نمی‌کنم این طور باشد. اجرای این قانون بار مالی به دستگاه‌های دولتی تحمیل نمی‌کند. مثلاً آموزش عالی که دانشگاه می‌سازد و یا شرکت مسکن و شهرسازی که خانه می‌سازد، اگر بتواند یک طبقه آن را قابل دسترس برای افراد دارای معلولیت کند، هزینه اضافه‌ای بر نمی‌دارد. مهم همان تغییر نگرش است و این که این تفکر جا بیافتد که فرد دارای معلولیت هم حق زندگی مثل سایرین را دارد. اگر این تفکر در همه دستگاه‌های اجرایی جا بیافتد که اقلیت بزرگی از جامعه دارای معلولیت هستند و باید بتوانند مثل سایرین زندگی کنند، مناسب‌سازی‌هایی که دوره به دوره انجام می‌شوند قابل بهره‌برداری خواهند شد.

در یک نگاه کلی به قانون جامع به نظر می‌رسد که در خیلی از موارد ایده‌آل گرایانه است و همین دست نیافتنی‌اش می‌کند. به نظر شما این طور نیست؟ قانون جامع باید ایده‌آل‌گرا باشد. کشورهای مشابه ما مثل هندوستان که امکانات خاصی هم ندارند و بسیاری از افراد دارای معلولیتشان شاید در کنار خیابان هم زندگی کنند ولی قانونی که برای معلولان پیش‌بینی کرده‌اند خیلی ایده‌آل‌گرایانه است. وقتی خیلی از افراد کنار خیابان زندگی می‌کنند دیگر رمپ معنایی ندارد! ولی کلیت قانون را خیلی خوب

دکتر محمود علی محمدی مشاور وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در امور افراد دارای معلولیت است. او که از سال‌ها قبل در این نقش انجام وظیفه کرده‌است، به خوبی از فراز و نشیب‌های تدوین قانون جامع حمایت از حقوق معلولان و نیز از بازنگری این قانون مطلع است. به همین سبب از او خواستیم که در مورد لزوم بازنگری این قانون و اینکه چرا در آن شکاف ایجاد شده و قرار شد قسمتی از آن به تصویب هیئت دولت برسد و قسمتی در قالب لایحه در مجلس مطرح شود، با ما گفت‌وگو کند. در این نشست علاوه بر خبرنگاران نشریه توان‌یاب، خانم دکتر رسولیان، سردبیر نشریه و آقایان سخن سنج و دشتی از روابط عمومی موسسه رعد حضور داشتند.

در شرایط حاضر نیاز به همدلی و هم‌زبانی به شدت احساس می‌شود

دکتر محمود علی محمدی | مشاور وزیر تعاون، کار و امور اجتماعی

قانونی کشور برای افراد دارای معلولیت بود و ما را در زمره حدود چهل کشور واجد قانون تخصصی در حوزه معلولان قرار می‌داد. این قانون تأثیرات وسیعی بر عرصه ادبیات حقوقی اجتماعی و حتی فرهنگی حوزه معلولان گذاشت و به سرعت تبدیل به یک گفتمان شد. گفتمان مسلطی که در آن «تقاضای لطف» مبدل به «مطالبه حق» شد. هژمونی ادبیات برخاسته از این گفتمان، نگاه ضد رشد و پیشرفت بودن تمرکز بر حقوق افراد دارای معلولیت و نگاه شهروند درجه دو بودن آنها را به محاق می‌برد و حتی تا حدی نگرش‌های منفی و متصلب موجود نسبت به این افراد را متأثر ساخت. البته این‌که تا چه حد توانست به لایه‌های زیرین رفتار جامعه و نگرش‌های اجتماعی به‌ویژه در مسوولان نفوذ کند؛ محل بحث است. اما به هر روی و با وجود امیدهای فراوان، متأسفانه، قانون جامع به دلیل برخی از مشکلات در عمل نتوانست به اهداف خود نایل و انتظارات جمعیت کثیر دارای معلولیت

مشارکت و تلفیق اجتماعی معلولان اهمیت نمی‌داد؛ حقوق اجتماعی افراد دارای معلولیت در حاشیه بود و بنابراین ضرورتی برای استیفای این حقوق احساس نمی‌شد. در این شرایط ایجاد تغییر اساسی توسط نخبگان و دلسوزانی که این فضا را رصد می‌کردند و حتی مسوولیتی هم داشتند، ممکن نبود. اما کم‌کم بنا به عللی که پرداختن به آن مجال دیگری را می‌طلبد، این پارادایم تغییر کرد و رویکرد اجتماعی به توان‌بخشی و توجه به حضور و حقوق افراد دارای معلولیت در جامعه پررنگ‌تر شد. در این فضا بود که خلاء وجود یک سند قانونی در زمینه حقوق افراد دارای معلولیت احساس شد و به موازات یک مطالبه اجتماعی شد و به موازات آن تشکل‌های غیردولتی معلولان نیز توسعه و گسترش یافتند. گسترش این فضا و فشار مطالبه اجتماعی افراد دارای معلولیت، در نهایت پس از فراز و فرودهایی منجر به تصویب قانون جامع شد. قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در واقع اولین سند اختصاصی

با توجه به جایگاه شما در وزارت رفاه به عنوان مشاور حوزه معلولیت و اشرافی که به قانون جامع حمایت از حقوق معلولان و لزوم بازنگری آن دارید، در مورد علت این بازنگری برای ما صحبت کنید.

در ابتدا تشکر می‌کنم از نشریه توان‌یاب که از نشریات مطرح در حوزه افراد دارای معلولیت است و با نگاه تخصصی قابل‌قبولی به این حوزه، مطالب مفیدی را تهیه و عرضه می‌کند. اما در خصوص سؤالی که مطرح فرمودید؛ برای تحلیل بازنگری قانون جامع، لازم است حداقل دو یا سه دهه به عقب بازگردیم و با واکاوی زمینه‌های شکل‌گیری سند قانونی حوزه معلولان اشکالات مترتب بر آن و تحولات محیطی آن دوره را بررسی نماییم تا به ضرورت بازنگری قانون برسیم. وقتی به آن دوران برمی‌گردیم مشاهده می‌کنیم چارچوب فکری و پارادایمی که تا آن زمان در حوزه معلولان در کشور مطرح و غالب بود بیشتر مبتنی بر رویکرد پزشکی در توان‌بخشی بود و چندان به

**قانون جامع
حمایت از حقوق معلولان
در واقع اولین سند اختصاصی قانونی
کشور برای افراد دارای معلولیت بود و
ما را در زمره چهل کشور واجد
قانون تخصصی
در حوزه معلولان قرار می‌داد**

اگر متن کنوانسیون را ملاحظه فرموده باشید می‌بینید که عبارات کنوانسیون بیشتر به شکل سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کلی بیان شده‌است و برای اجرا و تحقق آن می‌بایست قوانین متناسب و جزئی‌تری تهیه و تدوین شود. بنابراین برای این‌که در تحقق الزامات مفاد کنوانسیون تلاش مناسبی را به سرانجام برسانیم و گزارشات دوره‌ای مناسبی را ارائه کنیم، لازم بود تغییراتی را در قانون جامع حمایت از حقوق معلولان، اعمال کنیم. البته ما چون راجع به علل بازنگری بحث می‌کنیم تمرکزمان بر اشکالات معطوف به آن است، اما اگر بنا باشد به دلایل عدم وصول به اهداف قانون بپردازیم، آن‌وقت مشکلات اجرا، از جمله اشکالات مجریان نیز می‌بایست آسیب‌شناسی و ذکر شوند.

در خصوص تغییرات محیطی می‌شود به موارد خاص و مصادیق آن هم اشاره کنید؟

به عنوان مثال؛ در بند (و) ماده ۷ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان اشاره‌ای به الزام دستگاه‌ها به اختصاص ۶۰ درصد از پست‌های سازمانی تلفنچی‌گری به نابینایان، کم‌بینایان و افراد دارای معلولیت جسمی، حرکتی شده بود. این ۶۰ درصد مربوط به زمانی بود که نوع استخدام اپراتورها، دولتی بود. اما بعد از مدتی با روند خصوص‌سازی و برون‌سپاری این‌گونه مشاغل به بخش خصوصی، عملاً زمینه‌های اجرای این بخش از قانون از بین رفت و این حکم قانونی موضوعیت خود را از دست داد. موارد مشابه دیگری نیز در قانون جامع به علت عدم پیش‌بینی آینده یا تغییر شرایط محیطی وجود داشت، که موجب عدم کارایی قانون می‌شد.

لزوم این بازنگری از چه سالی جدیت پیدا کرد؟

از حدود اواخر سال ۹۰ بحث‌های مرتبط با ضرورت بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان شکل جدی‌تر و

برای آن سم است. موضوعاتی از این دست می‌تواند با قدری انعطاف‌پذیری مورد وفاق همه گروه‌های سیاسی و صنفی و اجتماعی قرار گرفته و توفیقات خدمتگزاران نظام را در پی‌گیری خدمت‌رسانی به این عزیزان افزایش دهد.

بر می‌گردم به ادامه پاسخ سوال قبلی شما در مورد اشکالات قانون جامع و دلایل بازنگری در آن. مواد ۱۵ تا ۱۵ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان، ظرفیت‌های زیادی برای ارتقاء کیفیت زندگی افراد دارای معلولیت داشت لیکن به جهت مشکل ماده ۱۶ عمده این ظرفیت‌ها قفل و قابلیت اجرای آن سلب شده بود.

این در واقع اولین مشکل قانون بود. علاوه بر این، سه مسأله دیگر نیز وجود داشت که در مجموع، اصلاح و بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان را ضروری می‌کرد.

مسأله دوم این بود که به هر حال در طی این سال‌ها شرایط محیطی و زمینه‌های اجرایی قانون به نحوی تغییر کرد که برخی از مواد موضوعیت یا زمینه‌های اجرایی خود را از دست دادند. طبعاً این مواد می‌بایست متناسب با تغییرات جدید به‌روزرسانی می‌شدند.

مشکل سوم این بود که برخی نیازها به هر علتی در قانون جامع دیده نشده بود که می‌بایست مواد مناسبی برای پاسخ به این نیازها طراحی می‌شد. مسأله چهارم این بود که ما در آذر ماه سال ۸۷ با تصویب مجلس شورای اسلامی ایران، رسماً به کنوانسیون بین‌المللی حقوق افراد دارای معلولیت پیوستیم.

را برآورده نماید و اینجا در واقع نقطه عزیمت آسیب‌شناسی، تجدیدنظر و بازنگری قانون بود.

به‌طور مشخص دلایل اصلی این بازنگری چه بود؟

بخشی از موانع مربوط می‌شد به این‌که این قانون به هر حال به شکل طرح تصویب شده بود. نمایندگان مجلس شورای اسلامی به جهت رعایت عدم مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی، ماده ۱۶، به ویژه تبصره ۲ که اجرای مواد قانون را منوط به تأمین اعتبار آن از محل‌های خاص کرده بود را در طرح گنجانده.

اصل ۷۵ قانون اساسی می‌گوید، در طرح‌های ارائه شده توسط نمایندگان، که به تقلیل درآمد یا افزایش هزینه عمومی می‌انجامد، می‌بایست طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد. به عبارت دیگر بدون موافقت دولت نمی‌توان بار مالی بر دولت تحمیل کرد.

قانون جامع با این شرایط در اردیبهشت ماه سال ۸۳ توسط مجلس شورای اسلامی تصویب و به شورای نگهبان ارسال شد؛ و بعد هم توسط دولت به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شد.

شورای نگهبان با این قانون بر خورد سیاسی نکرد؟

خیر، شورای نگهبان با وجود این‌که اعتقاد داشت این قانون به لحاظ تخصصی مشکلاتی دارد در جهت همکاری و کمک به موضوع، تمعدا در مهلت قانونی اظهار نظر نکرد تا بدون نظر این شورا، قانون مذکور به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شود. این موضوع از این نظر اهمیت دارد که می‌تواند به عنوان یک الگو تکرار شود. فارغ از موضوع مورد بحث، توجه به این نکته اهمیت دارد که اساساً موضوعات اجتماعی، حمایت از محرومان، معلولان، گروه‌های آسیب‌پذیر با عنوان کلی خیر جمعی؛ موضوعاتی غیر سیاسی هستند که نباید هم سیاسی شود چون سیاست

شماره ۱۵۷ پاییز ۱۳۹۴

عملیاتی‌تری به خود گرفت و در نهایت منجر به تشکیل اولین جلسه بازننگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در اسفند همان سال شد.

چه کسانی در آن مشارکت داشتند و چه روندی برای بازننگری آن طی شد؟

این جلسات به طور عمده با حضور و محوریت نمایندگان از جامعه معلولان و کارشناسان دفتر توانمندسازی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تشکیل می‌شد. ابتدا مشارکت افراد دارای معلولیت به شکل عمومی‌تری جلب و کلیه نظرات در قالب نیازهای اظهار شده جمع آوری شد. در مرحله بعد در جلسات محدودتری گروه‌های کارشناسی که بعضاً از دوستان دارای معلولیت هم بودند و کسانی که متخصص توان‌بخشی بودند، این نیازهای اظهار شده را می‌گرفتند، رویش کار می‌کردند و آن را تبدیل به ماده قانونی که قابلیت اجرایی داشت می‌کردند. در واقع این سیاستی بود که همواره پشت این فعالیت‌ها در جریان بود.

البته در ادامه، جلسات با تعداد محدودتر و با توجه به موضوع جلسه، کارشناسانی از سازمان بهزیستی، مرکز پژوهش‌های مجلس و نمایندگان دستگاه‌ها و سازمان‌هایی که به نحوی در قانون از آنها نام برده شده بود یا اجرای قانون به آنها مربوط می‌شد، شرکت می‌کردند یا نظرات خود را به صورت مکتوب ارسال می‌کردند.

در نهایت این فعالیت‌ها در قالب کمیته تلفیق به عنوان هسته مرکزی کار و با حضور افراد برگزیده، ادامه حیات داد. هم‌زمان با این تلاش‌ها مسوولان سازمان بهزیستی نیز در مقیاس محدودتری جلسات را برگزار و پیش‌نویسی را تهیه و به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ارسال کردند.

در همین ایام و به موازات کارهای ارزشمند کمیته تلفیق، دوستان دفتر حقوقی وزارتخانه نیز همکاری‌های ارزشمندی را داشتند. هم‌چنین برای افزایش دقت کار، جلساتی نیز در دفتر مشاور امور معلولان با حضور اساتید حوزه توان‌بخشی، کارشناسان سازمان بهزیستی، عزیزان مرکز پژوهش‌های مجلس و سایر صاحب‌نظران تشکیل شد و متونی که با زحمات ارزشمند دوستان کمیته تلفیق تهیه شده بود، مرور شد. در این جلسات تقریباً نظرات

معاونان توان‌بخشی سازمان بهزیستی در سه دهه اخیر اخذ شد و علاوه بر آن از نظرات کارشناسانی که تجربه تدوین قانون جامع خدمات‌رسانی به این‌تارگران را داشتند هم استفاده شد. در نهایت جمع‌بندی نظرات، در دی ماه سال ۹۱ به کمیته تلفیق ارسال شد. کمیته تلفیق نیز در آخرین بازبینی، اصلاحات مورد نظر خود را اعمال و پیش‌نویس لایحه اصلاح قانون جامع حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت در فروردین سال ۹۲ به هیئت دولت ارسال شد. در نهایت آنچه که به سرانجام رسید حاصل یک کار کارشناسی سه‌لایه و با نهایت وسواس و دقت ممکن بود.

در حال حاضر بازننگری قانون در چه مرحله‌ای است و چه نتایجی از آن حاصل شده است؟

در نهایت بازننگری قانون جامع، منجر به تصویب برنامه جامع حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت در جلسه مورخ ۱۳/۱۰/۹۴ هیئت محترم وزیران شد. برنامه جامع حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، در قالب دو بخش تصویب‌نامه هیئت وزیران، با ۲۸ ماده و لایحه تقدیمی به مجلس با ۲۵ ماده در ۱۰ فصل، تهیه و تنظیم شد. تصویب نامه مذکور در نیمه شهریورماه توسط

دولت محترم ابلاغ ولایحه نیز در همین ماه تقدیم مجلس شورای اسلامی شد.

در بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت نسبت به قانون جامع قبلی چه تفاوت‌هایی ایجاد شد؟
در قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب سال ۸۳، موادی راجع به تعریف معلولیت، مناسب‌سازی محیط، اشتغال، حمل و نقل و ورزش معلولان، بیمه درمانی، تأمین خدمات و وسایل کمک توانبخشی، مراکز نگهداری و توانبخشی معلولان، تحصیل و مسکن معلولان، نظام وظیفه و مسائل حقوقی معلولان و وظایف صدا و سیما نسبت به افراد دارای معلولیت را ملاحظه می‌کنیم که در برابر همه این مواد و موضوعات خوب و ضروری، مانعی به نام ماده ۱۶ و مشکل تأمین اعتبار خودنمایی می‌کند

در برنامه جامع حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، بخش‌هایی از مواد ۲، ۴، ۷، ۱۱ و ۱۵ قانون قبلی که مربوط به موضوعات مناسب‌سازی، تسهیلات حمل و نقل، فعالیت‌های فرهنگی و ورزشی، اشتغال، آمار و عضویت بهزیستی در شوراهای استانی بود، حفظ و ابقا شده است.

برخی از مواد مثل نظام‌وظیفه به دلیل این‌که در قوانین مربوطه دیده شده و تکراری است، حذف و تعدادی موضوعات جدید مانند پیشگیری از معلولیت‌ها به آن اضافه شد. سایر موضوعات نیز تکمیل و بسط یافته است.

در مجموع این برنامه افق بسیار روشنی را در پیشبرد اهداف افراد دارای معلولیت ترسیم می‌کند. به باور ما، تصویب برنامه جامع حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، فصل نوینی را در استیفای حقوق آنان خواهد گشود و منجر به تحولات عمیقی در افزایش کیفیت زندگی و کاهش بار ناتوانی آنها خواهد شد.

آیا بخش تصویب نامه برنامه جامع، ضمانت اجرایی هم دارد؟
بله. وقتی دولت خودش مصوب

به باور ما،
تصویب برنامه جامع حمایت از
حقوق افراد دارای معلولیت،
فصل نوینی را در استیفای حقوق معلولان
خواهد گشود و منجر به تحولات عمیقی
در افزایش کیفیت زندگی معلولان و
کاهش بار ناتوانی آنها خواهد داشت

می‌شود؟ چه وقت باید انتظار داشت که اجرایی شوند؟

تصویب نامه از نیمه شهریور ماه که ابلاغ شد، قابلیت اجرا هم دارد و سازمان بهزیستی پی‌گیری‌های لازم برای تحقق مفاد آن را به عمل خواهد آورد. لایحه حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت نیز به مجلس ارسال شده که پس از تصویب در مجلس و تهیه آیین‌نامه‌های اجرایی لازم و تأمین و تخصیص اعتبار، قابلیت اجرایی پیدا می‌کند. اما در این میان آن‌چه بیش از همه در پی‌گیری اجرای این مصوبات اهمیت دارد، مشارکت اجتماعی فعال حوزه معلولان است. آنها باید خودشان فعالانه مشارکت کنند، اجرای قوانین تصویب شده را رصد کنند و از دولت و مجلس و سایر نهادهای مسوول، اجرای مصوبات قانونی را مطالبه کنند. تشکل‌های معلولان باید در عرصه حضور داشته باشند و اجرای قوانین را پی‌گیری کنند. این پیگیری‌ها به اندازه خود قانون و به اندازه تصویب قانون اهمیت دارد. یعنی اگر کسانی پشت سر قانون قرار نگیرند، این قانون ممکن است در سکوت اجتماعی شکل اجرایی مناسبی پیدا نکند. به هر حال قوانین تصویب می‌شوند و برای اجرا به دستگاه‌ها ابلاغ می‌شوند. اما در بدنه ممکن است مقاومت‌هایی وجود داشته‌باشد که مانع اجرای صحیح این قوانین شوند. لذا در این بخش نیازمند همکاری فعال افراد و انجمن‌های مربوطه هستیم. وزارت‌خانه، وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی و البته سازمان بهزیستی کشور حامی انجمن‌های افراد دارای معلولیت و مشارکت آنان هستند و این نکته بسیار مثبتی است. این روزها روزهایی است که ما نیازمند همدلی، هم‌زبانی، هم‌گرایی و مشارکت تشکل‌های غیردولتی معلولان هستیم. تا ان‌شاءالله با مساعدت و همکاری مجلس محترم بتوانیم این لایحه را به سر انجام مناسبی برسانیم تا در آینده‌ای نزدیک عزیزان دارای معلولیت از ثمرات آن بهره‌مند گردند.

این قسمت قانون که به صورت مصوبه در آمده نباید در مجلس هم به تصویب برسد؟

خیر. در دولت تصمیم گرفته شد، بخشی که مربوط به اختیارات قانونی دولت است به صورت تصویب نامه هیئت وزیران مصوب و برای اجرا ابلاغ گردد آن بخشی هم که در دولت نمی‌توانست تصویب شود مثل تکالیفی که مثلاً برای صداوسیما یا دیگر ارگان‌هایی که زیر مجموعه دولت نیستند؛ در قالب لایحه در هیئت محترم وزیران تصویب و تقدیم مجلس گردید.

بر فرض که این قوانین به تصویب دولت و مجلس هم برسند بعد از آن چه

قانون پایه‌ای افراد دارای معلولیت مصوب ۱۹۷۰ ژاپن با اصلاحات بعدی

دکتر خیراله شهبازی

در ۱۹۹۴، قانون قابل استفاده و دسترس بودن اماکن برای افراد سالمند و دارای معلولیت جسمی^۱ تصویب شد که براساس آن صاحبان اماکن ویژه مورد استفاده عمومی، خواه دولتی و غیردولتی، بیمارستان‌ها، سینماها، تئاتر، هتل و... ملزم شدند تا ورودی‌ها، راهروها، پله‌ها، دستشویی‌ها و... را برای افراد دارای معلولیت قابل دسترس سازند. در سال ۲۰۰۰ قانون ارتقاء و قابل دسترسی آسان نظام حمل‌ونقل عمومی و زیربنای آن برای افراد سالمند و دارای معلولیت^۲ وضع شد. در سال ۲۰۰۶ با توجه به تجارب حاصله با ادغام و اصلاح و اضافات لازم، قانون ارتقاء دادن جابه‌جایی آسان و قابل دسترسی (مناسب‌سازی برای افراد مسن و دارای معلولیت^۳ به تصویب پارلمان ژاپن رسید که در آن مناسب‌سازی اماکن، معابر، حمل‌ونقل عمومی و ارتباطات با تفصیل مورد عنایت قانون‌گذار واقع شد. در دل مقررات دیگر هم متناسب با موضوعات از حقوق افراد دارای معلولیت غفلت نشد از جمله؛ قوانین خاص افراد دارای معلولیت در قانون پایه‌ای که به حقوق مختلف افراد دارای معلولیت پرداخت.

قانون پایه‌ای در یک نگاه

قانون پایه‌ای در مورد افراد دارای معلولیت^۴ که در ماه مه سال ۱۹۷۰ به تصویب پارلمان ژاپن رسید از جمله قوانینی است که مسایل و موضوعات مختلف مربوط به افراد دارای معلولیت را مورد توجه قرار داده است. در حالی که قوانین دیگر مربوط

دولت ژاپن از پیش‌تازان توجه به نیازهای افراد دارای معلولیت از جمله وضع مقررات ویژه در جهان است. اگرچه در قانون مصوب ۱۹۴۶، از افراد مذکور نام برده نشده است ولی برخی از اصول آن چون؛ لزوم بهره‌مندی همه مردم از حقوق بشر و تضمین آن توسط قانون اساسی (اصل ۱) حق برخورداری تمام افراد جامعه از حداقل‌های استاندارد زندگی (اصل ۲۵) و حق تکلیف بر کار (اصل ۲۷) و... به راحتی قابل تعمیم به افراد دارای معلولیت بود.

متعاقب تصویب قانون اساسی در قوانین عادی از آن جمله در قانون رفاه کودکان^۱ مصوب سال ۱۹۴۷، در مورد تدابیر پایه‌ای برای رفاه کودکان از جمله کودکان دارای معلولیت مورد توجه قرار گرفت. در سال ۱۹۴۹ قانون خاص رفاه افراد دارای معلولیت جسمی^۲ جهت ثبات بخشی بر زندگانی آنها با فراهم کردن حمایت‌های ضروری توسط دولت‌های ملی و محلی به تصویب پارلمان ژاپن رسید.

در سال ۱۹۵۰ قانون بهداشت روانی^۳ با هدف ارتقاء خدمات پزشکی و حمایت و ارتقاء توان بخشی اجتماعی، تصویب گردید. در سال ۱۹۶۰ قانون رفاه افراد عقب‌مانده ذهنی (دارای اختلال ذهنی)^۴ و در همان سال قانون ارتقاء اشتغال افراد دارای معلولیت^۵ ژاپنی به تصویب رسید. در این قانون سازوکارهای حقوقی مختلف برای اشتغال افراد مذکور از جمله از طریق نظام سهمیه‌ای اشتغال برای آنان و توان بخشی حرفه‌ای آنان مورد توجه واقع شد.

شماره ۵۷، پاییز ۱۳۹۴

به افراد دارای معلولیت در مقام پاسخگویی به نیازهای خاص آنها و یا گروه‌های مشخصی از آنها می‌باشد. این قانون بارها از جمله در سال ۲۰۰۴ توسط پارلمان ژاپن اصلاح شده است که بحث حاضر با توجه به اصلاحات در سال مذکور، صورت گرفته است. ضمن بیان مقررات کلی، هدف از تصویب این قانون، تعریف اصول بنیادین مربوط به افراد مذکور، مسوولیت‌های دولت مرکزی و دولت‌های محلی و مردم در خصوص افراد دارای معلولیت، برگزاری هفته معلولان، خط‌مشی‌های پایه‌ای و برنامه‌های پایه‌ای برای افراد دارای معلولیت، تسلیم گزارش سالانه در مورد تدابیر اتخاذی به پارلمان، خدمات پزشکی و مراقبتی، مستمری، آموزشی، مشاوره حرفه‌ای و اشتغال، مسکن، تسهیلات و ارتباطات قابل دسترس، جلوگیری از معلولیت، شورای مرکزی ارتقاء تدابیر در مورد افراد دارای معلولیت به ریاست نخست‌وزیر و شوراهای متناظر آن در استان‌ها و شهرداری‌ها اشاره کرده است که آن را به صورت خلاصه وار آورده ایم:

مقررات کلی

ماده ۱

هدف قانون: ارتقاء رفاه افراد دارای معلولیت

الف: پایه‌ریزی اصول بنیادین

ب: روشن کردن مسوولیت‌های دولت مرکزی و دولت‌ها

ج: پایه‌ریزی تدابیر جامع و مستمر برای حمایت از استقلال و مشارکت اجتماعی آنها

ماده ۲

تعریف افراد دارای معلولیت:

افرادی که دارای محدودیت‌های اساسی مستمر در زندگی روزانه یا اجتماعی به دلیل اختلالات جسمی، ذهنی یا روانی هستند

ماده ۳

اصول بنیادین در مورد افراد دارای معلولیت:

الف: داشتن حق مورد احترام واقع شدن به خاطر کرامت فردی و شایستگی هدایت زندگی‌شان

ب: به عنوان یک عضو جامعه، استحقاق فرصت‌های مشارکت دادن در فعالیتهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و امور دیگر
ج: ندادن اجازه اعمال تبعیض یا تعدی به حقوق و مزایای‌شان به خاطر معلولیت

ماده ۴۵

مسئولیت‌های دولت مرکزی و دولت‌های محلی

- ارتقاء دادن رفاه افراد دارای معلولیت با اتخاذ تدابیر لازم برای دفاع از حقوق آنها، حمایت‌شان در برابر تبعیض و پشتیبانی از استقلال و مشارکت‌های اجتماعی آن‌ها
- اتخاذ تدابیر ضروری برای بالا بردن فهم و درک مناسب مردم از آن‌ها

ماده ۶

مسئولیت‌های مردم:

- تلاش برای همکاری جهت ارتقای رفاه افراد دارای معلولیت بر پایه همبستگی اجتماعی
- تشریک مساعی جهت تحقق جامعه‌ای با احترام به حقوق افراد دارای معلولیت بدون وجود تبعیض در مشارکت اجتماعی و فعالیتهای اقتصادی، فرهنگی آن‌ها بر پایه همبستگی اجتماعی

ماده ۷

برگزاری هفته افراد دارای معلولیت: از ۳ تا ۹ دسامبر هر سال

الف: افزایش آگاهی مردم در مورد رفاه افراد دارای معلولیت و تشویق آنها به مشارکت فعالانه در فعالیتهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و امور دیگر

ب: اجرای برنامه‌های مرتبط با هدف هفته مذکور توسط دولت مرکزی و دولت‌های محلی

ماده ۸

طراحی و اجرای خط مشی‌های پایه‌ای

- طراحی و اجرای تدابیر جامع برای رفاه افراد دارای معلولیت، با همکاری و تشریک مساعی‌های سازمان یافته سازگار با سن و شرایط افراد دارای معلولیت
- تدابیر رفاهی، عنایت به توانمند نمودن آنها با احترام و رعایت استقلال و خودمختاری‌شان به حداکثر ممکن برای داشتن زندگی مستقل در جامعه

ماده ۹

برنامه‌های پایه‌ای برای افراد دارای معلولیت؛ فرآیند تهیه و تصویب آنها:

الف: تهیه پیش‌نویس برنامه پایه‌ای افراد دارای معلولیت توسط نخست‌وزیر پس از مشاوره با روسای سازمان‌های

اداری ذی‌ربط و شورای مرکزی ارتقاء تدابیر برای افراد مذکور برای ارتقاء تدابیر جامع و دائمی برای رفاه آن‌ها و جلوگیری از معلولیت و تقدیم پیش‌نویس به کابینه جهت تصویب و ارائه گزارش در مورد برنامه مذکور به پارلمان و انتشار خلاصه‌ای از آن برای عموم (بندهای ۱ و ۴ و ۷ ماده ۹)

ب: تهیه برنامه پایه‌ای برای افراد دارای معلولیت توسط دولت‌های استانی پس از مشاوره با شورای محلی ارتقاء تدابیر، جهت رفاه افراد دارای معلولیت براساس اوضاع و احوال منطقه در راستای اقدامات کابینه و آرایه آن به دولت استانی برای تصویب و آرایه گزارش سالانه به شورای محلی مربوط و انتشار خلاصه‌ای از آن برای مردم (بندهای ۲ و ۵ و ۸)

ج: شهرداری‌ها برنامه پایه‌ای مربوط به تدابیر برای رفاه افراد دارای معلولیت براساس اوضاع و احوال حوزه مأموریت‌شان و در راستای برنامه‌های دولت مرکزی و استانی در این رابطه تدوین پس از مشاوره با شورای محلی مربوطه تصویب و با گزارش شوراهای ذی‌ربط خلاصه‌ای از آن را برای عموم منتشر نمایند.

تدابیر پایه‌ای برای رفاه افراد دارای معلولیت (موارد مشمول)

ماده ۱۲: خدمات پزشکی و مراقبتی

الف: لزوم اتخاذ تدابیر ضروری توسط دولت‌های مرکزی و ملی برای فراهم کردن خدمات پزشکی و خدمات توان‌بخشی ب: ارتقاء پژوهش و توسعه در مورد خدمات پزشکی و توان‌بخشی توسط دولت‌های مرکزی و محلی

ج: اتخاذ تدابیر ضروری توسط دولت‌های مرکزی و ملی برای فراهم کردن درمان، مراقبت‌های پزشکی، حمایت از زندگی روزانه و پشتیبانی‌های لازم دیگر متناسب با سن و شرایط افراد دارای معلولیت

د: آموزش و تربیت متخصصان حوزه پزشکی و توان‌بخشی توسط دولت‌های مذکور

ه: اتخاذ تدابیر ضروری برای فراهم کردن تجهیزات کمکی، استفاده از سگ‌های راهنما و خدمات دیگر برای زندگی روزانه افراد دارای معلولیت

بازتوانی و حفظ فعالیتهای روزانه آن‌ها

ماده ۱۳:

مستمری: اتخاذ تدابیر ضروری توسط دولت‌های مرکزی و محلی در مورد برقراری نظام مستمری و معاش برای استقلال و تثبیت معاش افراد مورد بحث

ماده ۱۴: آموزش

- اتخاذ تدابیر ضروری توسط دولت مرکزی و ملی برای بهبود و غنا بخشی به محتوا و متدهای آموزشی برای توانمند کردن افراد دارای معلولیت برای اخذ آموزش کافی براساس سن، استعداد و شرایط معلولیت‌شان
- ارتقاء پژوهش‌ها و توسعه مناسب‌سازی در ایجاد تسهیلات

اطلاع‌رسانی، کامپیوتر و دیگر تجهیزات مربوط به فناوری اطلاعات توسط تهیه‌کنندگان بر پایه همبستگی اجتماعی (بندهای ۱ و ۲ و ۳ ماده ۱۹).

تسهیلات مالیاتی

ماده ۲۰: اتخاذ تدابیر ضروری در مورد تدابیر مالیاتی برای کاهش تحمیلات اقتصادی بر افراد مذکور و کاهش هزینه‌های آن‌ها
ماده ۲۱: اتخاذ تدابیر ضروری لازم برای تشویق و ترغیب آن‌ها به فعالیت‌های فرهنگی، تفریحی، ورزشی یا تعدیل اصلاح شرایط تسهیلات مربوط به فعالیت‌های مذکور

بخش ۳، ماده ۲۳: تدابیر پایه‌ای برای جلوگیری از ایجاد معلولیت:

- اتخاذ تدابیر ضروری برای ارتقاء پژوهش و تحول در مورد علل معلولیت و جلوگیری از آن توسط دولت مرکزی و دولت‌های محلی
- اتخاذ تدابیر لازم با هدف جلوگیری از معلولیت از طریق انتشارات و نشر دانش و بالا بردن خدمات مربوط به مراقبت‌های بهداشتی مادران و کودکان و ارتقاء تشخیص در مورد بیماری‌های موجب معلولیت
- تلاش دولت مرکزی و دولت‌های محلی در خصوص جلوگیری و درمان پزشکی بیمارهای لاعلاج منجر به معلولیت و توسعه پژوهش و گسترش مطالعات در مورد آن بیماری‌ها

شورای مرکزی ارتقاء تدابیر در مورد افراد دارای معلولیت

این شورا در دفتر کابینه استقرار می‌یابد تا مسایل پیش‌بینی شده در مواد ۴ تا ۹ این قانون را مورد بررسی قرار دهد (ماده ۲۴). اعضای این شورا بیش از سی نفر نخواهند بود. اعضای شورای مرکزی از میان افراد دارای معلولیت، افراد دارای مسوولیت در مورد آن‌ها، متخصصان و صاحبان دانش در مورد نیازهای آن‌ها و با رعایت ترکیب اعضا موجب انعکاس مطالبات انواع مختلف معلولیت‌ها می‌شود که این افراد در مشاوره توسط نخست‌وزیر انتخاب می‌شوند. شورا طرف مشورت نخست‌وزیر در بررسی‌های مربوط به تدوین تدابیر پایه‌ای برای رفاه افراد دارای معلولیت، تشکیل شورای محلی ارتقاء افراد دارای معلولیت در هر استانداری برای بررسی مسایل پیش‌بینی شده در مواد ۵ تا ۹ این قانون و مشاوره در مورد مسایل ضروری برای ارتقاء جامع و مستمر تدابیر در سطح استان. در سطح شهرداری‌ها نیز شورای مشابه تشکیل می‌گردد (مواد ۲۵ و ۲۶). در پایان یادآوری می‌شود دولت ضمن اتخاذ تدابیر قانونی و ضروری مالی برای نیل به اهداف قانون ماده ۱۰، گزارش سالانه‌ای در مورد تدابیر اتخاذی در مورد افراد دارای معلولیت را به پارلمان تسلیم خواهد نمود (ماده ۱۱)

لازم در مدارس، برای آموزش افراد دارای معلولیت
• افزایش درک متقابل بین دانش‌آموزان دارای معلولیت و بدون معلولیت و ارتقاء تعاملات مثبت و همیاری بین آنها توسط دولت مرکزی و محلی

ماده ۱۵: مشاوره‌ای، حرفه‌ای:

- اتخاذ تدابیر ضروری توسط دولت مرکزی و دولت‌های محلی برای فراهم‌کردن مشاوره‌ها و راهنمایی‌های حرفه‌ای، برگزاری آموزش‌های حرفه‌ای و کارایی‌های شغلی برای به‌دست آوردن شغل مناسب متناسب با شرایط فرد دارای معلولیت و احترام به آزادی او در انتخاب شغل
- توسعه مشاغل ویژه و مناسب برای آنها
- اتخاذ تدابیر ضروری برای توسعه محل‌های فعالیت کاری و تسهیلات آموزش‌های حرفه‌ای یا دادن کمک‌های مالی (یارانه، در خصوص هزینه‌های ضروری برای آنها)

ماده ۱۶: ارتقاء اشتغال

- اتخاذ تدابیر مثبت برای ارتقاء اشتغال افراد دارای معلولیت در مورد مشاغل خاص و مناسب برای آن‌ها
- تشریک مساعی کارفرمایان بر پایه همبستگی اجتماعی برای تامین اشتغال افراد دارای معلولیت با ارزیابی توانایی آن‌ها برای مناسب‌سازی محل‌های کار و مدیریت ویژه اشتغال
- اتخاذ تدابیر ضروری برای کارفرمایان افراد دارای معلولیت برای حفظ و شغل آن‌ها با دادن هزینه‌های اضافی کارفرمایان جهت تعدیل و اصلاح تسهیلات و تجهیزات ضروری آن‌ها

ماده ۱۷: تامین مسکن

اتخاذ تدابیر توسط دولت‌های مرکزی و محلی برای تثبیت معاش افراد دارای معلولیت از طریق تامین مسکن و ارتقاء تسهیلات ضروری در خصوص مسکن مناسب زندگی روزانه آن‌ها

قابل دسترسی بودن تسهیلات عمومی و ارتباطات:

- مناسب‌سازی تسهیلات عمومی مربوط به افراد دارای معلولیت، حمل‌ونقل عمومی و تسهیلات عمومی دیگر برای حمایت از استقلال و مشارکت اجتماعی آنها با اتخاذ تدابیر مستمر توسط دولت مرکزی و دولت‌های محلی
- مناسب‌سازی خدمات حمل‌ونقل عمومی و تسهیلات عمومی دیگر توسط تهیه‌کنندگان بر پایه همبستگی اجتماعی برای حمایت از استقلال و مشارکت اجتماعی آن‌ها
- تدابیر ضروری دولت مرکزی و دولت‌های محلی برای اجرای بندهای فوق به صورت جامع و مستمر (بندهای ۱ و ۲ و ۳ ماده ۱۸)
- اتخاذ تدابیر ضروری توسط دولت مرکزی و دولت‌های محلی جهت طرح مطالبات و استفاده از ارتباطات قابل دسترسی، توزیع کامپیوترهای مناسب‌سازی شده و تجهیزات فناوری اطلاعات قابل دسترسی و تسهیل در برخورداری خدمات مخابراتی و رادیو و تلویزیون
- قابل دسترسی بودن اطلاع‌رسانی عمومی و ارتقاء استفاده از فناوری‌های اطلاعات برای آن‌ها توسط دولت مرکزی و دولت‌های محلی
- قابل دسترسی تجهیزات مخابراتی، رادیو و تلویزیون،

- 1 - the child welfare act
- 2 - the welfare of physically disabled persons law
- 3 -the mental health Act.
- 4 - The Act on welfare of mentally retarded persons.
- 5 -The physically disabled persons employment promotion law
- 6 - the law for building accessible to and useable by the elderly and physically disable persons
- 7 - the law for promoting easily accessible public transpiration infrastructure for the elderly and disabled persons
- 8 - the law for mobility and accessibility by the elderly and disabled persons.
- 9 - the basic act for persons with disabilities

شماره ۵۷ پاییز ۱۳۹۳

درد مشترک

از کتاب شکفتن در کویر
سید محسن حسینی طاها

شاید می‌خواست رختخواب تازه‌ای برای خود مهیا کند. نمی‌دانم چرا احساس عجیبی نسبت به او وجود مرا فراگرفت. دلم می‌خواست وارد چمن شوم، به سویش بروم، کنارش بنشینم و بیشتر از او بدانم.

اما باز هم گفتار نامفهوم مانع این کار شد. چاره‌ای جز رفتن نداشتم هرچند که ذهنم را مرد چمن‌نشین بربری به دست پر کرده بود.

چقدر حرف برایش داشتم چون حس می‌کردم او نیز مانند من معلول است، منتها یک معلول اجتماعی.

می‌خواستم به او بگویم اگر من قربانی یک جنگ سیاسی با بیگانگان و دشمنان هستم تو قربانی جنگ‌ها و تنش‌های اجتماعی با هموطنان خویش هستی که هر روز بالاتر می‌گیری و انسان و انسانیت را زیرسوال می‌برد؛

جنگی که از نوک برج‌های قیطریه و الهیه آغاز می‌شود و تا بیغوله‌های شوش و خانی آباد ادامه می‌یابد. یک

جنگ تمام عیار با این تفاوت که دو گروه متخصص در یک شهر زندگی می‌کنند از کنار یکدیگر رد می‌شوند

و گاه به هم لبخند می‌زنند. می‌خواستم به او بگویم هر دوی ما متهم به سکوت و تنهایی هستیم؛ تو به خاطر لباس‌های چرک و موهای ژولیده و من به دلیل

اینکه به قول همکلاسی‌های دوره دبستانم موقع راه رفتن می‌رقصم و گاه آب دهانم سرازیر می‌شود.

می‌خواستم به او بگویم ما هر دو فریادهایی در گلو داریم اما ساکت شده‌ایم؛ تو به دلیل آنکه نمی‌دانی چه

بگویی و من از این بابت که آنچه می‌دانم را نمی‌توانم بگویم. ما هر دو در نگاه دیگران نیازمندیم؛ اما شگفتا

در کار این مردم که تو را بی‌پناه و بی‌حمایت روی چمن‌های خیابان رها کرده‌اند با ده تومانی‌های پاره

به سوی من می‌آیند و نمی‌دانند که کمک واقعی به من شناخت و درک من است و دادن پول یا نگرفتن کرایه

تاکسی مشکلی از من حل نخواهد کرد. می‌خواستم به او بگویم.....

مثل روزهای دیگر که نوشته‌ای از من در نشریه‌ای چاپ می‌شد به روزنامه فروشی رفتم و برای آنکه مطمئن شوم مطلبم چاپ شده طبق عادت روزنامه را روی پیشخوان باز کردم.

با اینکه دفعه اولم نبود و کم و بیش به روزنامه فروش فهمانده بودم که علت کارم چیست ولی غرهمیشگی‌اش را زد و گفت «اینجا باز نکن دیگه، ببر خونه».

خواستم چیزی بگویم اما فکر کردم تا او بخواهد حرف زدن نامفهوم مرا متوجه شود کلی زمان می‌برد. به

سرعت با انگشت به نوشته‌ام که چاپ شده بود اشاره کردم و روزنامه را بستم و راه افتادم.

این صحنه بارها تکرار شده بود و من ناتوان‌تر از آنی که بتوانم روزنامه فروش محله‌مان را روشن کنم که

دلیل این کارم چیست و این یکی از محدودیت‌هایی است که معلولیت به همراه می‌آورد. اگر از یک نگاه منصفانه

بنگریم شاید حق با اوست.

در هیچ کجای دنیا مشتری روزنامه را روی پیشخوان باز نمی‌کند و آن هم یک مشتری خاص مثل من که

حرکات فیزیکی و گفتاری او در نگاه سطحی طیف وسیعی از افراد جامعه شبیه به انسان‌هایی است که اختلال

ذهنی دارند و گاهی ممکن است موجب دردسر دیگران شوند.

قدم زنان و روزنامه زیر بغل، در همین افکار بودم که صدایی مرا متوجه خود کرد:

روزنامه‌ها را می‌فروشی؟

روی چمن‌های میدان گاهی محله‌مان ولو شده بود. صورت سیاه، پاهای برهنه و لباس‌های چرک و کثیفش نشان می‌داد که قرار است شب را همانجا بخوابد.

عصرانه‌اش یک تکه بربری گاز زده خشک بود؛ عصرانه‌ای که شاید ناهار و شام او هم باشد.

سؤالش را تکرار کرد: روزنامه‌ها را می‌فروشی؟ نمی‌دانستم به او چه بگویم، سؤالش برایم عجیب بود.

دکتر محمد کمالی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران، فیزیوتراپیست و متخصص آموزش بهداشت دانشکده علوم توان بخشی است. ایشان در حدود ده سالی که در سازمان بهزیستی دارای مسوولیت بوده‌اند همواره به موضوع حقوق افراد دارای معلولیت توجه داشته است. ایشان می‌گویند، حضور در یک کارگاه یک روزه در دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران با موضوع آموزش حقوق افراد دارای معلولیت در آبان ماه ۱۳۷۹، جرقه مطالعه در خصوص حقوق معلولان در سایر کشورها و مقایسه آن با ایران را در ذهنش روشن نمود. همین علاقمندی باعث شد تا گروهی را برای تدوین قانون حمایت از حقوق معلولان در حوزه معاونت توان بخشی در همان سال تشکیل دهد. با تغییر مدیریت در سازمان بهزیستی و بیرون آمدن ایشان از این سازمان بحث حقوق معلولان نیمه کاره رها شد. از آن تاریخ تا سال ۱۳۸۳ که طرح قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در مجلس به تصویب رسید این طرح فراز و نشیب‌های بسیاری را طی نمود. بعد از تصویب قانون جامع در مجلس شورای اسلامی و با همکاری دستگاه‌ها، آئین‌نامه‌های اجرائی این طرح طی دو سال تهیه و ابلاغ شد و اجرای بخش‌هایی از آن مانند؛ مناسب‌سازی در دستور کار دستگاه‌ها قرار گرفت.

اجرای قانون جامع حمایت از حقوق معلولان واجب عینی و صحنه آن به گستردگی تمام کشور است

دکتر محمد کمالی | دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران

سوی دیگر بحث بازنگری قانون جامع نیز از طرف فعالان حوزه معلولیت و توان بخشی به طور جدی مطرح شد و این موضوع که تصویب کنوانسیون می‌تواند نیاز به بازنگری در قانون جامع را برطرف سازد، درست نیست و بدین ترتیب لزوم بازنگری قانون جامع حقوق معلولان مطرح شد. ایشان تاکید دارد، از سال ۹۱ که روند بازنگری قانون در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی آغاز شد، هم سازمان بهزیستی و هم سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور معلولان نقش مهم و عمده‌ای در این بازنگری ایفا کردند و طی این سه سال تلاش‌های مثبتی صورت گرفت. در دوران وزارت دکتر ربیعی نیز مساعدت‌هایی برای تصویب لایحه بازنگری در دولت انجام شد. از دکتر کمالی درباره علت طولانی شدن تصویب این لایحه در هیئت دولت سوال کردیم. ایشان گفتند: به نظر می‌رسد اولویت‌های دیگری برای دولت مطرح بوده‌است و یک سری

قانون جامع حقوق معلولان ضروری بود؟
ایشان متذکر شدند؛ تصویب قانون جامع حقوق معلولان در ایران، قبل از تصویب کنوانسیون در مجلس بوده‌است. ایران در سال ۸۶ به کنوانسیون جهانی پیوست در حالی که تصویب قانون جامع در سال ۸۳ اتفاق افتاد. تصویب کنوانسیون حقوق معلولان در سازمان ملل نزدیک به هفت سال به طول انجامید، در حالی که ما در ایران قبل از آن یک قانون جامع حقوق معلولان را به تصویب رسانده بودیم. بنابراین ما به نوعی پیشرو بوده‌ایم. اما پیوستن به کنوانسیون نیز یک ضرورت ملی بود که در ایران هم انجام شد. ولی باید گفت علی‌رغم تصویب کنوانسیون در مجلس شورای اسلامی این قانون مورد توجه قرار نگرفته‌است و با توجه به مسوولیت دستگاه‌های مجری کنوانسیون که بنیاد شهید و امور ایثارگران و جانبازان هستند، به جرات می‌توان گفت که هیچ فعالیت مثبتی در این زمینه صورت نگرفت. از

دکتر کمالی می‌گوید:
در مجموع بسیاری از آئین‌نامه‌ها ابلاغ و بعضاً اجرا گردید. لیکن ماده ۱۶ این قانون که لازم‌الاجرائی شدن آن را منوط به تامین بودجه آن نموده بود باعث ایجاد چالشی بزرگ در اجرایی شدن این قانون گردید. در کنار این چالش، برخی دستگاه‌ها از جمله صدا و سیما در اختصاص هفته‌ای دوساعت برنامه پیرامون موضوع معلولیت و یا بلیط نیم‌بهای قطار و هواپیما و یا پرداخت شهریه دانشجویان دارای معلولیت مسئله‌ساز شد. اما امتیاز مهم در این قانون این بود که ایران نیز مانند چهل و پنج کشور دیگر در دنیا صاحب قانونی در مورد حقوق معلولان شد که جا دارد از مدیریت سازمان بهزیستی در آن زمان که باعث تصویب این قانون شد تشکر شود.

از دکتر کمالی پرسیدیم با توجه به پیوستن ایران به کنوانسیون حقوق معلولان آیا نیازی به تدوین یا در مرحله فعلی بازنگری

شماره ۱۵۷، پاییز ۱۳۹۳

نقطه‌نظرهایی که در سازمان بهزیستی وجود داشت کار را به تاخیر انداخت. برآوردها این بود که این طرح در اواخر سال ۹۳ به کمیسیون اجتماعی دولت برود و سپس در صحن دولت مطرح و تصویب شود. اما اتفاقی افتاد که خوشایند ما نبود و آن دوشقه شدن لایحه قانونی بود. ما به این دو تکه شدن اعتراض کردیم. قانون مربوط به حقوق معلولان که شانزده ماده‌ای بود مورد بازنگری قرار گرفت و تبدیل به شصت ماده شد که جامعیت داشت. در این لایحه بازنگری به فلسفه حقوق افراد دارای معلولیت توجه شده است. یعنی هم بحث حقوق عام و هم شان و منزلت افراد دارای معلولیت مورد توجه قرار گرفته بود و هم مباحث حقوق مادی و معنوی در آن آورده شده بود. هم‌چنین به نقش نهادهای غیردولتی و سازمان‌های مردمی هم توجه شده بود. در کل دارای یک شاکله مناسب و یک پارچه و جامع بود که همه چیز در آن دیده شده بود، اما با این دو تکه شدن مانند این بود که یکی از پایه‌های صندلی را بیرون بکشید، ممکن است که فرو نیفتد اما در مقابل عوامل بیرونی ضعیف می‌شود و اگر هم دو پایه آن را بردارید احتمال افتادن آن حتمی می‌شود. به نظر می‌رسد الان ما به برداشتن دو پایه از این صندلی نزدیک شده‌ایم. یعنی اتفاقی که در هیئت دولت افتاد این بود که نصف ماده‌ها و تبصره‌ها برداشته شد و قرار شد تحت نام تصویب نامه هیئت وزیران باشد و نصفی را هم در قالب لایحه به مجلس ارسال شود تا به عنوان قانون به تصویب برسد.

دکتر کمالی در مورد چرایی این موضوع و این‌که چرا دولت تصمیم گرفت که این قانون رادو تکه نماید، می‌گوید: در این زمینه پاسخ مناسبی داده نشده است. آنچه گفته شد این است که دولت به این نتیجه رسید تصویب برخی از مواد که در لایحه بازنگری وجود دارد جزو وظایف هیئت دولت است و با تصویب هیئت وزیران می‌توان به سرعت آن را اجرایی کرد و برخی از آنها نیازمند به رای مجلس است. دوستان معتقدند نیازی نیست هر آنچه را که می‌توان در دولت روی آن تصمیم‌گیری کرد را در مجلس به تصویب رساند. اما نکته مهم به نظر من در این زمینه این است که این تصمیم‌گیری برای جداسازی مواد و تبصره‌ها براساس یک کار کارشناسی

در گذشته همه مسایل مربوط به افراد دارای معلولیت به یک سازمان که بهزیستی بود ختم می‌شد.
ولی خوشبختانه در این قانون، اجرای مواد آن فراتر از مسوولیت‌های یک سازمان شده و یکی از علل جامعیتش هم همین است

صورت نگرفته است. زیرا در بعضی موارد می‌بینیم که متن ماده‌ای در لایحه باقی مانده اما تبصره آن به تصویب‌نامه برده شده است و در جایی دیگر برعکس شده، یعنی تبصره را نگه داشته‌اند و ماده به تصویب‌نامه برده شده است. این مسئله هم در قانونی که قرار است به مجلس برود و هم در تصویب نامه هیئت دولت ایجاد ضعف نموده است.

ایشان می‌گوید: روش پیشنهادی ما این بود که بهتر است قانون با همان شاکله اصلی و یکپارچه به مجلس برود و اگر قرار است تصحیحی صورت گیرد در مجلس اتفاق بیفتد. اما حالا که دولت اصرار دارد که این قانون به دو قسمت تقسیم شود لازم است که این امر بر اساس یک کار کارشناسی صورت بگیرد. البته بهتر است این قانون هم هرچه زودتر و حداقل تا روز جهانی معلولان به تصویب هیئت وزیران برسد. باید دقت شود که این قانون باید با یک چارچوب منطقی تنظیم شود تا بتواند ما را به سرمنزل مقصود برساند. یعنی هر مورد آن در جای خود به‌درستی تعریف شود. اگر مواردی جزء وظایف هیئت وزیران است مشخص شود تا بتواند اجرایی شود و جایگزین تمام آئین‌نامه‌های اجرایی موجود گردد.

دکتر کمالی در توضیح این مطلب می‌افزاید: این حرف یعنی این‌که اگر دولت می‌تواند به همه زیر مجموعه‌ها و سازمان‌هایش ابلاغ نماید که مناسب‌سازی را انجام دهند، ما اجباری به تصویب آن در مجلس نداریم. به هر حال دولت در محیط کاری خودش می‌تواند بسیاری از قوانین مانند: زمان ورود خروج کارکنانش، طول

مرخصی زایمان و یا بهای بلیط هواپیما و قطار و غیره را تصمیم‌گیری نماید. خیلی هم خوب است که بتوانیم چنین امتیازاتی را بگیریم. ولی اگر بعضی از این قوانین هم در مصوبه هیئت دولت باشد و هم در مصوبه مجلس آن‌وقت دچار مشکل می‌شویم.

اما یک سوالی اساسی باقی است و آن این‌که مصوبه هیئت دولت تا چه حد دارای ضمانت اجرایی است و در صورت جابه‌جایی مسوولان در قوه مجریه تکلیف این مصوبه‌ها چه خواهد شد؟ دکتر کمالی در این زمینه معتقد است: قاعدتا تصویب نامه هیئت دولت باید همیشه به قوت خود باقی باشد مگر این‌که بعداً یک مصوبه مغایر آن صادر شود. در حالی‌که قانون جامع حقوق معلولان که در مجلس نیز به تصویب رسید قانونی نسبتاً کاملی بود که به دلیل عدم تأمین مالی آن اجرایی نشد. ولی به هر حال اگر دولت تصمیمی را بگیرد قابلیت اجرایی آن بالاتر است، زیرا خودش می‌تواند بودجه‌اش را نیز تأمین نماید.

دکتر کمالی معتقد است، سازمان‌های مردمی نقش بسیار موثری در پی‌گیری امور مربوط به خودشان را دارند. در این زمینه دوستان در سازمان‌های مردمی باید پی‌گیری بیشتری در این زمینه داشته باشند. در مجموع این قانون چه به صورت دو تکه و چه به صورت یکپارچه باید هر چه زودتر به تصویب برسد. در واقع بازنگری قانون جامع تلاشی است برای اجرایی کردن کنوانسیون که چند سالی است در مجلس به‌تصویب رسیده است. زیرا واقعیت این است که اجرایی نشدن کنوانسیون برای برخی از نهادها مشکل ایجاد کرده است و ما این‌ها را در قانون پیش بینی کرده‌ایم.

دکتر کمالی در عین این‌که تصویب این قانون را اتفاق مبارک و میمونی برای جامعه معلولان می‌داند، معتقد است؛ نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که مسائل و مشکلات این حوزه خیلی زود حل شوند، باید به اعتدال بیاندیشیم و بدانیم که به تدریج و با تاثیرگذاری عمل کنیم. با حضور موثر افراد دارای معلولیت و نهادهای مدنی و غیر دولتی این حوزه است که می‌توان به اجرایی شدن این قانون در واقعیت امیدوار بود. این صحنه، صحنه‌ای است که حضور همه در آن واجب عینی است زیرا صحنه اجرایی آن به گستردگی کشور است و همه معلولان در سرتاسر کشور باید در آن حضور داشته باشند.

دکتر علی صابری عضو شورای اسلامی شهر تهران و از اعضاء بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان است. ایشان معتقد است برای تصویب قانون جامع در مجلس نباید عجله به خرج داد بلکه باید با تامل و دقت بیشتر و با رفع ایرادات، قانون را به مجلس برد. وی معتقد است قبل از آن باید بر روی انتخابات مجلس آینده نیرو گذاشت و جامعه معلولان باید در فکر انتخاب کاندیداهایی باشند که مشخصا نسبت به وضعیت افراد دارای معلولیت حساس باشند و وعده‌های مشخص و کاربردی و قابل اجرا در این زمینه به معلولان بدهند.

دکتر صابری یکی از نواقص بازنگری در قانون جامع حمایت از حقوق معلولان را در تفکیک آن می‌داند. به اعتقاد ایشان این تفکیک باعث گردیده تا مرز بین بخشنامه و مصوبه مخدوش شود و نتوان بر شمولیت آن قطعیت داشت.

ایشان معتقد به اجرایی نبودن هیچ قانونی نیست و می‌گوید:

بیشتر از طرح لایحه در این دوره به فکر انتخابات بعدی باشیم

عضو حقوقدان شورای اسلامی شهر تهران

علی صابری

اگر ایرادات رفع شوند این قانون می‌تواند یک جهش در زندگی معلولان ایجاد کند

این بدین معنی نیست که هیچوقت اجرا نشود.

دکتر صابری در مورد کارکردهای اصلی کمیته بازنگری قانون جامع نیز معتقد است؛ چند موضوع باید در قانون بازنگری آورده شود که دارای اهمیت است و می‌توان گفت بررسی و گنجانیدن آنها در قانون جهشی در قوانین مربوط به معلولان خواهد بود. وی مهم‌ترین این موضوعات را ضمانت اجرایی و ناسخ و منسوخ بودن قوانین می‌داند:

برای ضمانت اجرایی کافی و کامل ما خواهان تشکیل شورای عالی معلولان بودیم که در راس آن ریاست جمهوری یا یک مقام منصوب به ایشان قرار داشته باشد که بتواند بر تمام ارکان قوه مجریه اشراف داشته باشد در غیر این صورت فرا بخش بودن آن

قانون در سال اول است که به دلیل طرح بودن (نه لایحه) لازمه قاعده نبوده است. من می‌گویم که بحث ما این بود که ضمانت‌های اجرائی قانون جامع کافی نبود، نه اینکه ضمانت اجرایی نداشت. این نکته را باید نهادهای مردمی در نظر داشته باشند که ماده شانزده را برای اینکه از فیلتر شورای نگهبان بگذرد گفته‌اند.

اگر در قانون آمده که به شرط تامین بودجه در سال اول قانون اجرا نشود، به معنای اجرایی نشدن آن در سال‌های بعدی نیست. چون قرار نیست که هیچ وقت بودجه تامین نشود. برخی کارشناسان در این زمینه می‌گفتند این قانون ضمانت اجرایی ندارد در حالی که این گفته اشتباه است. صفت هر قانون و یا کلا قاعده حقوقی، پشتوانه اجرایی آن است. فرق قانون با اخلاق این است که وقتی شما کار غیر اخلاقی انجام می‌دهید در آخرت به آن رسیدگی می‌کنند در حالی که وقتی کاری خلاف قانون انجام می‌دهید، در دنیا باید پاسخگو باشید. می‌گویند؛ به دلیل ماده ۱۶ قانون کنونی که گفته تا وقتی که بودجه این ماده تامین نشود نباید اجرا بشود، این امر ناظر به اجرای

شماره ۱۵۷ پاییز ۱۳۹۳

تحقق نخواهد یافت. سازمان بهزیستی ناظر همین قانون سال ۸۳ است. بهزیستی در بهترین شرایط قدرت نظارت بر دستگاهها را ندارد زیرا یا هم عرض آنهاست و یا از آنها پایینتر است. حتی وزارت رفاه هم توانایی نظارت بر مراکز هم عرض خود و حتی پایینتر از خود را ندارد. بنابراین شواری عالی معلولان امر لوکسی نیست و اگر این شورا زیر مجموعه وزارت رفاه باشد اعتبار لازم را نخواهد داشت. این شورا ناظر بر اجرا است و یکی از مواد بازنگری هم همین است.

مسئله ناسخ و منسوخ نیز از موارد مهم در بازنگری است. البته این قضیه به کل کشور برمیگردد. ما مکرر قوانینی تصویب می‌کنیم که ممکن است روی امتیازات قانون معلولان تاثیر بگذارد. ممکن است عمده‌ی هم نباشد اما تاثیر می‌گذارد. مثلاً قانون معافیت‌های افراد دارای معلولیت از مالیات. ممکن است قانونی بیاورد و این قانون را لغو کند ولی ما در بازنگری تاکید داشتیم که هیچ قانونی نمی‌تواند مفاد این قانون پیشنهادی را نسخ کند، مگر این که قانون‌گذار به صراحت آن را ذکر کند. این صراحت برای این است که اگر ماده‌ای در قوانین بود که خلاف قانون جامع پیشنهادی بود وقتی با صراحت ذکر شود آن وقت است که جامعه معلولان واکنش نشان خواهند داد و این واکنش می‌تواند جلوی این قانون را بگیرد.

دکتر صابری اما از این که موارد فوق در قانون پیش‌بینی نشده است چندان خشنود نیست و معتقد است که موارد فوق جدی است و باید در نظر گرفته شود زیرا نمی‌توان هر سال قانون به مجلس برد، بلکه باید برای طرح این قانون به مجلس، دقت به خرج داد. یکی از ایراداتی که عضو شورای شهر نسبت به دو بخشی شدن قانون جامع دارد عدم صراحت در بخش مربوط به مصوبه دولت است. ایشان معتقد است:

این که می‌گویند بخشی از قانون را دولت در قالب مصوبه انجام می‌دهد این کار مثله و پاره پاره شدن قانون است. از طرفی باید توجه داشته باشیم که اصولاً در حقوق، واژه‌ها بار و معنا دارد. مصوبه هیئت دولت معنی دارد، اعتبارش هم با بخشنامه وزیر فرق می‌کند زیرا تغییر آن در روزنامه رسمی منعکس و قابل پیگیری در افکار عمومی است. اگر بخش‌نامه‌ای لغو

بادو شقه شدن لایحه به شدت مخالفم این قضیه باعث ابهامات در اجرا خواهد شد

شود در جایی ذکر نمی‌شود اما اگر هیئت دولت مصوبه خودش را لغو کند، در روزنامه رسمی می‌آید. اعتراض ما به این است که آنچه را که دولت می‌خواهد اجرا کند آیا مصوبه است؟ اگر مصوبه است چرا در روزنامه رسمی نیامده است. اگر مصوبه نیست پس چیست؟

دکتر صابری ادامه می‌دهد، به اعتقاد من باید آن قسمتی که از قانون جامع جدا شده دوباره بازنویسی شود. در کمیسیون دولت مثلاً یک ماده که ۶ بند داشت به ۶ ماده تبدیل شد و تبصره ذیل آن نیز معلوم نیست به کدام یک از مواد ارجاع دارد. برای همین تعداد ماده‌ها زیاد شد.

تاکید عضو حقوقدان شورای شهر تهران اما بر این است که گروه‌ها و فعالان جامعه معلولان نباید برای تصویب لایحه در مجلس عجله داشته باشند، بلکه باید اجازه دهند تا مسیر درست لایحه طی شود. ایشان معتقد است: مطمئناً این لایحه به مجلس فعلی نخواهد رسید. زیرا بخش‌های بسیاری از لایحه که در مجلس اعلام وصول

هم شده است هنوز مجلس فرصت رسیدگی به آنها را نداشته و از دولت خواسته که لایحه را اهم و فی‌الاهم کند تا مجلس بتواند حداقل لایحه مهم تر را رسیدگی کند. ولی این لایحه هنوز حتی اعلام وصول هم نشده است!

از طرف دیگر هر لایحه‌ای که عمرش به این مجلس نرسد دوباره باید در مجلس جدید اعلام وصول شود و بعد مجلس اعلام وصول‌ها را طبقه‌بندی کند و بقیه ماجرا که مطمئناً این لایحه نمی‌تواند در مجلس نهم طرح شود.

دکتر صابری می‌گوید: نباید عجله کرد باید اجازه داد روی لایحه کار کارشناسی صورت گیرد در آن صورت است که می‌توان منشأ یک جهش در زندگی افراد دارای معلولیت شود.

اما توصیه اکید دکتر صابری به افراد دارای معلولیت و جامعه معلولان این است:

دوستان در انتخابات مجلس فعالانه مداخله کنید و از نمایندگان و کاندیداها بخواهید عضویت در فراکسیون معلولان را جدی بگیرند. افراد دارای معلولیت در شهرستان‌های کوچک‌تر از کاندیداهایشان بخواهند که امور معلولان را پیگیری کند و نظارت داشته باشند تا لایحه را دولت به شکل مطلوب و با رفع کلیه ایرادات و با نظر سازمان‌های غیردولتی به مجلس ببرد. نهادهای درگیر با موضوع معلولیت باید نسبت به انتخابات پیش‌رو رویکردی فعال داشته باشند. شرکت مدنی و نه شرکت سیاسی. البته ورود به انتخابات تنها به معنی رای دادن نیست بلکه باید با خرد و بلوغ مدنی بر روند فعالیت نماینده‌ای که انتخاب می‌کنند، نظارت نیز داشته باشند.

در گفت‌وگو با دکتر شهبازی عنوان شد

دکتر خیراله شهبازی از جانبازان قطع نخاع جنگ تحمیلی است که دکترای حقوق عمومی خود را از دانشگاه شهید بهشتی گرفته است. رساله دکترای او نیز درباره حقوق تطبیقی معلولان در ایران، ژاپن و کانادا می‌باشد. وی هم اکنون عضو هیئت علمی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی است. تسلط و علاقه دکتر شهبازی به حقوق معلولان باعث گردید تا از ایشان در کمیته بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان دعوت به عمل آید. نشریه توان‌یاب در همین خصوص با ایشان گفت‌وگویی انجام داد که حاصل آن در گزارش آمده‌است.

ضرورت بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان قبل از طرح در مجلس

استفاده از ده درصد از نیروی کار معلولان و جانبازان، تبصره قانون سه درصد استخدام از افراد دارای معلولیت را در ادارات دولتی داشتیم. پس از آن هم، قوانین پراکنده‌ای از جمله در برنامه‌های پنج ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در مورد معلولان داشتیم ولی مهم‌ترین آنها قانون جامع حمایت از حقوق معلولان بود که در ۱۶ ماده و ۲۴ تبصره در حمایت از افراد دارای معلولیت در سال ۱۳۸۳ در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. این قانون شامل درمان و توان بخشی، بیمه، کار و اشتغال افراد دارای معلولیت بود. در این قانون هم‌چنین مبحث توانمندسازی، مناسب‌سازی مسکن و وظیفه صداوسیما در پخش برنامه‌هایی در موضوع معلولیت و اقدامات حقوقی و حمایتی از افراد دارای معلولیت و... لحاظ گردید. با توجه به گذشت یازده سال از تصویب این قانون، به مرور ایرادات و اشکالات آن برای مسوولان، قانونگذاران، پژوهشگران و فعالان عرصه

از نکاتی که نه در لایحه و نه در مصوبه است ولی در کنوانسیون ذکر شده و باید مورد توجه قرار گیرد تاکید بر عضو برابر جامعه بودن، ممنوعیت تبعیض و رعایت‌شان و کرامت افراد دارای معلولیت است

امر و وظیفه عمومی تلقی گردد و در راس آن وظیفه حکومت و دولت باشد که باید سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی بیشتری کند و در کنار آن هم از حمایت‌های مردمی استفاده شود. پس از تصویب این قانون در سال ۱۳۵۹ سازمان بهزیستی تشکیل شد.

بعد هم در سال ۱۳۶۴ در کنار قانون

از دکتر شهبازی درباره قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب سال ۱۳۸۳ سوال کردیم، ایشان با اشاره به سابقه این قانون متذکر شدند: تصویب این قانون نقطه عطفی در خصوص قانون‌گذاری در مورد افراد دارای معلولیت بود. قبل از انقلاب اسلامی، مجلس شورای ملی در سال ۱۳۳۸ توصیه‌نامه بین‌المللی کار در مورد توانبخشی حرفه‌ای افراد دارای معلولیت را تصویب کرد، ولی در همان زمان علی‌رغم تصویب این قانون در اجرای آن کار چندانی صورت نگرفت. اگرچه تحت تاثیر آن، قانون تشکیل انجمن توانبخشی معلولان در سال ۱۳۴۶ تنظیم شد.

در قانون عمرانی پنج ساله چهارم نیز در ارتباط با افراد دارای معلولیت مصوباتی داشتیم که تاکیدش بر این بود که امور مربوط به افراد آسیب‌پذیر و دارای معلولیت از حالت صدقه‌ای و خیریه‌ای خارج شود و به عنوان یک

شماره ۵۷، پاییز ۱۳۹۴

دولت باید در اسرع وقت دست به کار شود و لایحه را تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید و موارد ضروری تصویب نامه رادر لایحه برای ماندگاری و ضمانت اجرایی به صورت یک سند واحد درآورد. همچنین کلیه فعالان عرصه افراد دارای معلولیت باید نسبت به این موضوع حساسیت نشان داده و تلاش نمایند تا این لایحه تکمیل و به تصویب مجلس درآید و شکل قانونی به خود بگیرد تا در قانون بودجه سال ۹۵ و قانون برنامه ششم، اعتبارات لازم برای اجرای آن پیش بینی شود

به دستگاه‌های مسوول در صدور مجوز و رعایت مقررات شهری و استانداردهای مناسب‌سازی اشاره دارد و تحت نظارت وزارت کشور آمده است نیز انتقاد داشته و با توجه به تغییراتی که ممکن است در دولت‌ها صورت گیرد و سلاقی متفاوتی که ممکن است در وزارتخانه‌ها باشد معتقد است این موارد نیز باید در لایحه دیده شود تا با تغییر افراد و دولت‌ها، دستخوش دگرگونی نشود. پس بهتر است در قالب مصوبه مجلس بیاید تا در هر دولتی و با هر وزیری الزام به اجرای آن وجود داشته باشد و رئیس‌جمهور و یا معاون اول او با ریاست شورای عالی یا تشکیل شورای رفاه افراد دارای معلولیت با ریاست رئیس‌جمهور و یا معاون اول او در لایحه بیاید.

آقای شهبازی هم‌چنین بر ضرورت زمانی تصویب لایحه نیز تاکید دارد. از نظر ایشان با توجه به این‌که کمتر از یک سال به عمر مجلس فعلی مانده است، باید در ارائه لایحه به مجلس و تصویب آن عجله شود.

عمومی برای استفاده افراد دارای معلولیت دانست و متذکر شد:

بهتر است مواد مربوط به مناسب‌سازی در فصل مناسب‌سازی و خدمات درمانی در فصل درمان و بیمه قرار گیرد. می توان این ادغام را انجام داد. به طور مثال این‌که؛ سازمان بهزیستی مکلف است وسایل مورد نیاز را با رعایت استانداردها و با اولولیت تولید داخلی با بهای مناسب در اختیار معلولان قرار دهد را می توان در همان لایحه خدمات درمانی و بهداشتی منظور کرد و چنانچه ذکر شد، برابری انسانی و کرامت آنها و ممنوعیت تبعیض علیه ایشان و تشکیل شورای عالی رفاه افراد دارای معلولیت در لایحه تاکید شود.

عضو هیئت علمی مرکز پژوهش‌های مجلس تاکید کرد، مواردی از جمله سیاست‌های ایجاد بانک اطلاعاتی جامع مناسب‌سازی و سیاست‌گذاری در خصوص مناسب‌سازی، در ستاد هماهنگی مناسب‌سازی به ریاست وزیر کشور باید در لایحه و در فصل مناسب‌سازی آورده شود.

دکتر شهبازی هم‌چنین با توجه به ماده ۲ قانون که

امور معلولان مشخص گردید و لزوم به بازنگری آن مطرح شد. به ویژه با توجه به تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت در مجلس شورای اسلامی در سال ۸۶ که بر طبق آن موظف شدیم قوانین تبعیض آمیز و قوانینی که فرصت برابر را نادیده می‌گرفت اصلاح شود و قوانین متناسب با شان و کرامت و حقوق انسانی افراد دارای معلولیت به صورت عضو برابر جامعه و بدون تبعیض تصویب گردد، از این نظر هم بازنگری ضروری به نظر رسید.

تلاش‌های بسیاری در این رابطه از طریق وزارت تعاون، کار و تامین اجتماعی و سازمان‌های غیردولتی صورت گرفت که امیدوارم مجموعه این تلاش‌ها به صورت لایحه تهیه گردد و به مجلس شورای اسلامی ارائه شود.

در این زمینه افراد بسیاری از جمله دکتر کمالی و آقای معینی و کارکنان اداره کل وزارت تعاون زحمت کشیدند. البته قابل ذکر است آنچه ما انجام دادیم در حال حاضر به دو بخش تقسیم شده است. یک بخش عنوان تصویب نامه به صورت مصوبه دولت و یک بخش به عنوان لایحه درآمده که قرار است در مجلس مطرح شود.

دکتر شهبازی با اشاره به دو بخشی شدن قانون جامع معتقد است:

این لایحه بدون تردید یک گام به پیش است. هم‌چنین با توجه به عنایت و حسن نیت کارکنان وزارت رفاه، کار و تامین اجتماعی این امیدواری هست که قبل از اتمام کار مجلس به تصویب برسد. اما در مجموع بهتر است بخشی از تصویب نامه که دولت به آنها پرداخته است به صورت لایحه و در یک سند حقوقی و سیاسی ارائه بشود. این موضوع باعث می‌شود تا این بخش‌ها مهم‌تر، ماندگاری و ضمانت اجرایی بیشتری داشته باشند.

دکتر شهبازی تاکید دارد اصلاحات لازم باید تا قبل از تقدیم لایحه به مجلس صورت گیرد.

از ایشان درباره اصلاحات مورد نظر پرسیدیم، او مهم‌ترین اصلاحات را در بخش بیمه درمانی و تکمیلی، اشتغال و مناسب‌سازی اماکن و حمل و نقل

LAW

باید با تشکیل هفته معلولان، شهرداری و صدا و سیما برنامه‌هایی در این زمینه تهیه نمایند.

قانون جامع، صدا و سیما را موظف نمود تا در هفته پنج ساعت هم در شبکه‌های ملی و هم در شبکه‌های استانی برنامه‌هایی در راستای افراد دارای معلولیت داشته باشد

در مورد قانون سه درصد به کارگیری افراد دارای معلولیت نیز آقای شهسازی تاکید کرد،

در حال حاضر نزدیک به پانزده درصد از افراد، معلولیت دارند که با توجه به خانواده‌هایشان حداقل آمار سی درصدی را شامل می‌شوند که این تعداد، جمعیت قابل توجهی است. یعنی حدود سی درصد از مردم دنیا دارای معلولیت هستند. ما در قوانین خودمان نیز نمی‌توانیم این واقعیت و این جمعیت را نادیده بگیریم. این امر خلاف قانون اساسی و قوانین عادی و عدالت و انصاف است.

یکی از موضوعاتی که این روزها دغدغه جامعه معلولان است نادیده گرفتن سهمیه سه درصدی اشتغال افراد دارای معلولیت در ادارات و دستگاه‌های دولتی است. در این زمینه نیز از دکتر شهسازی سوال کردیم. ایشان تاکید کرد که این سه درصد هم‌چنان در لایحه تنظیمی لحاظ شده است.

دکتر شهسازی ادامه داد: با توجه به نابرابری‌های تاریخی و با توجه به اینکه مناسب‌سازی و برابری فرصت‌ها به صورت کامل ایجاد نشده است، نمی‌توان لحاظ نمودن درصدی برای افراد آسیب دیده را نادیده بگیریم. این درصدها در کشورهای دیگر نیز لحاظ شده است. حتی در کشورهایی که به لحاظ اقتصادی آزادتر هم هستند سهمیه‌هایی وجود دارد. برخی از کشورها مثل آلمان، ژاپن، چین و کره، هم، درصدهایی در بخش دولتی دارند و هم درصدهایی برای استخدام افراد دارای معلولیت در بخش خصوصی. دکتر شهسازی در خاتمه گفت:

دولت باید در اسرع وقت دست به کار شوند و این لایحه را برای ماندگاری و داشتن ضمانت اجرایی، به صورت یک سند واحد درآورد. همچنین کلیه فعالان در عرصه افراد دارای معلولیت باید نسبت به این موضوع حساسیت نشان داده و تلاش نمایند تا این لایحه تکمیل و به تصویب مجلس درآید و شکل قانون به خود بگیرد.

در کنوانسیون هم‌چنین برتأمین حداقل استانداردهای زندگی برای افراد دارای معلولیت تاکید شده است که این موارد نیز باید در لایحه ذکر گردد.

دکتر شهسازی در خصوص موضوع آگاه سازی جامعه نسبت به وضعیت و شرایط افراد دارای معلولیت که در کنوانسیون به آن تاکید شده است معتقد است؛ باید با پیش‌بینی هفته معلولان، شهرداری و صدا و سیما برنامه‌هایی در این زمینه تهیه نمایند و در قانون جامع باید صدا و سیما را موظف نمود تا در هفته پنج ساعت از برنامه‌های خود را هم در سطح شبکه‌های ملی و هم در سطح شبکه‌های استانی به موضوع معلولیت اختصاص دهد.

عضو کمیسیون بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان بر موضوع آموزش به دانشجویان و دانش‌آموزان نیز اشاره کرد و تاکید داشت:

در ماده ۲ تصویب نامه آمده است که در کتب درسی حتما باید در ارتباط با حقوق افراد دارای معلولیت دروسی گنجانده شود. وزارت آموزش و پرورش مکلف است جهت آشنایی با حقوق و توانمندی افراد دارای معلولیت دروسی را برای شناخت و آموزش با محتوای شناخت این افراد در کتب درسی بگنجانند. دکتر شهسازی می‌افزاید: بهتر است عین همین اجبار و التزام برای وزارت علوم و تحقیقات و نیز وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی نیز آورده شود. در برخی رشته‌ها مانند حقوق، جامعه‌شناسی و فنی مهندسی هم آشنایی با حقوق افراد دارای معلولیت دارای اهمیت است. این شناخت باعث می‌شود تا بتوانند در طراحی و معماری شهری و تصمیم‌گیری‌های مختلف، حقوق افراد دارای معلولیت را در نظر داشته‌باشند.

دکتر شهسازی وظیفه و مسوولیت انجمن‌ها و نهادهای مردمی و نیز فعالیت افراد دارای معلولیت را در تصویب این طرح بسیار جدی و پررنگ دانست و تاکید کرد که تمامی گروه‌ها و افراد مرتبط با موضوع معلولیت باید تلاش مضاعف و جدی برای تصویب این لایحه را انجام دهند.

ایشان تاکید کرد؛ تمامی افراد درگیر باید با تشکیل همایش‌ها و برنامه‌های آگاهی بخش و تماس با نمایندگان در شهرستان‌ها و شهرها به تسریع در تصویب هر چه سریع‌تر این لایحه در مجلس کمک کنند.

دکتر شهسازی به نکته مهم دیگری هم اشاره داشت و آن توجه به شأنیت افراد دارای معلولیت است که در کنوانسیون حقوق معلولان به آن اشاره شده است. او گفت:

از نکاتی که نه در لایحه و نه در مصوبه است ولی در کنوانسیون ذکر شده و باید مورد توجه قرار گیرد، تاکید بر عضو برابر جامعه بودن و رعایت شان و کرامت افراد دارای معلولیت است.

به تاکید ایشان در وهله اول باید تبعیض تعریف شود و در کنار آن ممنوعیت تبعیض ناشی از معلولیت. از نظر ایشان در این مورد کنوانسیون تاکید به تبعیض مثبت و عدالت معکوس دارد که تبعیض تلقی نمی‌شود. دکتر شهسازی ادامه می‌دهد: با وجود بی توجهی تاریخی و قانونی نسبت به وضعیت افراد دارای معلولیت، کنوانسیون بر تبعیض مثبت و عدالت معکوس تاکید می‌کند، یعنی در نظر گرفتن امتیازات ویژه و خاص برای آنها. این ایراد نیز باید مورد توجه قانونگذاران قرار گیرد و آنها در هنگام تصویب به آن توجه داشته باشند. آقای شهسازی هم‌چنین در مورد تفاوت این لایحه با کنوانسیون جهانی حقوق معلولان که ایران نیز به آن پیوسته است معتقد است:

کنوانسیون بر برابری و ممنوعیت تبعیض تاکید بسیار دارد. عدم مناسب‌سازی را برابر تبعیض معرفی کرده و در مورد آگاه سازی که در لایحه هم نیامده در کنوانسیون تاکید شده است.

زمزمه

سمیه زرآبادی، کارآموز سابق و دانشجوی فعلی مجتمع رعد

آدم تا تو
سهم جاده
رد پای زخم
چکیدم باران شدم
تکرار شدی درمن
سنگ برداشتی، شکستی
متولد شدم
هزار آینه
تا تصویر تو را
هزار هزار بار به رخت بکشم
خواستی باز هم سنگ بردار!

سپیدی هزار بال
مرا برد تا آنطرف افق‌های دور
پیوسته
می‌ریخت رودی از تشنگی
بر تفدیده‌های بی نشان
هشتی‌های خاطره‌ام سرد
و صدایی که ترک می‌خورد در سکوتی ژرف
اکسیری ریخت در کالبد برگ‌ریزان

خزائلی اراکی، محمد

(۱۲۹۲ - ۱۳۵۳ ه.ش)

شاعر و نویسنده

نابینا

محمد خزائلی فرزند محمدرضا به سال ۱۲۹۲ ه.ش در کهرود اراک چشم به جهان گشود. در هجده ماهگی بر اثر ابتلا به بیماری آبله بینایی خود را از دست داد. در آن زمان برای آموزش و پرورش نابینایان وسایل و مدارس خاص وجود نداشت. او رهسپار مکاتب قدیم شد. اما مکتب برای او کافی نبود. لذا به محض افتتاح اولین مدرسه در اراک به نام مدرسه «سهامیه» در آنجا به تحصیل پرداخت. در مدرسه، درس‌ها را برایش می‌خواندند و او یاد می‌گرفت. تحصیلات متوسطه را در دبیرستان «صمصامی» اراک ادامه داد. برای گذراندن امتحان سوم متوسطه با اشکالات زیادی مواجه شد. امتحان شفاهی دروس را با موفقیت گذراند. اما به علت نابینایی نمی‌توانست در امتحان کتبی شرکت کند. سرانجام پس از دو سال مکاتبه و درگیری موفق شد با کمک منشی، امتحانات کتبی را بگذراند. به این ترتیب معمای بزرگ حل شد و از آن پس این شیوه امتحان برای همیشه و برای همه نابینایان معمول شد.

سخت‌کوشی‌های او در امر دانش‌اندوزی هیچ گاه بی‌ثمر نماند تا آن جا که با مشکلات فراوان و امکانات اندکی سرانجام موفق شد دیپلم ادبی را به طور متفرقه در تهران امتحان بدهد و در تمام کشور رتبه اول را حائز شود. به همین مناسبت وی به دریافت نشان علمی نایل آمد. خزائلی با تلاش و کوشش و نشان دادن لیاقت شخصی در سال ۱۳۲۱ ه.ش، به استخدام وزارت فرهنگ درآمد. او ابتدا در دبستان‌های گلپایگان و خمین و سپس در دبستان و دبیرستان‌های اراک به تدریس پرداخت.

محمد خزائلی به آموختن ادبیات عرب، فلسفه قدیم، عرفان، فقه و اصول علم کلام و تاریخ اسلامی پرداخت و آن گاه به تهران آمد و با وجود مشکلات فراوانی که بر سر راهش بود در آزمون دانشگاه شرکت کرد و قبول شد. در سال ۱۳۲۴ ه.ش از دانشگاه تهران دانشکده الهیات با رتبه اول درجه کارشناسی گرفت و مفتخر به دریافت نشان علمی شد.

وی پس از آن، به سال ۱۳۲۵ ه.ش از دانشکده حقوق و در سال ۱۳۲۹ ه.ش از دانشکده ادبیات درجه کارشناسی گرفت. او تشنه کسب معلومات بود و با پشتکار عجیب و ذوقی سرشار تحصیلات عالی را ادامه داد و در سال ۱۳۳۲ ه.ش در رشته ادبیات فارسی و در سال ۱۳۳۶ ه.ش از دانشکده حقوق (رشته علوم قضایی) درجه دکترا گرفت. وی در علوم مذهبی و ادبیات عرب، معقول و منقول، تصوف، علم تفسیر، حقوق اسلام و مذهب شناسی کم نظیر بود. دکتر محمد خزائلی به زبان‌های عربی، فرانسه و انگلیسی تسلط کامل داشت و با زبان آلمانی آشنا بود. وی در سال ۱۳۱۷ ه.ش آموزشگاه خزائلی را در اراک تأسیس کرد. بعدها آموزشگاه‌های متعدد خزائلی را در تهران

شماره ۵۷، پاییز ۱۳۹۳

بنیاد نهاد.

او بنیانگذار اولین آموزشگاه شبانه در ایران است. وی همچنین اولین انجمن حمایت و هدایت نابینایان و نیز آموزشگاه نابینایان بزرگسالان را بنیان نهاد.

دکتر محمد خزائلی علاوه بر نیوغ خدادای که داشت مردی بزرگ و خود ساخته، شاعر، ادیب و بالاتر از همه انسانی شریف و والا بود. او نابینایی بود که از هر بینایی بیناتر بود و در فقر بصر تعداد زیادی را ثروتمند بصیرت نمود و در مدت شصت و یک سال زندگی پرتلاش و پرتنوع خود سی و پنج عنوان کتاب ارزنده تألیف کرده که اغلب آنها در دانشگاه و مدارس تدریس می‌شود. دکتر محمد خزائلی در شعر همان «خزائلی» تخلص می‌نمود و بیشتر به پیروی از سبک قدیم غزل می‌سرود. او علی‌رغم نابینایی در بیشتر سروده‌ها و نوشته‌هایش آن چنان از زیبایی‌ها و طبیعت سخن می‌گوید که گویی خود به چشم دل دیده و با تمام وجود احساس نموده است و این خودگواه روشن بینی، روشندلی، روشنروانی، آگاهی و وسعت فکر و اندیشه اوست. او با عشقی که به کسب علوم داشت موفق گردید سه درجه کارشناسی و دو دکترا دریافت نماید. وی در دوران پر تلاش کسب علم و خدمتش موفق به دریافت دو نشان درجه اول علمی و یک نشان درجه دوم علمی گردید.

دکتر محمد خزائلی پس از عمری تلاش و خدمت بی‌شائبه به فرهنگ این مرز و بوم در بامداد روز چهارشنبه بیست و یکم خرداد ماه سال ۱۳۵۳ ه. ش دارفانی را وداع گفت و شمع وجودش خاموش شد.

سیر بلا

ما که بهر دل خود برق بلا می‌خواهیم کی زخورشید زخان، مهر و وفا می‌خواهیم؟
باوفايان، همه آرام دل و جان بودند ما پریشان شدگان، جور و جفا می‌خواهیم
حاش لله من و دم زدن از جور نگار بردن بار جفا را به رضا می‌خواهیم
پی دیدار طبیب از سر صحت گذریم دردآلوده چو ماندیم، دوا می‌خواهیم
دوری دوست که عمری است به از وصل شیی این چنین عمر سیه را از خدا می‌خواهیم
همت ما هوس واهی و سودایی نیست نازنینا تو چه دانی که چه‌ها می‌خواهیم؟
فرقت و وصل به نام تو شده بهره ما ما ز وصل تو و هجر تو، ترا می‌خواهیم
گردش چرخ چو همواره خلاف دل ماست زین سبب خویشتن از یاد جدا می‌خواهیم
دامنی را که به می‌از سر عمد آلودیم پاک زآلودگی زهد و ریا می‌خواهیم
شادی و غم چو بود زاده فکر من و تو خویش را زین دو به یکباره رها می‌خواهیم
چونکه دانیم که در کار جهان بس گره‌هاست باده را در همه جا عقده گشا می‌خواهیم
تا که میدان رضا یکسره جولانگه ماست سینه خود سیر تیر بلا می‌خواهیم
سخنوران نابینا، دست نوشته خانم شایسته خزائلی از کتاب نوابغ و مشاهیر معلول جهان

از کتاب نوابغ و مشاهیر معلول جهان
گردآورنده: مهندس منصور برجیان

علی اصغر هادی زاده متولد سال ۱۳۳۶ در شهرستان محلات است. وی تا دبیرستان در همان شهرستان بود ولی علاقه اش به ورزش و فعالیت های ورزشی باعث شد رشته تحصیلی خود را تربیت بدنی انتخاب کند. او در رشته تربیت بدنی در دانشکده تربیت معلم در تهران مشغول به تحصیل شد و بعد از فارغ التحصیلی به عنوان دبیر در مدارس مشغول به کار شد. هادی زاده با شروع جنگ تحمیلی مانند بسیاری دیگر احساس تکلیف کرد و به جبهه های جنگ اعزام شد. در سال ۶۰ در جبهه دارخوین به شدت مجروح گردید، طوری که هنگام حمل وی به بیمارستان دوستان از او می خواستند تا شهادتین خود را بگوید و برایش در جبهه ختم گرفته بودند. به دنبال این مجروحیت، سمت چپ و لگن وی به شدت آسیب دید به طوری که تا مدت ها بدون عصا قادر به حرکت نبود. وی بعد از ۱۲ عمل جراحی و با تلاش و ورزش مداوم حالا می تواند بدون عصا حرکت کند. امید او به زندگی و علاقه به ورزش، پیوندی حیات بخش برایش به همراه داشته است. او که سابقه دو دوره نمایندگی مجلس شورای اسلامی را در کارنامه خود دارد، در حال حاضر دبیر ستاد هفته پارالمپیک، ناظر فنی تیم های پارالمپیک و دبیر انجمن ناشنویان و نابینایان است. خودش می گوید یک جمله کلیدی در زندگی دارد که بعد از انجام کلیه تلاش ها آن را به زبان می آورد: افوضوا امری الی الله ان الله بصیر بالعباد. می گوید تلاشم را می کنم اما در نهایت همه امور را به خدا واگذار می کنم هر چه صلاح او باشد. با او درباره زندگی خصوصی اش و رابطه اش با ورزش و نقشی که ورزش در بهبود معلولیت او ایفا کرده و امیدش به زندگی، گفت و گویی انجام دادیم که می خوانید:

علی اصغر هادی زاده، معلول جنگ

هیچ گاه کلمه جانباز را به کار نبرده ام، ما همه معلولیم با انواع مختلف معلولیت ها

یعنی شما با آن همه تحرک و فعالیت بعد از معلولیت دچار افسردگی و انزوا نشدید؟ راستش من تا مدت ها بعد از معلولیت امید داشتم که خوب شوم و دوباره زندگی عادی را از سر بگیرم. فکر می کردم دوباره می توانم مثل سابق شوم، اما کم کم متوجه شدم شرایط فعلی شرایطی ثابت است و باید با آن کنار بیایم. اول فکر می کردم خوب می شوم و دوباره به جبهه برمی گردم. تا این که یک بار دکتر واقعیت را به من گفت که شما دیگر نمی توانید بدون عصا راه بروید و معلولیت دست ولگن شما دائمی خواهد بود. پرسیدم، هیچ راهی نیست؟ گفت نه. فقط با شنا و ورزش شاید بتوانید وضعیت خود را کمی بهتر کنید. از تهران تا محلات ۴ ساعت برای فکر کردن وقت داشتیم. از تهران تا قم به

خانم من بسیار با ایمان است و باورهای بسیار قوی دارد. همه موفقیت هایی که داشتم اگر خانم من نبود، امکان نداشت.

فعال بودم و حتی تا قبل از معلولیت تا حد قهرمانی جهان هم پیش رفته بودم، اما معلولیت باعث نشد تا ورزش را رها کنم. اگرچه ادامه کار برای آدم هایی مثل من سخت تر می شود اما من به فعالیت هایم ادامه دادم و می توانم بگویم همان تمرینات مداوم بود که باعث شد بتوانم بدون عصا راه بروم.

آقای هادی زاده شما قبل از این که یک فرد دارای معلولیت باشید، یک ورزشکار هستید. از چه زمانی این علاقه در شما به وجود آمد؟

من از دوره مدرسه عاشق ورزش بودم. علاقه من به ورزش به حدی بود که درس را هم به عشق ورزش می خواندم به طوری که در شانزده سالگی حکم مربیگری کشتی را در شهر محلات گرفتم. من تقریباً در کلیه رشته ها ورزش می کردم. لیکن رشته اصلی من دو و میدانی است. زندگی من به تمام معنا یک زندگی ورزشی است.

پس معلولیت به شما که خیلی اهل ورزش و تحرک بودید، باید آسیب زیادی زده باشد؟

خیر. اصلاً این گونه نبود. درست است که من قبل از معلولیت بسیار

زمانی که من در جبهه مجروح شدم،
فرزندانی خیلی کوچک بودند اما آن‌ها
همیشه من را در حال تکاپو دیدند. آن‌ها
می‌دیدند که با عصا ورزش می‌کنم و
یا می‌دیدند که مدام در پی کار هستم.
این‌ها برایشان درس بود بدون این که من
بخواهم به آنها چیزی را القاء کنم

اما مشهود بود با توجه به اینکه بچه کوچک داشتیم چقدر برایش سخت است. خانم من همه جور پای من ایستاد. من نه وضع مالی خوبی داشتم و نه سلامتی. اما خانم من بسیار با ایمان بود و باورهای بسیار قوی داشت. همه موفقیت‌هایی که داشتم اگر خانمم کنار من نبود، امکان نداشت. با وجود شرایطی که داشتم، هم توانستم نماینده مجلس

این فکر می‌کردم که چه اتفاقاتی افتاده؟ این که تا آخر عمر باید با عصا راه بروم خیلی اذیت می‌کرد، تا رسیدم به قم. از قم به بعد فکر کردم که خوب این اتفاقی است که افتاده، حالا باید ببینم چگونه با آن کنار بیایم؟

از همان جا به فکراه‌اندازی ورزش معلولان افتادم. تا منزل که رسیده بودم جمع‌بندی خودم را کرده بودم. شروع کردم به نرمش‌های دست. دکترها می‌گفتند دست چپ من باید قطع شود، اما من آن قدر با دستم نرمش انجام دادم که توانستم آن را حفظ کنم.

البته نرمش‌ها در ابتدا دردآور بودند ولی آن قدر ادامه دادم تا وضعیت دستم بهتر شد و به مرور توانستم دستم را با همین نرمش‌ها حفظ کنم تا جایی که باعث تعجب دکترها شده بود. هیچ کدام این سختی‌ها باعث نشد که باورهایم به حرکت و ورزش کم شود بلکه برعکس این انرژی مثبت را به دیگران هم منتقل می‌کردم.

از همان زمان ورزش معلولان را در شهر محلات راه‌اندازی کردم و در حال حاضر شهر محلات، از پیشگامان ورزش معلولان در ایران است. تیم‌های ما در آن تاریخ هم نتایج خوبی در سطح کشور گرفتند. در دهه شصت وضعیت ورزش محلات شاید به خاطر وجود امثال من رونق بیشتری گرفت. تا آن تاریخ اصلاً ورزش معلولان نداشتیم. من از سالی که دارای معلولیت شدم، تقریباً در تمام سال‌ها در رشته پرتاب وزنه، قهرمان بوده‌ام.

همسر شما چگونه با معلولیت شما کنار آمدند؟

ما خیلی زود و با امکانات اندکی ازدواج کردیم. یک رقم جزئی از صندوق وام گرفتیم و ازدواج کردیم. با خانمم توافق کامل داشتیم. با حداقل مهریه و حداقل وسایل، زندگی را شروع کردیم و زندگی بسیار خوبی هم داشته و داریم.

من یک‌سال پس از ازدواج مجروح شدم. در آن زمان فرزند کوچکی داشتیم. دوران بسیار سختی برای بچه‌ها و خانواده بود. من در مرحله اول پنج ماه بیمارستان بودم. مجموعاً دوازده بار عمل جراحی انجام دادم. در تمام این مدت همسر من خیلی صبورانه از من پرستاری کرد.

شده برای مملکتش جنگیده پس نباید برای او نسبت به بقیه معلولان امتیازات ویژه‌ای قائل شد.

شما کسی هستید که قبل از معلولیت، ازدواج کرده‌اید. اما بسیاری از افراد دارای معلولیت هستند که قادر به ازدواج نیستند، به نظر شما چه باید بکنند؟

ازدواج نیاز به حداقل‌هایی دارد، آن حداقل می‌تواند درآمد ثابت و اشتغال باشد. در درجه اول باید اشتغال بچه‌های دارای معلولیت را حل کرد. نمی‌شود به کسی که درآمد ندارد، توصیه به ازدواج کرد. مخصوصاً افراد دارای معلولیتی که مشکلات و هزینه‌هایشان چند برابر دیگران است. مهم‌ترین کار برای این افراد درآمدزایی است. این درآمدزایی از دو راه ایجاد می‌شود، یا از طریق ایجاد اشتغال و یا دریافت حقوق از تامین اجتماعی. اگر اشتغال باشد که مطلوب است غیر از این باشد توصیه به ازدواج درست نیست. یکی از مسایل مهم در ازدواج، هم کف بودن است. ازدواج باید با آگاهی و شناخت باشد، نباید احساسی و عاطفی برخورد کنند. اگر یک فرد دارای معلولیت درآمد ثابتی داشته باشد و بتواند زندگی‌اش را اداره کند، ازدواج خیلی خوب است و به رشد فردی و اجتماعی او کمک زیادی می‌کند. بنابراین برای تشکیل یک زندگی جدید، حداقلی لازم است. و بحث اشتغال خیلی مهم است. توصیه من این نیست که حتماً افراد دارای معلولیت فقط با مثل خودشان ازدواج کنند، این توصیه کلی درست نیست. خیلی وقت‌ها ازدواج فرد دارای معلولیت با فرد تندرست هم نتیجه خوبی داشته‌است. افراد دارای معلولیت مشکلات زیادی دارند اما در مجموع انسان‌های قوی هستند که طاقت می‌آورند و صبورانه زندگی می‌کنند.

شما دبیر ستاد روز پارالمپیک هستید، از این روز برایمان بگویید؟

هر سال بیست مهر ماه را به عنوان روز پارالمپیک طراحی کرده‌ایم. هدفمان این است که همه افراد دارای معلولیت در این مراسم شرکت کنند، حتی آنهایی که اصلاً ورزش نمی‌کنند. شرکت در این مراسم نوعی تشویق است برای ورزش.

وقتی فهمیدم که برای همیشه دارای معلولیت هستم به فکر راه اندازی ورزش معلولان در شهر محلات افتادم و الان شهرستان محلات قوی‌ترین تیم‌های پارالمپیک را در سطح کشور دارد

مثال در مورد مناسب‌سازی مسکن و امکان عمومی، سال‌هاست این قانون به تصویب رسیده‌است ولی اجرا نمی‌شود. حتی ادارات دولتی و مکان‌های عمومی مثل اتوبوس‌ها، مترو، مساجد، پارک‌ها و حتی در خود مجلس نیز مناسب‌سازی انجام نشده‌است. حتی در جایی مثل بهزیستی چنین مناسب‌سازی‌هایی صورت نگرفته‌است.

می‌گویند نزدیک به ۱۰ الی ۱۵ درصد از مردم جهان معلول هستند. از این تعداد بدون شک ۴ الی ۵ درصد دارای معلولیت‌های حاد مانند؛ ضایعه نخاعی و نابیناییان مطلق و غیره... هستند. طبیعی است که کسانی در اثر سوانحی مثل جنگ، زلزله، سیل و حوادث این‌چنینی معلول شده‌اند، ادامه زندگی برایشان سخت‌تر است، اما آن‌چه آزار دهنده‌است تبعیضاتی است که برای آنها ایجاد می‌شود. معلولیت یک امر ناخواسته‌است که ممکن است برای هر کسی اتفاق بیفتد ولی اگر شرایط زندگی برای همه افراد فراهم باشد، دلیلی برای گوشه نشینی و افسردگی وجود نخواهد داشت. من حتی معتقدم در برخی جاها باید امتیازات ویژه‌ای برای افراد دارای معلولیت قائل شد. حتی من معتقدم نباید نسبت به معلول جنگ و سایر معلولان تفاوتی قائل شد. این‌را من چون خودم معلول جنگی هستم عرض می‌کنم. کسی که در جنگ دارای معلولیت

شورای اسلامی شوم و هم در بالاترین رتبه‌های ورزشی موفق شوم. اگر کمک‌های ایشان نبود نمی‌توانستم این موفقیت‌ها را کسب کنم. اگر در خانه ناراحت بودم و امنیت فکری نداشتم، نمی‌توانستم به هیچ کدام از این‌ها و حتی به سلامتی‌ام دست یابم. این تعارف نیست که می‌گویند هر مرد موفق‌ی یک زن همراه و همدل همراهش است.

فرزندانتان چگونه با معلولیت شما برخورد کردند؟

زمانی که من در جبهه مجروح شدم بچه‌ها خیلی کوچک بودند. اما آن‌ها مرا همیشه در حال تکاپو می‌دیدند. می‌دیدند که با عصا ورزش می‌کنم و یا می‌دیدند که مدام مشغول کار هستم. این‌ها برایشان درس بود بدون این‌که بخواهم به آنها چیزی را القاء کنم. یک‌بار نگذاشتم بفهمند که درد دارم. البته حالا می‌فهمند و البته می‌فهمند هم که چرا من از آنها کتمان می‌کردم. به همین دلیل احساس می‌کنم که بچه‌های با اراده‌ای بار آمده‌اند. بچه‌هایی که روی پای خودشان ایستاده‌اند و اصلاً به من متکی نیستند. هر کدام هم راه خود را پیدا کرده‌اند. من همیشه راهنمایان بوده‌ام ولی هیچ‌گاه با آنها دستوری برخورد نکرده‌ام. همیشه با رفتار خودم سعی کردم به آنها روش زندگی بیاموزم. پسر کوچک من دکتر روانشناس است و بیشتر مواقع با افراد دارای معلولیت سر و کار دارد. پسر بزرگ هم کار حقوقی می‌کند و داور والیبال نشسته است. بدون این‌که کسی به آنها اجباری کرده‌باشد، خودشان این تهدید را احساس می‌کنند که برای افراد دارای معلولیت کار و تلاش کنند. زیرا با این افراد بزرگ شده‌اند، این‌ها تأثیر منفی بر بچه‌های من نگذاشته‌است، بلکه بیشتر کمکشان هم کرده‌است.

شما علی‌رغم محدودیت در دو دوره پنجم و ششم، نماینده مجلس از شهر محلات را با لا بوده‌اید. فکر می‌کنید مسوولان و مجلسیان در زمینه قوانین مربوط به بهبود وضعیت معلولان چقدر موفق بوده‌اند؟

واقعیت این است که در مورد افراد دارای معلولیت ما قوانین خوبی داریم، اما متأسفانه این قوانین اجرا نمی‌شوند. به طور

شماره ۱۵۷ پاییز ۱۳۹۴

محسن بهمن‌آبادی یک هنرمند معرق کار است. او با بهره‌گیری از دانش اساتید معرق و با پشتکار و تلاش بسیار، حالا دیگر خودش یک استاد مطرح در هنر معرق می‌باشد. بهمن‌آبادی کارگاه خودش را دارد و با همکاری افرادی که این هنر را از خودش آموخته‌اند، سفارش می‌گیرد و کار تولید می‌کند. او آرزو دارد که کارش را توسعه دهد و دوستان بیشتری را به کار بگیرد. این هنرمند، موفقیت خود را مرهون زحمات مادرمهربان و پدر مرحومش می‌داند و از آنها بسیار سپاسگزار است.

بعد از خدا، امیدم به بازوان خودم است

در مورد خودتان برایمان بگویید؟

محسن بهمن‌آبادی هستم متولد سال ۱۳۶۳ در شهرستان مشهد. بعد از یک تب شدید به بیماری فلج اطفال از ناحیه دست و پا مبتلا شدم. در همان دوران کودکی سیزده عمل جراحی بر روی من انجام شد و به مدت شش ماه تمام بدنم تا گردن در گچ بود. بعد از آن نیز با بریس راه می‌رفتم. شیطنتهای دوران کودکی نمی‌گذاشت که این بریس همیشه در پای من باشد، در خانه آن را از پا در می‌آوردم و خودم را روی زمین می‌انداختم و بازی می‌کردم. وقتی وارد دبستان شدم، با ویلچری که دایم از طریق هلال احمر برایم تهیه کرده بود به مدرسه می‌رفتم. گرچه دکتر من را از نشستن روی ویلچر به دلیل ایجاد قوز کمر منع کرده بود. ولی چون حمل هر روزه من توسط مادرم به مدرسه برای او بسیار دشوار بود، روی ویلچر نشستم و همین باعث

ایجادقوز کمر در من شد. در آن زمان از تکنولوژی‌های روز مثل بریس‌های جدید و قوزبند و... هم اطلاع زیادی نداشتیم.

یادم می‌آید که در آن دوران من با برادرانم و بچه‌های فامیل، هم فوتبال و هم الک دولک بازی می‌کردم. در آخرین روز امتحان سال سوم ابتدایی هم با بچه‌های کوچه جمع شدیم و الک‌دولک بازی کردیم و از قضا نوک چوب الک‌دولک که تیز هم بود به مردمک چشم چپ من خورد و چشم چپ من از بین رفت. الان چشم چپ من مصنوعی است. در آن زمان با راهنمایی آقای مهندس هدایی مدیر مرکز توان‌یابان مشهد به پزشکی معرفی شدم و مورد عمل جراحی قرار گرفتم. ایشان در چشم من پروتز گذاشتند و از آن موقع به بعد دنیا را با یک چشم می‌بینم.

شما در مدارس عادی تحصیل کردید و آیا با

توجه به شرایط فیزیکی با مشکلی روبه‌رو نبودید؟

من تمام طول تحصیلم در مدارس عادی درس خواندم. البته امکان خوبی که از طرف سازمان بهزیستی مشهد برای من در نظر گرفته شده بود این بود که هر ماه یک بازرس یا کارشناس به مدرسه مراجعه می‌کرد و وضعیت درسی مرا بررسی می‌کرد که آیا شرایط آموزش و تحصیلی مناسبی دارم یا نه و اگر در درسی ضعیف بودم برایم کلاس تقویتی می‌گذاشتند. هزینه آن را هم سازمان بهزیستی پرداخت می‌کرد.

هیچ وقت احساس کردی که ناتوانی جسمانیت در برخورد دیگران با شما تاثیری داشته باشد؟

باید بگویم در دوران دبستان و راهنمایی و دبیرستان من واقعا احساس کمبودی نمی‌کردم. با وجودی که شرایط فیزیکی من مشکل بود و روی ویلچر

بودم ولی همیشه مورد حمایت و لطف دوستان بودم. یادم می‌آید که در سال اول دبیرستان برای عضویت در شورای دانش آموزی کاندید شدم. هر کدام از کاندیداها باید برنامه‌ها و تفکرات خود را برای بچه‌ها می‌گفتند و من بیشتر به‌رورزش و برنامه‌هایی که برای توسعه آن در مدرسه داشتم صحبت کردم. جالب اینکه با رای ۲۷۰ از ۴۰۰، رای آوردم و انتخاب شدم و حدود دو سال در شورای دانش‌آموزی مدرسه بودم. به هر حال طرز تفکر افراد با یکدیگر فرق می‌کند و من نیز دارای تفکر خاصی بودم و در سال دوم دبیرستان ترک تحصیل کردم. ولی همیشه خدا را شاکرم که افراد خوبی در اطرافم بودند و به من انگیزه می‌دادند. به یاد دارم در محله‌ای که زندگی می‌کردیم خطاطی زندگی می‌کرد که من پیش او خطاطی یاد می‌گرفتم و از بسیاری از تجربیات زندگی او بهره‌مند شدم که در زندگی‌م خیلی تاثیرگذار بود.

چه شد که به کارهای هنری علاقمند شدید؟

من از همان دوران نوجوانی به کار با چوب علاقه داشتم ولی شاید توجه بیشتر آن در من از کتاب حرفه و فن در سال دوم راهنمایی بود. در سال دوم راهنمایی در کتاب حرفه و فن یک کاردستی به شکل لوستر بود که باید آن را با چوب درست می‌کردیم. من تا آن زمان اطلاعی از کار با چوب و وسایل و ابزار آن نداشتم. معلم از ما خواست که این کاردستی را با تخته سه لایه درست کنیم. در آن زمان من با پدرم شروع به کار کردیم و این لوستر را ساختیم و اتفاقاً کارمان به عنوان بهترین کار در منطقه شناخته شد و در آموزش و پرورش نگهداری شد. شاید این اولین تجربه کار من با چوب بود.

کار معرق را از چه زمانی شروع کردید؟

من از سال سوم راهنمایی کم‌کم کار معرق را با تخته سه‌لایه و به صورت تجربی شروع کردم. البته کارهایی در شروع بسیار ابتدایی بودند ولی تقریباً از سن هفده سالگی کار معرق را به صورت حرفه‌ای شروع کردم. استاد قادری، یکی از اساتید معرق کار در

مشوق اسم گذاری روی وسایل مورد نیازم، مهندس هدایی (از مرکز توان‌یابان مشهد) بودند. ایشان به ما می‌گفتند برای عصایان، ویلچرتان و حتی بریس خود اسم بگذارید و با آنها صحبت کنید. واقعا این کار به من آرامش می‌دهد.

مشهد بود که چند جلسه به خانه ما آمدند و چندین‌بار در این هنر را به من آموخت. بعد از آن در هیچ کلاس خاصی شرکت نکردم و تحت نظر استادی نبودم. اوایل اطرافیان و فامیل از من می‌خواستند که برایشان تابلو درست کنم. من این کار را می‌کردم و آنها هم مبلغی به من می‌پرداختند. یادم می‌آید تابلویی در طول ۱ متر و نیم و با عرض ۹۰ سانت ساختم و آن را به مسجد محل هدیه دادم. از همان هفده - هجده سالگی با همین کارها توانستم پول توجیبی خودم را در بیاورم. در مشهد با یکی از دوستانم که ایشان هم از ناحیه دست و پا دچار معلولیت بود و در زمینه نقاشی کار می‌کرد یک دوره زندگی مجردی را تجربه کردم که برایم بسیار جالب و آموزنده بود.

بعد از آن با خانواده به تهران آمدیم و در قیام‌دشت ساکن شدیم. در محله ما مغازه‌ای بود که کارهای تزئینی و هنری می‌فروخت. من به صاحب مغازه مراجعه کردم و نمونه کارهای معرق‌مرا به او نشان دادم. بیشتر کارهای من کارهای قرآنی مثل وان یکاد و سوره‌های قرآن بود. ایشان وقتی کارها را دید یک سری کار به من سفارش داد که برایش انجام دادم. از این طریق هم درآمدی به دست می‌آوردم. در آن زمان پنجشنبه بازاری در پاکدشت برگزار می‌شد و پدرم که آن زمان در قید حیات بود، خیلی مرا تشویق کرد که در این بازار شرکت کنم. اصلاً فکر نمی‌کردم که بتوانم در پنجشنبه بازار فروش داشته باشم ولی با اصرار پدرم

این کار را کردم. بالاخره در یک جایی در طول و عرض یک متر بساط پهن کردم و حدود سی کار تزئینی با خودم بردم. پس از پایان بازار وقتی پدرم به دنبالم آمد من حدود بیست و هفت هزار تومان فروش کرده بودم. همین مرا راغب کرد که به کار ادامه بدهم و در پنجشنبه بازارها و یکشنبه بازارهای پاکدشت شرکت کنم. از این طریق سود خوبی هم عاید می‌شد. همین باعث شد که کارم را توسعه دهم و تلاش بیشتری انجام بدهم. البته پدرم خیلی به من کمک می‌کرد و کارهای سوخته کاری روی کارها را ایشان انجام می‌داد. خطاطی‌های روی کار را هم به یک خطاط می‌دادم. گرچه در دسر زیادی داشت ولی به هر حال برایم سود خوبی داشت. خاطره جالبی از آن زمان دارم که دوست دارم بگویم. در آن زمان که کارم رونق گرفته بود، تصمیم گرفتم برای تولد مادرم یک ماشین لباسشویی بخرم. چون مادرم همیشه با دست لباس‌های ما را می‌شست و من رنج او را می‌دیدم. از درآمدی که از فروش در پنجشنبه بازار به دست آوردم توانستم یک ماشین لباسشویی برایش بخرم. در آن زمان قیمت آن ۴۳۰ هزار تومان بود و من دویست و سی هزار تومان آن را نقد پرداخت کردم و مابقی را به صورت یک چک سه ماهه پرداختم. پس از آن بود که تصمیم گرفتم وسیله‌ای را برای خودم تهیه کنم. یک موتور سه‌چرخه خریداری کردم که نام آن را تورنادو گذاشتم. من دو تا دوست دیگر هم دارم که همین عصابای زیربغلم هستند که نام آنها را پت و مت گذاشته‌ام. این عصابا و موتور دنیای من و همدم من هستند. هر وقت کم بیاورم و یا وقتی خیلی خوشحال هستم با این دوستانم صحبت می‌کنم و خیلی به اینها علاقمند هستم.

بانی اسم‌گذاری این‌ها هم آقای مهندس هدایی بودند که به ما می‌گفتند برای عصایان، ویلچرتان و حتی بریستان اسم بگذارید و با آنها صحبت کنید. واقعا این کار به من آرامش می‌دهد.

به هر حال من در خانه کار می‌کردم و در بازار روز آنها را می‌فروختم و از همین طریق توانستم یک موتور هم

آرزویم این است که همین کارگاه
۴۰ متری روزی ۴۰۰ متر شود و دو نفر
همکارم، بیست نفر بشوند. من باید
بتوانم به این آرزو برسم و برای رسیدن به
آن تلاش می‌کنم

برای خودم بخرم. قبل از این که
موتور بخرم مدتی از پاکدشت به سالن
تئاتری در خیابان فرجام می‌رفتم
و تئاتر کار می‌کردم. من این مسیر
طولانی را با اتوبوس می‌رفتم. وقتی
در اتوبوس می‌نشستم همیشه از
پنجره به بیرون نگاه می‌کردم و
خودم را سوار بر موتوری می‌دیدم که
با سرعت ۷۰ کیلومتر در ساعت از کنار
اتوبوس رد می‌شود. الان که با موتور
از کنار اتوبوس‌ها رد می‌شوم یاد آن
ایام می‌افتم.

آیا شما کارهای خود را در نمایشگاه‌ها نیز عرضه کرده‌اید؟

حضور داشت و من تا آن زمان ایشان
را نمی‌شناختم. خیلی عذرخواهی کردم
ولی ایشان با روی خوش گفتند که
این حق شماست که حرف خود را
بزنید. از آن به بعد من و آقای خانی
ارتباط خیلی نزدیکی پیدا کردیم و
ایشان مرا به نمایشگاه‌های خوبی
معرفی کردند و خیلی به من کمک
کردند. در سال ۸۷ بود که در منطقه

بله در نمایشگاهی که توسط سازمان
بهبیستی و در هفته بهیستی از
توانمندی‌های افراد دارای معلولیت در
سالن حجاب برگزار می‌شد، شخصی
از طرف سازمان بهیستی با من
تماس گرفت و از من برای شرکت در
این نمایشگاه دعوت کرد. آن زمان
در خانه کار می‌کردم و از هر نمونه
بیست تا سی کار تولید شده داشتم.
من در این نمایشگاه شرکت کردم و
فروش خوبی هم داشتم. شرکت در این
نمایشگاه باعث شد با آقای مسلم
خانی که مدیر اجرایی این نمایشگاه
بودند آشنا شوم. این فرد واقعا اسطوره
اخلاق هستند و من درس‌های بزرگی
از ایشان گرفتم. همچنین در این
نمایشگاه با آقای آتشک مدیر مرکز
رعده الغدير یافت‌آباد آشنا شدم که
ایشان نیز سفارش صدکار به من
دادند. در آخرین روز این نمایشگاه از
بچه‌های دارای معلولیت تقدیر و تشکر
شد و به آنها لوح و سکه طلا جایزه
دادند. در این جلسه که با حضور
آقای رحیمی از مسوولین بهیستی و
آقای خانی تشکیل شد من جلو رفتم
و از عدم حمایت بهیستی و مشکلات
خودم صحبت کردم و درد دلم را
گفتم. بعد از یکی دو هفته با من
تماس گرفتند و گفتند شخصی به
نام آقای خانی در واحد معاونت
اشتغال بهیستی با شما کار
دارند. من به بهیستی مراجعه
کردم. وقتی وارد اتاق شدم تازه
متوجه شدم که آقای خانی
یکی از آن افرادی بود که
در جلسه افتتاحیه نمایشگاه

ده، سه‌راه آذری یک فضای ۲۵ متری گرفتم و کارگاهی را دایر کردم و شروع به فعالیت نمودم. در این سال‌ها من در نمایشگاه‌های متعددی شرکت کردم به طوری که در طی یک سال و نیم در بالغ بر ۶۰ نمایشگاه شرکت کردم و در سال ۸۸ - ۸۷ در پنج بازارچه همزمان غرفه داشتم. در سال ۸۶ من به عنوان نماینده سازمان بهزیستی کشور به فستیوال ۲۰۰۹ کشور عمان دعوت شدم و حدود بیست روزی در این نمایشگاه در مسقط بودم و لوح‌های تقدیر فراوانی دریافت و برنده تندیس جشنواره کارآفرینی هم شدم.

آیا فعالیت هنری شما فقط در حوزه کار معرق است؟

در آن زمان من معرق کار می‌کردم و خصوصاً در معرق خط تبجر داشتم ولی بعداً کار پیکره‌تراشی را با آموزشی که در مرکز رعده‌الغدیر دیدم شروع کردم. چون در آن زمان محل کارم سه راه آذری بود و به این مرکز نزدیک بودم، در کلاس‌های آموزشی‌اش شرکت می‌کردم. البته چون درگیر کار معرق در کارگاهم بودم شاید فقط ده، پانزده ساعت در رشته پیکره‌تراشی آموزش دیدم و پس از آن با همین مرکز شروع به کار کردم و سفارش‌هایی برای آن آماده کردم.

البته حدود سه سال هم در یک شرکت بازرگانی به عنوان بازاریاب محصولات تکمیل درمانی و یک سال هم به عنوان پیک موتوری کار کردم ولی به دلیل علاقه‌ای که به کارهای هنری داشتم دوباره به کار چوب و معرق برگشتم.

از چه طریقی با مرکز رعده‌الغدیر آشنا شدید؟

در زیرپله‌ای شروع به کار کردم و بعد از آن یک مغازه بیست متری در قیام‌دشت گرفتم و به کار ادامه دادم. در همین زمان بود که متوجه شدم مرکز رعده‌ای هم در خود پاکدشت وجود دارد و از طریق یکی از کارآموزان به این مرکز معرفی شدم. در این مرکز به عنوان مربی معرق و پیکره‌تراشی کار کردم. البته قبل از آن هم در مرکز رعده شرق مدتی مربی معرق بودم. در آن زمان من در قیام‌دشت مغازه داشتم صبح‌ها به مرکز رعده پاکدشت

شاید کمک گرفتن از دیگران در جاهایی خوب باشد ولی من معتقدم ابتدا شخص باید خودش را بسازد و خودش را به دیگران ثابت کند، بعد توقع کمک داشته باشد.

ادامه می‌دهیم.

الآن وضعیت کارگاه چگونه است؟ آیا سفارش کاری دارید؟

بله ما از مرکز رعده‌الغدیر سفارش کار می‌گیریم. در این ماه چیزی بالغ بر سیصد و پنجاه تا چهارصد پیکره تهیه کرده ایم. نزدیک به پانزده تابلوی سیم‌رغ و بیست و پنج تابلوی معرق و کار خطی انجام داده‌ایم. چندماهی است که با رعده مرکز نیز کار می‌کنیم. از خانم داداشی تشکر می‌کنم ایشان خیلی خوب از ما حمایت کرده‌اند و از ما خریداری می‌کنند. من یک ترم نیز به عنوان مربی معرق با رعده مرکزی همکاری داشتم ولی به دلیل بعد مسافت و دوری راه موفق به ادامه نشدم. البته من مدعی در صنعت چوب نیستم و فکر نمی‌کنم که چیزی بلد هستم ولی آنچه که می‌دانم را مدیون استاد خالقی هستم که از اساتید مرکز رعده هستند.

چشم‌انداز شما برای آینده چیست؟ چه آرزوهایی دارید؟

من همیشه برای خودم هدف داشته‌ام. در ذهن خودم همیشه تصور می‌کردم که یک کارگاهی ۸۰-۷۰ متری دارم و دستگاه‌ها در آن مشغول به کار هستند و تعدادی از دوستان در این کارگاه کار می‌کنند و... من این‌ها را در ذهنم تصور می‌کردم و به این هدف هم رسیدم چون من برای رسیدن به هدفم جنگیدم. شاید زمانی که من در خانه کار می‌کردم اگر به من می‌گفتند در جایی نمایشگاهی برقرار است، حتماً می‌رفتم ولی الآن ترجیح می‌دهم وقتی را به کار در کارگاه و تولید اختصاص بدهم چون نتیجه بهتری می‌گیرم و سود بیشتری به دست می‌آورم.

آرزویم این است که همین کارگاه ۴۰ متری روزی ۴۰۰ متر شود و دو نفر همکارم، بیست نفر بشوند. من باید بتوانم به این آرزو برسم و برای رسیدن به آن تلاش می‌کنم.

چشم‌انداز من گسترش کار و کارآفرینی برای دوستان دارای معلولیت است. امیدوارم که بتوانم از فضای پاکدشت بیرون بیایم و در شهر تهران کارگاهی دایر کنم. البته تا وقتی دستم توی جیب خودم نباشد این کار را نمی‌کنم. شاید کمک گرفتن از دیگران در

می‌رفتم و معرق تدریس می‌کردم و عصرها هم به مغازه می‌آمدم. در طول این مدت با کارآموزان مرکز رعده پاکدشت ارتباط خوبی برقرار کردم. در همان مرکز پاکدشت کار پیکره‌تراشی را هم آموزش دادم و کم‌کم تعداد کارآموزان علاقمند به پیکره‌تراشی افزایش پیدا کرد و به سیزده نفر رسید. این برای من باعث افتخار است که دو تا از کارآموزان این مرکز که از اول با من کار کرده‌اند هنوز هم با من کار می‌کنند.

بهبتر حال هدف من این بود که کارگاهی داشته باشم و فضایی برای تولید و گسترش کارم ایجاد کنم. در آن زمان من فقط یک ااره مویی داشتم یک ااره مویی دیگر نیز خریداری کردم و پس از آن یک ااره مویی صنعتی خریدم و به مرور دستگاه سن‌باده، دریل، ساب و... را هم خریداری کردم و کم‌کم تجهیزات کارگاهی را تکمیل کردم. من به دنبال شریک کاری بودم و با دو نفر از کارآموزان در این رشته به نام‌های خانم مرادی و خانم پیرهادی که از اول با من کار کرده بودند دعوت کردم که در کارگاه با من کار کنند. اکنون کارگاهی به مساحت ۴۰ مترمربع دایر کرده‌ام و آن را تجهیز کرده‌ام و با دوستان مشغول به کار هستیم. من واقعا از این دو همکارم تشکر می‌کنم. این دوستان دارای معلولیت همکاران بسیار خوب و پشتیبان‌های خوبی برایم هستند. حمایت‌های آنان باعث شده که تا حالا بتوانیم دوام بیاوریم. البته در آمد خیلی خوبی نداریم ولی با همین وضع به کار خود

جاهایی خوب باشد ولی من معتقدم ابتدا شخص باید خودش را بسازد و خودش را به دیگران ثابت کند بعد توقع کمک داشته باشد. من بارها از برادر یا دوستانم پول قرض کرده و وسایل مورد نیاز کارم را تهیه کرده‌ام ولی همان پول را در زمان مقرر برگردانده‌ام. الان هم دوستانی دارم که اگر به آنها زنگ بزنم و پول بخواهم فوراً قبول می‌کنند چون می‌دانند که من اگر پول قرض بگیرم برای کارگاه است و برای مسافرت و خوشگذرانی نیست. یکی از آرزوهایم این است که دوستانی که اکنون همکار من هستند و زمانی شاگردان من بودند روزی هر کدام مستقل کار کنند. من همیشه پشتیبان دوستانم بوده‌ام و تجربه کاری و داشته‌هایم را در اختیار آنان قرار داده‌ام.

چه توصیه‌ای به دوستان دارای معلولیت دارید؟

من به دوستان می‌گویم که به دنبال گرفتن حق و حقوق خود باشند. اما اگر می‌خواهند کاری انجام دهند اول باید دست خود را به زانوان خود بگیرند و یک یا علی بگویند و بلند شوند. به دنبال این نباشند که فلان شهردار یا فلان موسسه یا بهزیستی به آنها امکانات بدهد. دوستان باید خودشان دست به کار شوند و توانایی‌هایشان را افزایش دهند.

دوستانی را می‌شناسم که چهارسال است که به مراکز رعد می‌آیند و می‌روند و انواع آموزش‌ها را هم می‌بینند و یاد می‌گیرند چرا این دوستان شروع به کار و کسب درآمد نمی‌کنند؟ چرا منتظر اتفاق عجیبی هستند که یک نفر از آسمان سر راهشان قرار بگیرد. دوستی می‌گفت من پنج میلیون تومان پول دارم. اگر این پول را من داشتم با آن یک کارگاه معرق را تجهیز می‌کردم و چند برابر آن را درمی‌آوردم. آدمی که خودش را به خواب زده باشد را نمی‌شود بیدار کرد ولی کسی که خواب است را می‌شود بیدار کرد. بعضی از دوستان دارای معلولیت خودشان را به خواب زده‌اند. تا کی می‌خواهند منتظر کمک بهزیستی و یا فلان موسسه یا شهرداری باشند.

با توجه به اینکه شما با وجود معلولیت،

زندگی مستقلی دارید و بدون نیاز به دیگران کار و فعالیت می‌کنید، چه انتظاری از مسوولان و چه صحبتی با آنان دارید؟

من از مسوولان می‌پرسم آیا تا حالا به یک منطقه در پایین شهر رفته‌اند؟ آیا در پیاده‌روها راه رفته‌اند؟ آیا به پارک‌های این مناطق سر زده‌اند؟ من به آنها می‌گویم ما معلولان به کنار، آیا به جانبازان نیز اهمیت نمی‌دهید؟ در جلسه‌ای بودم که یکی از کارمندان سازمان بهزیستی می‌گفت خیابان‌های منطقه دو مناسب‌سازی شده‌اند. من می‌خواهم پرسیم که مگر در منطقه دو چه تعداد افراد دارای معلولیت هست و اگر هم باشد در چه شرایطی زندگی می‌کنند؟ اگر معلولی در این منطقه باشد احتمالاً با آسانسور به پارکینگ خانه و از آنجا با اتومبیل به سرکار می‌رود و به خانه بر می‌گردد. آیا این فرد دارای معلولیت در خیابان راه می‌رود؟ آیا این مناسب‌سازی‌ها نباید در مناطق محروم شهر که تعداد افراد دارای معلولیت در آنجا زیاد است هم صورت بگیرد؟

در چندسال اخیر اتوبوس‌های مناسب‌سازی شده B.R.T را به تهران آورده‌اند که خیلی هم خوب است و جای تشکر دارد ولی آیا به این مساله فکر شده است که یک فرد دارای معلولیت چگونه به این اتوبوس‌ها دسترسی پیدا کند؟

راننده این اتوبوس‌ها موظف است فرد دارای معلولیت را چه در ایستگاه و چه در خارج ایستگاه سوار کند و اگر شخص ویلچری در ایستگاه باشد راننده موظف است پیاده شود و رمپ مخصوص اتوبوس را برای او باز کند تا بتواند با ویلچر وارد اتوبوس شود، ولی این اتفاق نمی‌افتد. فرد دارای معلولیتی که با عصا یا ویلچر حرکت می‌کند چگونه باید از طریق پله‌های هوایی و حتی پله‌های برقی خودش را به ایستگاه برساند؟ چرا در ورودی پیاده‌روهای مناسب‌سازی شده میله‌های پوشک‌دار قرار می‌دهند؟ آیا این توهین به معلولان و جانبازان نیست؟

قانون جامع حقوق معلولان مورد بازنگری قرار گرفته است و قرار است در مجلس به صورت لایحه مطرح شود. نظراتان در این مورد چیست؟

من امیدوارم که این قانون جدید یک قانون جامع باشد و برخلاف قوانین قبلی ضمانت اجرایی داشته باشد. امیدوارم در نظارت بر اجرای آن چند نفر از افراد دارای معلولیت آگاه و کارشناس حضور داشته باشند. اگرچه به نظر من این قوانین و لوایح بیشتر نمایشی است. مگر چندسال پیش قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در مجلس تصویب نشد؟ چه مقدار از این قوانین اجرا شد؟ من به عنوان یک فرد معلول تغییر محسوسی نسبت به قبل احساس نکرده‌ام. امیدوارم که در قانون جدید به اجرای قوانین بیشتر توجه شود و روزی برسد که مسوولان برای معلولان ارزش قائل شوند و به دنبال بازی‌های سیاسی نباشند.

سخن آخر شما چیست؟

من اول امیدم به خداست. دوم امیدم به خداست و سوم امیدم به خداست. و بعد از آن امیدم به بازوان خودم است. طرز تفکر من این است که بتوانم برای هم‌نوعان خودم مثرمتر باشم. امیدوارم دوستان دارای معلولیت از خواب غفلت بیدار شوند و فعالیت خود را گسترش دهند. من در خودم ضعف زیادی می‌بینم و هیچ ادعایی هم نسبت به حرفه‌ای که در آن فعالیت می‌کنم، ندارم. هرچه دارم از لطف و کرم خداوند است و توان و پشتکار خودم. اگر کم و کاستی در کارم وجود دارد دوستان به من بگویند که کارت این مشکل را دارد و این مشکل را برطرف کنم. من فرد انتقادپذیری هستم و از انتقاد سازنده دوستان استقبال می‌کنم از رعد مرکز و رعدالغدیر و دوست عزیزم آقای دشتی خیلی تشکر می‌کنم. در پایان می‌خواهم چند بیتی از سروده دوست عزیزم آقای حسین مشایخی‌فر که دکترای ادبیات و استادیار دانشگاه هستند را بخوانم. شعر "من و بامدادان" که من بسیار از این شعر لذت می‌برم و هر وقت احساس دل‌تنگی می‌کنم این شعر را می‌خوانم و نیروی جدید می‌گیرم.

من و بامدادان دو فرزند نور
چه بی‌پا کنیم از سیاهی عبور
نه بیمی از این راه بر جانمان
نه از عجز نگریم دامانمان
چه باک از مسیری که هول آور است
که ره پوشه من پر از باور است

علی ضرابی مدیرعامل و رئیس هیئت مدیره انجمن حمایت از معلولان ضایعات نخاعی است. او فعالیت این مرکز را از سال ۸۲ به شکل غیر رسمی آغاز کرد و در سال ۸۵ به ثبت رساند. ضرابی لیسانس مدیریت دارد و دانشجوی کارشناسی ارشد در رشته الهیات است. مدیر عامل انجمن ضایعه نخاعی ایران، رئیس شرکت تعاونی مسکن رفاه‌اندیشان توانخواه و عضو هیئت مدیره شبکه راهبردی ضایعات نخاعی ایران نیز می‌باشد. او با وجودی که هفته‌ای سه بار دیالیز می‌شود، روزی ۱۷ ساعت کار می‌کند و این‌گونه نشان داده که معلول ضایعه نخاعی علاوه بر محدودیت‌هایی که بر او عارض شده است، توانایی‌های بسیاری دارد که باید آنها را در عمل نشان دهد. ضرابی همین کار را کرده است.

علی ضرابی، مدیرعامل مرکز حمایت از معلولان ضایعات نخاعی ایران

مهم‌ترین ثروت ما اعتمادی است که مردم به ما دارند

اندام‌ها از، کلیه، گوارش، ناتوانی جسمی حرکتی، و سیستم پوست، بینایی و... روبه‌رو می‌شوند. معمولاً این افراد دچار عدم کنترل ادرار هستند که حضورشان را در اجتماع خیلی سخت می‌کند. من با وجود اشرافی که بر تمام این مشکلات داشتم تصمیم گرفتم که این ساختار را پیاده کنم.

هدف شما از تشکیل چنین انجمنی چه بود؟

من حدود ۱۵ سال پیش در سن ۱۸ سالگی دچار آسیب نخاعی شدم. چندسال اول شرایط روحی و روانی خوبی نداشتم. افسردگی پیدا کردم ولی با کمک دوستان از این فضا خارج و وارد اجتماع شدم. در آن زمان انجمن‌های زیادی در حوزه معلولان وجود نداشت. اولین جایی که به آن مراجعه کردم، مرکز رعد بود. چندین جلسه به این مرکز رفتم و دوستان زیادی پیدا کردم که هر کدام از آنها الآن یک انجمن دارند، از جمله خانم قنبری، آقای مقدم و در همان مقطع این دوستان به من پیشنهاد کردند که انجمن باور را تشکیل دهیم. من دیدم

سایتی داریم به نام
سایت ایران نخاع به آدرس
www.irannokhqa.ir
که دوستان می‌توانند در این سایت
ثبت نام و
فرم‌های عضویت را پر کنند

افراد دارای معلولیت باشد در ایران و با وجود مشکلات موجود امکان‌پذیر نیست. تعدادی از دوستان در همان سال‌های اولیه که کارها به سختی پیش می‌رفت از ما جدا شدند. به هر حال در هر فعالیتی قدم اول مهم‌ترین قدم است و تلاش و پشتکار و صبر لازم است تا به نتیجه برسند.

بیماران نخاعی در هر سطحی که دچار آسیب می‌شوند با مشکلات زیادی در تمام

انجمن ضایعات نخاعی ایران از چه زمانی و با چه هدفی کار خود را شروع کرد؟

این مرکز در سال ۸۲ به شکل غیررسمی و از سال ۸۵ با ثبت قانونی و به شکل رسمی فعالیت خود را آغاز کرد. مرکز ضایعات نخاعی را من به همراه تعدادی از دوستان همفکر و توانا که همگی مشکلات نخاعی داشتند راه‌اندازی کردیم. نگاه ما این‌گونه بود که این انجمن توسط خود بیماران ضایعه نخاعی راه‌اندازی و اداره شود. معلولیت نخاعی یک معلولیت ذاتی نیست، معلولیتی است که به دلایلی حادث شده است. بیماران نخاعی در سطوح مختلفی هستند و اغلب آنها تحصیل کرده‌اند و از توان فکری بالایی برخوردارند. اکثر آنان در اثر حوادث و بلایا و تصادفات رانندگی دچار آسیب شده‌اند. همه ما ناتوانی جسمی داریم اما ناتوانی ذهنی و فکری نداریم. زمانی که این سمن را تاسیس کردم خیلی از دوستان دارای معلولیت عقیده داشتند که با وجود مشکلات زیادی که معلولان ضایعه نخاعی با آن روبه‌رو هستند این مدل جواب نمی‌دهد. می‌گفتند این‌که ساختار این سمن از خود

شماره ۵۷، پاییز ۱۳۹۴

که این دوستان ایده‌آلهایی دارند که در امروز ایران جواب نمی‌دهد. در حالی که من بیشتر به دنبال این بودم که ببینم چگونه می‌توان مشکلات جاری افراد دارای معلولیت را برطرف کنم. دیدگاه من با دیدگاه دوستان فاصله داشت. البته ما هنوز دوستان بسیار خوبی هستیم و با هم در ارتباطیم. بنابراین تصمیم گرفتم که این تشکیلات را در حوزه بیماران نخاعی و با این هدف که معلول نخاعی باید وارد اجتماع شود و نباید در خانه بماند ایجاد کنم. سعی کردم مشکلات را به جان بخرم و نشان بدهم که این کار امکان‌پذیر است. با کمک یکی از دوستان در گوشه‌ای از مسجدی در میدان سپاه، میز کوچکی گذاشتم و از همان جا کار را شروع کردم. تعدادی از دوستان دارای معلولیت، از همان جا با من همراه شدند.

برای خیلی از دوستان این مسئله حالت طنز داشت که با یک میز بشود انجمن تاسیس کرد! دو سال در این محل دوام آوردم و مرتب به بهزیستی رفت و آمد می‌کردم و اهدافم را توضیح می‌دادم. در آن زمان دو نفر از دوستان مثل خانم کاظمی و آقای استادیان با من همراه شدند. در ابتدا با هزینه خود شروع کردم و بعد از بهزیستی کمک‌های اندکی دریافت نمودم. پس از مدتی خیرینی به من معرفی شدند و پس از آشنایی با اهداف انجمن، ساختمانی را در خیابان ستارخان در اختیار ما قرار دادند. فعالیت انجمن از حدود ۱۲ سال پیش در این محل آغاز شد و در سال ۸۵ انجمن رابه شکل رسمی به ثبت رساندیم. ابتدا پرونده‌هایی برای مددجویان تهیه کردیم و قدم به قدم پیش آمدیم. در سال ۹۲ انجمن ضایعه نخاعی ایران با همین ساختار به عنوان انجمن نمونه در کشور انتخاب شد. انجمنی که فکر نمی‌کردند بتوان آن را با حضور خود افراد نخاعی پیش برد. در حال حاضر اعضای هیات مدیره، اعضای هیات امنا و اکثر کارکنان ما از بیماران نخاعی هستند. تنها معدودی از کارکنان از جمله راننده‌های این مرکز از افراد تندرست هستند.

فعالیت انجمن ضایعه نخاعی ایران در همین محل متمرکز است؟

خیر. در حال حاضر انجمن سه شعبه دارد. یکی همین شعبه شمیرانات است. یک مرکز درمانی بزرگ در جنوب شهر، در خیابان مولوی داریم که روزانه حدود صد بیمار را پذیرش می‌کند. این مرکز شامل مراکز آبدرمانی، کاردرمانی و فیزیوتراپی است. در واقع یک مرکز روزانه توانبخشی درمانی است که آن را از مرکزی در ایالت میامی آمریکا الگوبرداری کرده‌ایم. هدف ما این است فرد دارای معلولیت وقتی به این مرکز آمد، نباید وقتش را تلف کند. باید بتواند برحسب

بعضی از دوستان از نگاه‌های مردم گله دارند. ولی من می‌گویم چه اشکالی دارد که به ما نگاه شود؟ اگر به ما نگاه نشود، بد است. اگر به ما توجه نشود بد است. ما نیاز به توجه مردم داریم، ما نیاز به نگاه محبت‌آمیز مردم داریم، من وقتی از سربالایی تجربیش بالا می‌روم، نیاز به کمک مردم دارم که ویلچر مرا هل بدهند. اگر مادری در خیابان نگاه می‌کند و سرش را با تأسف تکان می‌دهد، این نگاه پراز محبت و عاطفه است. چرا باید از این نگاه رنجید؟

توانایی‌هایی که برایش باقی مانده تحت برنامه درمانی قرار بگیرد و توانمند شود. برای هر فرد مراجعه کننده برنامه درمانی تعیین می‌شود. او در چرخه درمان توانمندی سازی قرار می‌گیرد تا توانمند شود و به جامعه برگردد. البته در مرحله‌ای که این فرد باید به جامعه برگردد، معمولاً به مشکل برمی‌خوریم.

یک دفتر مرکزی نیز در خیابان طرشت داریم که در حال بازسازی و مناسب سازی است تمامی واحدهای درمانی فرهنگی و اداری در آن شعبه نیز تعمیر شده و پس از انجام مناسب‌سازی راه‌اندازی خواهد شد.

روند کاری این انجمن چگونه است؟ فرد ضایعه نخاعی چه مراحل را طی می‌کند تا وارد حوزه درمان و سایر اقدامات انجمن شود؟

هر معلول نخاعی که به انجمن مراجعه می‌کند چه در این مرکز و چه در مرکز مولوی، برایش پرونده‌ای تشکیل داده می‌شود. ما یک بانک اطلاعاتی داریم که در حال حاضر مرجع اغلب دانشگاه‌هاست و اغلب پژوهشگران در حوزه توانبخشی از این بانک اطلاعاتی برای تکمیل پایان نامه‌های خود استفاده می‌کنند. حدود صدسوال طراحی کرده‌ایم که از فرد مراجعه کننده پرسیده می‌شود. شرایط این فرد را قبل از بروز آسیب و بعد از آن بررسی می‌کنیم، مشکلاتش را معلوم می‌کنیم که آیا او مشکلات درمانی دارد، مشکلات معیشتی دارد، مشکلات روانی دارد، سطح تحصیلات خود و خانواده‌اش چگونه است؟ کجا زندگی می‌کند و آیا محل زندگی او مناسب‌سازی شده است یا نه و...؟

این انجمن ده خدمت رایگان به بیماران

ضایعه نخاعی ارائه می‌دهد و تا امروز حق عضویت هم از این دوستان گرفته نشده‌است. با وجود نگاه این چنینی، تامین منابع مالی کار سختی است ولی خدا را شکر تاکنون کارها را پیش برده‌ایم. مثلاً در سال گذشته ما صد بالابر در خانه‌های افراد دارای معلولیت نخاعی نصب کردیم، چون انجمن ما مشاور شهرداری تهران در بحث مناسب‌سازی هم هست. زمانی که من با یکی از روسای سازمان بهزیستی در مورد این خدمات صحبت می‌کردم، ایشان می‌گفت، عملکرد شما برابر با پانزده سال فعالیت بهزیستی است!

هزینه این خدمات را چگونه تامین می‌کنید؟

ما به عنوان مشاور در بحث مناسب‌سازی با شهرداری تهران قرارداد داریم و آنها بعضی از مناسب‌سازی‌های منازل مسکونی جانبازان و معلولان را به ما سپرده‌اند. ما تیم فنی توانایی داریم که خانه‌های افراد دارای معلولیت را نیازسنجی می‌کند تا معلوم شود هر خانه چه نیازی دارد. آیا رمپ می‌خواهد، بالابر می‌خواهد، سرویس بهداشتی مناسب می‌خواهد و...؟ حوزه توانبخشی تخصص ماست و ما چون مشکلات را کاملاً می‌شناسیم همه این کارها را به صورت حرفه‌ای انجام می‌دهیم.

علاوه بر خدمات مناسب‌سازی، چه خدمات دیگری در اختیار افراد دارای معلولیت نخاعی قرار می‌دهید؟

خدمت رسانی در حوزه معیشتی اعضای یکی از وظایف ماست که در طول این سال‌ها انجام شده است. از طریق بانک اطلاعاتی، افراد بی بضاعت شناسایی می‌شوند و برای آنان پکیج‌های غذایی تهیه می‌شود. برای مثال در طول ماه رمضان حدود دوهزار و پانصد پکیج غذایی کامل در اختیار این افراد قرار داده شد.

از دیگر خدمات ما توزیع وسایل توانبخشی و استانداردسازی آنهاست. وقتی فردی به بهزیستی مراجعه می‌کند و درخواست ویلچر می‌کند، در نوبت قرار می‌گیرد تا ویلچری به او داده شود. ولی به این که این فرد چه شرایط فیزیکی دارد و چه وزن و چه قدی دارد، توجهی نمی‌شود. ما سعی می‌کنیم که استانداردسازی وسایل توانبخشی را انجام دهیم. در سال گذشته حدود ۳۷۰ ویلچر منطبق با اندازه و شرایط هر فرد متقاضی به شرکت آلمانی^۱ سفارش دادیم. این ویلچرها مطابق بر شرایط اشخاص ساخته و تحویل داده شدند. نه تنها در مورد ویلچر، در مورد سایر لوازم توانبخشی ما سعی داریم استانداردسازی را انجام دهیم. در حوزه حمل و نقل نیز ما

1. MEYRA

استانداردسازی‌ها را انجام داده‌ایم. ما اولین مجموعه در ایران هستیم که ماشین‌های مناسب‌سازی شده با استانداردهای روز اروپا را وارد کردیم. بررسی کردیم که بینیم دنیا در این مورد چه می‌کند. کشور آلمان در حوزه توانبخشی بسیار پیشرفته است. در آلمان افراد دارای معلولیت خیلی راحت و با یک سری از وسایل مناسب‌سازی شده رفت و آمد می‌کنند. ما این مسئله را مطرح کردیم و با هزینه شهرداری تجهیزات مورد نیاز را وارد کرده و ۴ خودرو را مناسب‌سازی نمودیم. بعد از معاونت حمل و نقل و ترافیک شهر تهران دعوت کردیم تا کار ما را ببینند. ایشان آمدند کار را دیدند و از آن بسیار استقبال کردند و از ما خواستند که طرحی ارائه بدهیم تا مناسب‌سازی این ماشین‌ها را گسترش دهند. این دقیقاً همان خواسته ما بود. ما طرح را آماده کرده و تحویل دادیم و ایشان آن را به شرکت اتوبوسرانی واگذار کردند. در یک پروسه هشت ماهه سامانه حمل و نقل افراد دارای معلولیت را راه انداختیم که اکنون هر روزه این ماشین‌ها در سطح شهر رفت و آمد می‌کنند. اکنون در تلاش هستیم که این سامانه حمل و نقل را به شهرهای دیگر هم گسترش دهیم و در تهران نیز کیفیت خدمات را بالا ببریم. یکی از وظایف اصلی ما بحث درمان است. انجمن ما عضو شبکه ضایعات نخاعی وزارت بهداشت است. من خودم، هم عضو هیئت راهبردی این شبکه و هم عضو هیئت مدیره این شبکه در وزارت بهداشت هستم. چند نفر از دوستانم نیز در قسمت پژوهش این شبکه همکاری می‌کنند و بسیاری از اساتید مغز و اعصاب عضو این شبکه هستند. ما تفاهم‌نامه‌هایی با وزارت بهداشت و دانشگاه‌ها داریم که بیماران خود را به مراکز درمانی ارجاع می‌دهیم. یکی از مشکلات اصلی بیماران نخاعی زخم بستر است که بسیار دردناک، پرهزینه و محدودکننده است. هم اکنون در مرکز مولوی یک کلینیک زخم بستر راه‌اندازی کرده‌ایم که به درمان این بیماران می‌پردازد. در تعدادی از بیماران هم ضایعه به استخوان رسیده و به پانسمان و درمان‌های معمولی جواب نمی‌دهد، از طریق مراکزی که با آنها در تماسیم آنها را بستری می‌کنیم. در سال گذشته بیش از صد نفر تحت عمل پیوند آ قرار گرفتند که عمل بسیار سختی است. یکی دیگر از مشکلات دوستان دچار ضایعه نخاعی مشکلات ارولوژی و نفرولوژی است. با پزشکان بسیاری هم در این حوزه در تماس هستیم. یکی از پزشکانی که سال‌هاست در این حوزه با انجمن همکاری می‌کنند دکتر سیم فروش است که ما بیماران را به ایشان ارجاع می‌دهیم. تاکنون بیش از سی نفر از بانوانی که نیاز

2. FLAP

در یک پروسه هشت ماهه سامانه حمل و نقل افراد دارای معلولیت را راه انداختیم که اکنون هر روزه این ماشین‌ها در سطح شهر رفت و آمد می‌کنند. اکنون در تلاش هستیم که این سامانه حمل و نقل را به شهرهای دیگر هم گسترش دهیم و در تهران نیز کیفیت خدمات را بالا ببریم

آمفی تئاتری هم در این مرکز طراحی شده که در آن کلاس‌های آموزشی برگزار می‌شود. این مرکز دارای بخش روانشناسی هم هست که بیماران خصوصی‌ترین مسائلشان را در آن آموزش می‌بینند. حتی روابط زناشویی و سکس‌تراپی به آنان آموزش داده می‌شود. الان در مرکز مولوی چنین آموزش‌هایی داریم در آینده در مرکز طرشت نیز این خدمات ارائه خواهد شد.

اعضای انجمن ضایعه نخاعی چند نفر هستند؟
ما حدود سه هزار نفر بیمار نخاعی را از کل ایران تحت پوشش داریم که حدود ۲۲۰۰ نفر از آنها از استان تهران هستند. حدود ۷۰۰ نفر هم در نوبت داریم که باید برای آنها پرونده تشکیل دهیم. ولی از آنجا که تشکیل پرونده مستلزم ارائه خدمات است، در حال حاضر پذیرشمان را محدود کرده‌ایم.

چه تعداد پرسنل آماده به خدمت دارید؟
ما اکنون حدود ۵۰ نفر نیرو داریم که قسمت اعظم آنها از اعضای طرح مراقبین در منزل سازمان بهزیستی هستند. حدود ۳۹ نفر مربی آموزش‌دیده هم داریم که این افراد را برای مراقبت از معلولان نخاعی به منازل می‌فرستیم. هدف این است که افرادی که قطع نخاع حاد هستند در خانه خود تحت مراقبت قرار بگیرند و به مراکز نگهداری منتقل نشوند. به نظر من مراکز نگهداری آخر خط است و تا جایی که می‌شود نباید بیمار نخاعی وارد مراکز نگهداری شوند. باید کمک کنیم و سیاست دولت و بهزیستی و وزارت رفاه و همه سازمان‌های متولی این باشد که از خانواده‌ها حمایت شود تا فرزند، پدر یا همسرشان را در کنار خود نگه دارند. اگر پشتیبانی صورت بگیرد این افراد در بهترین شکل در خانه خود نگهداری می‌شوند. فردی که دچار آسیب نخاعی شده توانایی‌های بسیاری دارد که باید آنها را فعال کرد.

هزینه مالی انجمن را چگونه تامین می‌کنید؟
ما با همین ساختاری که داریم گروهی از طرح‌ها را اجرا می‌کنیم. مثل طرح توانمندسازی و طرح مراقبین در منزل، قراردادهایی را هم با شهرداری می‌بینیم. مشارکت‌های مردمی نیز از روش‌های برطرف کردن نیازهای مالی انجمن است. من به شفافیت ایمان دارم و معتقدم سمن‌ها باید کاری کنند که اعتماد مردم نسبت به آنها از بین نرود.

به عمل سیستوپلاستی (افزایش حجم مثانه) داشتند توسط دکتر سیم فروش و تیم ایشان در بیمارستان لبافی نژاد تحت درمان قرار گرفته‌اند.

آقای قالیباف ساختمان خوبی در طرشت به ما داده‌اند که در حال بازسازی آن هستیم. این ساختمان علاوه بر قسمت اداری یک واحد درمانی، شامل بخش‌های مختلف دارد تا بتوانیم خدمات درمانی برای منطقه غرب و شمال غرب تهران را پوشش دهیم.

یکی از مشکلاتی که در چرخه درمان بیماران نخاعی وجود دارد بحث مشکلات ثانویه این افراد است. چه فکری برای این موضوع کرده‌اید؟
بله. وقتی یک بیمار نخاعی از بیمارستان ترخیص می‌شود در ۹۰ تا ۹۵ درصد موارد در همان سه ماه اول دچار زخم بسترهای شدید می‌شود که این به دلیل عدم آموزش خانواده در مراقبت از این فرد است. علاوه بر این چون نگهداری یک فرد ضایعه نخاعی بسیار دشوار است مشکلات زیادی در خانواده ایجاد می‌شود. ما برای اولین بار در ایران در نظر داریم که در مرکز طرشت، یک مرکز نگهداری موقت هم طراحی کنیم که بیماران آسیب دیده از بیمارستان به این محل بیایند و هم خودشان و هم خانواده‌هایشان تحت آموزش قرار بگیرند. وقتی این افراد از لحاظ روحی کمی بهبود پیدا کردند آنها را وارد چرخه درمان خود در مرکز مولوی می‌کنیم تا به افرادی توانمند تبدیل شوند.

مرکز طرشت چه زمانی راه‌اندازی می‌شود؟
تا شهریورماه افتتاح خواهد شد. واحدهای کاردرمانی، فیزیوتراپی و بخش‌های درمانی دیگر در این مرکز تعبیه شده‌است. سالن

آیا در شهرستان‌ها هم شعبه دارید؟

ما بیشتر سعی می‌کنیم سمن‌ها و انجمن‌هایی که در شهرستان‌ها وجود دارند و ضعیف هستند را توانمند کنیم. ما با مراکز در اصفهان، شیراز، تبریز و بندرعباس در ارتباط هستیم و بسیاری از مددجویان این مراکز عضو ما هستند. ولی این‌که این مراکز زیر نظر ما باشند و یا شعبه‌ای از این انجمن باشند، این طور نیست.

ما به دنبال این نیستیم که سیستم اداری‌مان را گسترش دهیم، هدف ما کمک کردن است و سعی می‌کنیم با آموزش دادن به مراکز که در شهرستان‌ها هستند آنها را تقویت کنیم.

ما مجری سمینارهای ضایعات نخاعی در ایران هستیم و چهار دوره آن را تاکنون برگزار کرده‌ایم و امسال هم پنجمین دوره آن را پیش‌رو داریم. همچنین سمینار بین‌المللی هم در این حوزه داشته‌ایم که در سالن همایش‌های صداوسیما برگزار شد و ۷۰ نفر از اساتیدی در حوزه درمان از کشورهای دیگر در آن شرکت کردند. در این سمینارها ما دوستان را از شهرستان‌ها دعوت می‌کنیم و کارگاه‌های آموزشی برای آنها می‌گذاریم تا بتوانیم این مراکز را تقویت کرده و آنها بتوانند

مهم‌ترین ثروت ما اعتمادی است که مردم به ما دارند. وقتی من صد دستگاه ویلچر به شرکت آلمانی سفارش می‌دهم این به پشتوانه کمک‌های مردمی است. ما دوستی در آمریکا داریم که نماینده‌اش به اینجا می‌آید و ما فعالیت‌های خود را برایش توضیح می‌دهیم. پرونده‌های اعضايمان را هم به او ارائه می‌دهیم تا بداند که چه فعالیت‌هایی داریم. این شخص وقتی به آمریکا برمی‌گردد این فعالیت‌ها را توضیح می‌دهم و افرادی هم پیدا می‌شوند که حاضر به مشارکت‌های مردمی می‌شوند. خدا را شکر تیمی که در انجمن داریم همه عاشق خدمت به افراد دارای معلولیت هستند.

افرادی که می‌خواهند با انجمن شما ارتباط برقرار کنند، چه باید بکنند؟

سایتی داریم به نام سایت ایران نخاع که دوستان می‌توانند در این سایت ثبت نام و فرم‌های عضویت را پر کنند. گرچه پر کردن فرم عضویت به معنای این نیست که ما بلافاصله این افراد را می‌پذیریم چون اولویت با کسانی است که در نوبت قرار دارند. اکنون ۷۰۰ نفر در نوبت هستند ولی تمام اطلاعات درمانی و اطلاعات عملکردی و تمام جزئیات در سایت موجود است و دوستان از این طریق می‌توانند با ما ارتباط بگیرند.

آیا انجمن با بیمارستان‌ها نیز در ارتباط است که افراد ضایعه نخاعی را معرفی کند؟

بله ما با مراکز بهزیستی و مراکز درمانی و بیمارستانی در ارتباط هستیم چون عضو شبکه نخاعی کشور هستیم. بعضاً حتی اساتیدی به صورت انفرادی با ما در ارتباط هستند و بیمارانی را به ما معرفی می‌کنند که به آنها خدمات ارائه می‌دهیم. امیدواریم تمام سمن‌های حوزه معلولان در کارشان موفق باشند، ولی من همیشه به مسوولان بهزیستی گفته‌ام برای اینکه افراد دارای معلولیت آسیب نبینند باید بر کار سمن‌ها نظارت داشته باشید. حتی پیشنهاد داده‌ام که نظارت را از ما شروع کنید. من افرادی را می‌شناسم که به عنوان نماینده یک انجمن یا گروه خود را معرفی می‌کنند در حالی که می‌دانم راست نمی‌گویند. این افراد به انجمن‌هایی مثل ما و رعد و دیگرانی که در حوزه معلولان کار می‌کنند آسیب می‌رسانند.

وظایف خود را در شهرستان خود به خوبی انجام دهند.

شما در سال ۹۲ به عنوان بهترین سمن در حوزه معلولان ضایعات نخاعی انتخاب شدید این انتخاب بر چه اساسی بوده است؟

در سال ۹۲ وزارت رفاه از طریق سازمان بهزیستی اقدام به معرفی سمن‌های نمونه براساس عملکردشان کرد و با توجه به عملکردی که داشتیم و کارهایی که در حوزه‌های مختلف مانند؛ درمان، توانبخشی، استانداردسازی لوازم توانبخشی، معیشت و ایاب و ذهاب و... داشتیم این انتخاب صورت گرفت. شاید جالب باشد بدانید که دو سال است در این مرکز هیئت عزاداری برای افراد دارای معلولیت را راه‌اندازی کرده‌ایم. من خودم از بچگی مداحی می‌کردم و در هیات‌های مختلف شرکت می‌کنم و می‌بینم که چگونه مورد لطف و دعای مردم قرار می‌گیرم. می‌دیدم که خیلی از افراد دارای معلولیت به دلیل عدم مناسب‌سازی نمی‌توانند در این مجالس شرکت کنند در حالی که خیلی علاقمند هم هستند. دو سال است که هیئت سواران مرکب عشق را با کمک شهرداری در این انجمن دایر کردم. استقبال دوستان دارای معلولیت از این هیئت بسیار خوب بوده به طوری که معمولا جا کم می‌آوریم. ما برای اولین بار سفر با قطار را برای افراد دارای معلولیت نخاعی طراحی کردیم. البته سمن‌های زیادی این سفرها را برگزار می‌کنند ولی شعار ما استانداردسازی در همه حوزه‌ها و خصوصا سفر با قطار است. ما سه بار افراد دارای معلولیت را به سفر مشهد بردیم و در هتلی چهارستاره با سوئیت‌های اختصاصی آنها را اسکان دادیم به طوری که یک معلول نخاعی از این سفر کیف کند، نه این که برود در یک پادگان یا آسایشگاه با تخت‌های آهنی و ناراحت بگذراند.

سفر با قطار را به گونه‌ای طراحی کرده‌ایم که خود شرکت راه‌آهن باور نمی‌کرد که افراد نخاعی بتوانند با قطار سفر کنند. البته این کار از صفر تا صد با برنامه‌ریزی شده بود، اینکه یک فرد روی ویلچر چطور باید در ایستگاه‌ها سوار یا پیاده شود، چطور باید از راهرو قطار عبور داده شود و چگونه باید به کویچه‌ها منتقل شود؟ ما این طرح را به راه‌آهن ارائه دادیم و شنیده‌ام که در شهرهای دیگر هم از همین روش برای سفر افراد دارای معلولیت استفاده می‌کنند. در این

ما برای اولین بار در ایران در نظر داریم که در مرکز طرشت، یک مرکز نگهداری موقت هم طراحی کنیم که بیماران آسیب دیده از بیمارستان به این محل بیایند و هم خودشان و هم خانواده‌هایشان تحت آموزش قرار بگیرند

طرح سعی شد که تمام نیازهای این افراد در طول سفر دیده شود و بهترین کیفیت برای آنان فراهم شود. چه از لحاظ غذاخوری‌ها، چه غذاهای متنوع و چه محل اسکان مناسب. ما این را حق افراد دارای معلولیت می‌دانیم. یک نکته که دوست دارم در اینجا به آن اشاره کنم این است که افراد دارای معلولیت با نگاه مردم خیلی مشکل دارند، ولی من می‌خواهم بگویم اتفاقا نه تنها نگاه مردم بد نیست که خیلی هم خوب است. دوستان می‌گویند مردم به ما نگاه می‌کنند من می‌گویم خوب چه اشکالی دارد که به ما نگاه شود؟ اگر به ما نگاه نشود، بد است. اگر به ما توجه نشود، بد است. ما نیاز به توجه مردم داریم، ما نیاز به نگاه محبت‌آمیز مردم داریم. من وقتی از سربالایی تجریش بالا می‌روم نیاز به کمک مردم دارم که ویلچر مرا هل بدهند. اگر مادری در خیابان نگاه می‌کند و سرش را با تأسف تکان می‌دهد، این نگاه پراز محبت و عاطفه است. چرا باید این نگاه را طرد کرد. گاهی نگاه تحقیرآمیز وجود دارد که گرچه خیلی اندک است ولی باید آن را اصلاح کرد. اما به نگاه محبت‌آمیز و عاطفی و نگاه ایرانی نباید اعتراض کنیم. ما ایرانیان صاحب فرهنگ و تمدن هستیم و نباید روزی را ببینیم که به یک فرد دارای معلولیت در خیابان کسی توجه نکند.

با توجه به بازنگری قانون جامع حقوق معلولان چه انتظاری از این قانون دارید؟

ما در بحث بازنگری این قانون بسیار

فعال بودیم. چندین جلسه در انجمن توانای قزوین با حضور ۸۰ سمن در این مورد بحث کردیم. من در شورای مرکزی این سازمان‌های مردم نهاد هم حضور دارم. هدف ما ساماندهی این انجمن‌ها و کار روی قانون جامع حقوق معلولان است. از زمانی که این قانون بازنگری می‌شد تا امروز که بررسی آن در کمیسیون اجتماعی دولت تمام شده و قرار است به صحن علنی مجلس برود یک کار دسته جمعی در این انجمن‌ها انجام داده‌ایم و از همه آنها خواستیم کمک کنند و در شهرستان‌ها با نمایندگانشان در ارتباط باشند و نظرات خود را به آنها اعلام کنند. البته این قانون هنوز قانون کاملی که انتظار داشتیم نیست ولی بخش‌هایی از آن اصلاح شده است. به هر حال امیدواریم که مثل قبل نشود و ضمانت اجرایی آن قوی‌تر باشد تا دولت ملزم به اجرای آن شود. در جلسه افطاری که من با مهندس باهنر نایب رئیس مجلس و تعدادی از نمایندگان در آن حضور داشتم چند دقیقه‌ای صحبت کردم و گفتم اگر می‌خواهید این قانون را تصویب کنید کاملا در مورد آن فکر کنید و هر بندی را که فکر می‌کنید اجرا نمی‌شود را تصویب نکنید. بندهایی را تصویب کنید که اجرایی شود و قانون را معطل نگذارید. اجرای این قانون بودجه زیادی نمی‌خواهد با همین بودجه‌های پراکنده‌ای که در دستگاه‌ها مصرف می‌شود، می‌توان این کار را انجام داد. حتی در همین شرایط فعلی هم دولت می‌تواند بودجه آن را تامین کند و قانون را تصویب کند. امیدوارم هرچه زودتر این قانون وارد صحن علنی مجلس شود. ما هم از طریق شبکه‌ای که از سمن‌ها شکل داده‌ایم، این قانون را دنبال می‌کنیم.

سخن آخر شما چیست؟

من از مردم می‌خواهم نگاه محبت‌آمیزشان را از ما دریغ نکنند. ما فرزندان این مملکت هستیم و نگاه محبت‌آمیز آنها را دوست دارم. در مورد مسوولین هم می‌دانم که مشکلات زیادی در کشور وجود دارد به هر حال دولت باید از منافع ملی کشور در مرزها دفاع کند ولی با همه این مشکلات باید گفت که افراد دارای معلولیت قشری هستند که اگر به آنها توجه بشود، می‌توانند خیلی موثر باشند. آنها انرژی مثبت این مملکت هستند و دولت باید این افراد را ببیند.

شماره ۵۷ پاییز ۱۳۹۴

معرفی کتاب

نام کتاب: خاطرات شازده حمام
نویسنده: دکتر محمدحسین پاپلی یزدی

کتاب «شازده حمام» کتابی است که در قالب خاطره گویی به گوشه‌ای از اوضاع اجتماعی شهر یزد از دهه سی به بعد می‌پردازد.

دکتر پاپلی یزدی در این کتاب با نقل اتفاقاتی که خود شاهدش بوده و تجربه‌اش کرده به بافت سنتی شهر یزد در آن سال‌ها و اوضاع معیشتی مردم در آن دوره زمانی و گذر این شهر از بافت سنتی به بافت جدید پرداخته است.

در این کتاب جامعه سنتی و ریشه‌ها و مظاهرش در رفتار و کردار مردم با نقل خاطره ارائه شده است و خواننده را به دلایل بسیاری از رفتارها در جوامع سنتی واقف می‌کند. نویسنده کتاب که زندگی دشواری را در کودکی تجربه کرده است، در رشته جغرافیای مردمی تحصیل نموده و استاد بازنشسته دانشگاه مشهد می‌باشد.

خودش در مقدمه این کتاب می‌گوید: «باید توجه داشت که این کتاب، کتاب خاطرات است. یعنی یک کتاب تحقیقی، تاریخی، جغرافیایی و مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی و... نیست. فقط خاطرات است و خاطرات هرکس هم محدود به حوزه جغرافیایی و اجتماعی است که در آن بزرگ شده است. پس متکی بر حافظه است.»

کتاب «شازده حمام» در سه جلد و توسط انتشارات پاپلی به چاپ رسیده است.

گهفتام

برای بازسازی زندگی

گاهی اوقات احساس می‌کنم زندگی‌ام آن طور که دلم می‌خواهد پیش نمی‌رود. میان آنچه می‌خواهم باشم و آنچه هستم تفاوت وجود دارد. همیشه در انتظار معجزه‌ای هستم که اوضاع و شرایط، زندگی‌ام را تغییر دهد. از درجا زدن خسته‌ام و می‌خواهم زندگی‌ام را بهبود دهم ولی چگونه؟!

این شرایط نشان دهنده آن است که زندگی شما نیاز به تغییر دارد. تغییر به شما کمک می‌کند به جایی که می‌خواهید برسید. بعضی افراد فکر می‌کنند که دیگران می‌توانند آن‌ها را تغییر دهند اما متأسفانه یا خوشبختانه هیچکسی نمی‌تواند در زندگی شما تغییر ایجاد کند مگر خود شما. در ادامه برخی از راهکارها برای ایجاد تغییر در زندگی ارائه می‌شود:

باور و افکارهایتان را تغییر دهید. ما براساس باور و افکارهایمان رفتار می‌کنیم. فردی که باور دارد باهوش نیست و از عهده کاری بر نمی‌آید، همان گونه رفتار می‌کند. اگر می‌خواهید زندگی خود را متحول کنید باورها و افکار غیر منطقی خود را به چالش بکشید و سود و زیان این افکار را برای خود مشخص کنید. آیا عاقلانه است به باورهایی بچسبید که مانع شما در رسیدن به اهدافتان می‌شود؟ انتخاب با شماست.

1

اولویت‌هایتان را در زندگی مشخص کنید. از خود بپرسید ارزشمندترین چیزهایی که در زندگیتان وجود دارد چیست؟ برای خود مشخص کنید به چه اهدافی می‌خواهید برسید و چرا این اهداف را انتخاب کرده اید؟ ویکتور فرانکل می‌گوید: «کسی که چرایی در زندگی دارد با هر چگونگی خواهد ساخت.» زمانی که بدانید چرا چنین اهدافی را انتخاب کرده‌اید دلیل تراشی‌ها و بهانه جویی‌هایی که شما را از رسیدن به اهدافتان باز می‌دارد، دیگر برای شما معنایی ندارد.

2

3

به جای انتخاب راه‌های آسان، کوتاه و همیشگی برای رسیدن به اهدافتان، راه‌های متعددی را در نظر بگیرید. تلاش بیشتری به کار بگیرید و چند روش را مد نظر قرار دهید تا حق انتخاب بیشتری داشته باشید.

4

عادت‌های منفی خود را اصلاح کنید. عادت‌های منفی مانند خجالتی بودن، عصبانیت، پر خوری و... را که سلامت روانی و جسمانی شما را به خطر می‌اندازد را تغییر دهید و در نهایت رفتار مناسبی را به جای عادت‌های مخرب انتخاب کنید. برای مثال فردی که پر خاشگر است می‌تواند رفتارهای مناسبی مانند شنیدن سخنان دیگران، ابراز وجود، تنش زدایی و... را جایگزین عصبانیت کند.

5

مهارت‌های جدیدی بیاموزید. اگر می‌خواهید تغییر کنید تنها با آموخته‌ها، اطلاعات و توانایی‌های قبلی نمی‌توانید به اهدافتان برسید. برای این منظور استفاده از کتاب‌های آموزشی و مشورت گرفتن از متخصصان به شما در این زمینه کمک می‌کند.

6

مسئولیت زندگی‌تان را به عهده بگیرید. باید تصمیم بگیرید که خودتان و نه اوضاع و احوال اطرافتان را تغییر دهید. با این روش می‌توانید موثرتر عمل کنید. زمانی که مسئولیت زندگی‌تان را می‌پذیرید آنگاه ناخدای کشتی زندگی‌تان هستید، تنها شما باید که اهدافتان را انتخاب، برنامه‌ریزی و به برنامه‌هایتان عمل می‌کنید. خوبی و بدی موجود در زندگی، به طور مستقیم به عملکرد فردی شما بستگی دارد. زمانی که مسئولیت این موارد را پذیرفتید، آن گاه می‌توانید انتظار ایجاد تغییرات بزرگی را در زندگی خود داشته باشید.

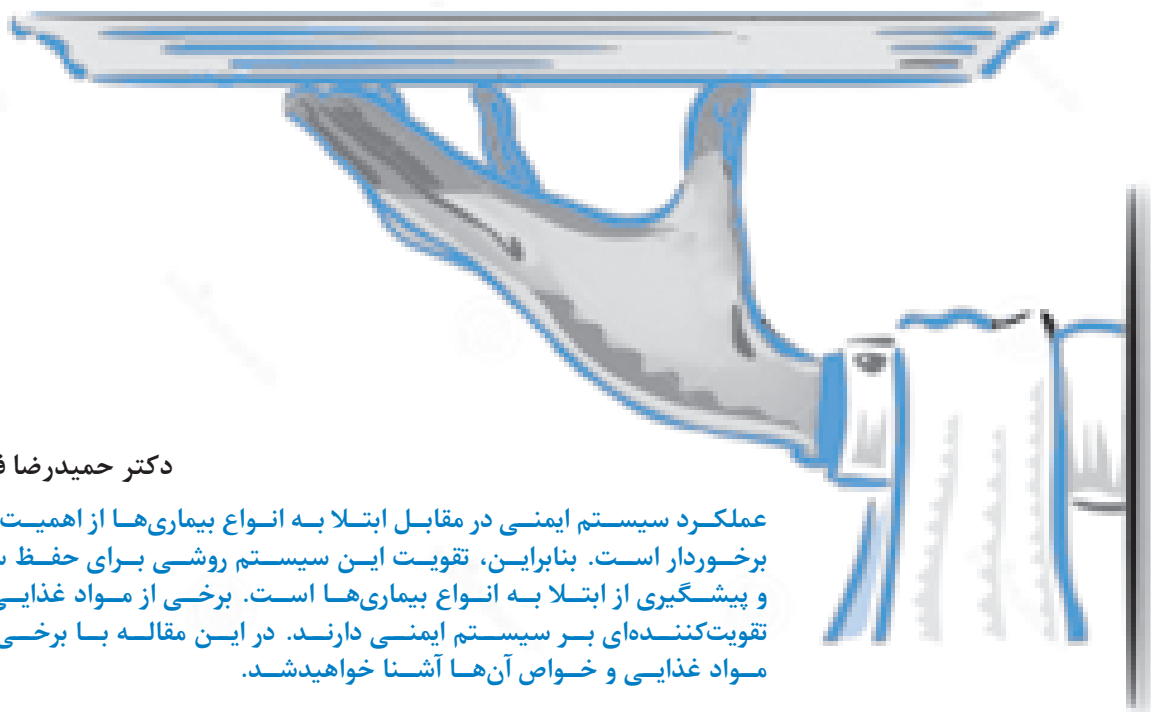
7

مداومت و پشتکار داشته باشید. دکتر صاحبی می‌گوید: «بزرگ‌ترین فاصله در این جهان خاکی فاصله بین دانش و عمل است». از زمانی که برای تغییر، گام عملی برمی‌دارید وارد فرآیند تغییر شده اید. خود را متعهد کنید، هر روز قدمی هر چند کوچک برای رسیدن به تغییرات مورد نظر خود بردارید. گام‌های کوچک بهتر از ایستادن و درجا زدن است.

سارا هجری (کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی)
منبع: جام جم سرا

غذاهایی مفید برای تقویت سیستم ایمنی

دکتر حمیدرضا فرشچی

عملکرد سیستم ایمنی در مقابل ابتلا به انواع بیماری‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بنابراین، تقویت این سیستم روشی برای حفظ سلامتی و پیشگیری از ابتلا به انواع بیماری‌ها است. برخی از مواد غذایی اثرات تقویت‌کننده‌ای بر سیستم ایمنی دارند. در این مقاله با برخی از این مواد غذایی و خواص آن‌ها آشنا خواهید شد.

قارچ

قارچ حاوی سلنیوم، ویتامین‌های ب ۱، ب ۳ و آنتی‌اکسیدان‌ها است. مدارک نشان می‌دهد که میزان پایین سلنیوم موجب افزایش خطر ابتلا به آنفولانزای شدید می‌شود. به علاوه، ریپوفلاوین و نیاسین موجود در قارچ نقش مهمی را در سلامت سیستم ایمنی ایفا می‌کنند.

هندوانه

هندوانه رسیده، مرطوب و طراوت بخش است، همچنین دارای مقدار زیادی از آنتی‌اکسیدان قدرتمند گلوکاتایون می‌باشد. این آنتی‌اکسیدان به تقویت سیستم ایمنی بدن کمک می‌کند. بنابراین، در مبارزه با عفونت مؤثر است.

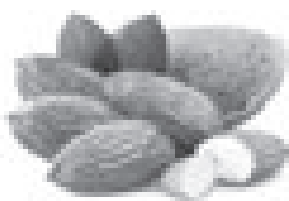
کلم

کلم حاوی اسید آمینه گلوتامین است. این اسید آمینه که جزئی از ساختار پروتئین می‌باشد، تقویت‌کننده سیستم ایمنی است. سعی کنید با اضافه کردن کلم از هر گونه (سفید، قرمز) به غذاهای خود ارزش تغذیه‌ای آن‌ها را افزایش دهید و به تقویت سیستم ایمنی خود کمک کنید.

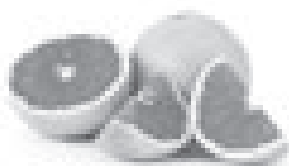

بادام

یک مشت بادام به دلیل داشتن ویتامین ای می‌تواند در تقویت سیستم ایمنی شما مؤثر باشد. ۱/۴ فنجان بادام در حدود ۵۰ درصد نیاز به ویتامین ای را تأمین خواهد کرد. علاوه بر این، بادام حاوی ویتامین‌های ب۲، ب۳ است که در مبارزه با استرس و تقویت سیستم ایمنی نقش مهمی را ایفا می‌کنند.

گریپ فروت

گریپ فروت یکی از منابع خوب ویتامین سی به شمار می‌رود. ویتامین سی در درمان آنفولانزا و سرماخوردگی مؤثر است. به علاوه، این میوه حاوی فلاونوئیدها است. فلاونوئیدها ترکیبات شیمیایی هستند که موجب تقویت و فعال سازی سیستم ایمنی می‌گردند.

جوانه گندم

جوانه گندم غنی از مواد مغذی، روی، آنتی اکسیدان‌ها و ویتامین گروه ب در کنار سایر ویتامین‌ها و مواد معدنی است. علاوه بر این، جوانه گندم منبع خوبی از فیبر و پروتئین و برخی از چربی‌های مطلوب می‌باشد.

ماست کم چرب

خوردن روزانه یک پیاله ماست کم چرب می‌تواند ابتلا به سرماخوردگی را کاهش دهد. علاوه بر این، ویتامین دی موجود در آن در تقویت سیستم ایمنی مؤثر است.

سیر

سیر حاوی چندین آنتی اکسیدان مؤثر در تقویت سیستم ایمنی است. سیر به دلیل داشتن خواص ضد ویروسی، ضد باکتریایی و ضد قارچی در برابر عفونت‌ها از بدن محافظت می‌کند.

اسفناج

اسفناج یک سبزی بی‌نظیر و غنی از مواد مغذی است. اسفناج حاوی فولات است. این ویتامین به تولید سلول‌های جدید در بدن و هم چنین ترمیم دی.ان.آ کمک می‌کند. علاوه بر این، اسفناج دارای فیبر و آنتی‌اکسیدان‌هایی از قبیل ویتامین سی و سایر مواد مغذی می‌باشد.

چای

چای سبز یا سیاه هر دو حاوی پلی فنول‌ها و فلاونوئیدها می‌باشند. این آنتی‌اکسیدان‌ها، سلول‌ها را از آسیب رادیکال‌های آزاد محافظت می‌کنند.

بروکلی

کلم بروکلی یک سبزی غنی از مواد مؤثر در تقویت سیستم ایمنی است. بروکلی حاوی ویتامین آ، سی، اسیدفولیک و گلوتاتیون است. هم چنین، ماده‌ای به نام سولفورافان در کلم بروکلی یافت می‌شود که از تکثیر و پیشرفت سلول‌های سرطانی جلوگیری می‌کند.

اخبار رسانه‌ها در حوزه معلولیت

مردم سالاری ۹۴/۴/۲۹

کلاهی هوشمند برای معلولین

سایت شمعدانی ۹۴/۵/۱۳

پروتزهای جدید با قابلیت کنترل فکر

مهندسان دانشگاه استنفورد پروتزی‌هایی ارائه دادند که با فکر کنترل می‌شود. به نقل از سایت آمریکال اکسپرس ابزار قابل کنترل با فکر، نمونه نرون را تحلیل می‌کند و ده‌ها تنظیمات تخصصی را برای تخمین زدن الگوی الکتریکی در مغز را در یک چشم به هم زدن انجام می‌دهد. این سیستم برای افراد معلول و برای افراد مبتلا به اسکروز آمیوتروفیک ارائه شده که به فرد مبتلا امکان استفاده از یک ویلچر الکتریکی و استفاده از رایانه و تبلت را خواهد داد. سازمان غذا و داروی آمریکا بودجه‌ای را پیش بینی کرده که این پروتزها را برای افراد مبتلا به آسیب نخاعی در بوته آزمایش بگذارند، همچنین این پروتزها قابل کنترل با مغز می‌باشند و به پیشرفت قابل توجهی در کیفیت زندگی این افراد منجر خواهد شد.

"نیکو" کلاهی است که پوشیدن آن امکان کارهای فوق‌العاده‌ای به شما می‌دهد. این کلاه هوشمند به شما کمک می‌کند تا با نیروی ذهن اجسام پیرامون خود را به حرکت درآورید و این به نوع برنامه‌ای که برای کلاه نوشته می‌شود، بستگی دارد. محققان دانشگاه مریلند در طراحی این دستگاه به معلولینی اندیشیده‌اند که از ناتوانی جسمی و حرکتی رنج می‌برند و حرکت اجسام اطرافشان برایشان دشوار و غیر ممکن است. حس‌گرهای این کلاه از طریق فن‌آوری E.E.G امواج مغزی را دریافت کرده و افراد معلول می‌توانند ویلچر، اندام‌های مصنوعی و دیگر اجسام پیرامون خود را حرکت دهند.

سایت شمعدانی ۹۴/۵/۱۰

جدیدترین روش درمان معلولیت با استفاده از ایمپلنت

مردم سالاری ۹۴/۵/۱۷

خودروی عنکبوتی با قدرت عبور از شیب‌های تند

ایسنا: مهندسان فرانسوی خودرویی ساختند که چهار چرخ دارد، کج شونده است و می‌تواند از زمین‌های ناهموار عبور کند. این اتومبیل SWIN CAR نام دارد و هر چرخ آن دارای موتور منحصر به فردی است، این اتومبیل مانند موتورسیکلت چرخ‌های سریعی دارد و می‌تواند از شیب‌های ۷۰ در صدی بالا و پایین برود. اتومبیل مذکور همچنین می‌تواند از بین حفره‌ها حرکت کند که این امر باعث می‌شود که این خودرو مانند یک عنکبوت حرکت کند. بازوهای کج شونده این خودرو به هر چرخ، درجه قابل توجهی از حرکت مورب و عمودی را می‌دهد و همچنین مقاومت قابل توجهی در مقابل واژگونی از خود نشان می‌دهد.

محققان موسسه ملی بهداشت آمریکا با استفاده از روش غیر تهاجمی ایمپلنت با کاشت دستگاه تحریک کننده نخاع موفق به درمان ۵ مرد معلول شدند. این روش با استفاده از یک دستگاه تحریک کننده به نام ایدورال انجام می‌گیرد که باید در نخاع بیمار ایمپلنت شود. بیمارانی که با استفاده از این روش درمان شده‌اند، بیش از دو سال فلج بودند و اکنون قادرند باسن و انگشتان خود را حرکت دهند. پس از کاشت دستگاه تحریک کننده در نخاع، بیماران به مدت ۱۸ هفته در جلسات درمانی ۴۵ دقیقه‌ای شرکت می‌کنند و در ۴ هفته نهایی از یک دارو به نام بوسیرین استفاده می‌کنند که این دارو هیچ گونه عوارض جانبی نداشته و عملکردی مشابه سرتونین دارد.

شماره ۵۷، پاییز ۱۳۹۳

تسهیلات حمایتی بانک مهر ایران، ویژه اشتغالزایی معلولان

رئیس سازمان بهزیستی کشور بر ضرورت رفع نیازهای قشر آسیب‌پذیر جامعه تاکید کرد و گفت: اجرای تسهیلات تلفیقی برای اشتغالزایی معلولان یکی از راهکارهای حمایتی در راستای تحقق توانبخشی معلولان است. به گزارش خبرگزاری مهر، انوشیروان محسنی بندپی، ایجاد زمینه‌های مناسب اشتغال، توانبخشی و بیمه‌ای را از اقدامات این سازمان برشمرد و گفت: اکنون بر اساس وظایف ذاتی این سازمان و با بهره‌جستن از یاری خیرین و سایر نهادها و ارگان‌ها و دستگاه‌های مربوطه نسبت به رفع نیازهای معلولان اقدام می‌کنیم. در این راستا بانک قرض الحسنه مهر ایران گام‌های موثری برداشته است، چنانکه اعطای تسهیلات تکلیفی، بابت اشتغالزایی معلولان در راستای توانبخشی معلولان جامعه است.

خبرگزاری مهر ۹۴/۴/۶

تفاهم نامه سه جانبه بهزیستی برای مسکن معلولان

انوشیروان محسنی بند پی، رئیس سازمان بهزیستی با تاکید بر تقویت مشارکت طلبی، گفت: در راستای تامین مسکن خانواده‌های بالای دو معلول تفاهم نامه سه جانبه‌ای منعقد شده است. وی اظهار امیدواری کرد تا پایان سال آتی با کمک بنیاد مستضعفان، سازمان بهزیستی و با همت خیرین مسکن ساز هزینه ساخت مسکن تامین شود.

مردم‌سالاری ۹۴/۵/۳

ارائه خدمات دهان و دندان ویژه معلولین

به گزارش مشرق حمید رضا باقری طولابی، رئیس مرکز توانبخشی «تاف» اظهار داشت مرکز توانبخشی تاف ویژه معلولان از سال ۹۱ فعالیت خود را آغاز کرده است. وی گفت: در این مرکز خدمات بهداشت دهان و دندان ویژه معلولان جسمی حرکتی و سالمندان ارائه می‌شود. وی گفت: در مرکز تاف فرآیند درمان به گونه‌ای است که ابتدا فرد معلول مورد معاینه قرار می‌گیرد و پس از معاینه وی به بخش بیهوشی جهت ادامه درمان معرفی می‌شود. در این مرکز تلاش می‌شود تا خدمات مورد نیاز معلولین در یک جلسه به اتمام برسد و چنانچه نیاز به ادامه درمان بود، فرد معلول با یک فاصله زمان بندی شده مجدداً مورد معاینه قرار گیرد. وی با اشاره به هزینه‌های ترمیم دندان معلولان گفت: هزینه‌ای که در این مرکز دریافت می‌شود، بسیار ارزان است و ۷۰ درصد هزینه‌های معلولان توسط سازمان بهزیستی تامین می‌شود.

ارائه خدمات توانبخشی در منزل توسط تیم ضایعه نخاعی

به گزارش خبرگزاری تسنیم به نقل از روابط عمومی بهزیستی استان تهران، عنوان کرد: به افراد ضایعه نخاعی در محل اقامت خود، خدمات توانبخشی، پزشکی و آموزشی توسط تیم سیار ضایعه‌نخاعی ارائه می‌شود. معاون توانبخشی استان تهران عنوان کرد: با توجه به نقش مهم آموزش و افزایش اطلاع رسانی به فرد معلول و خانواده، تیم سیار ضایعه نخاعی که متشکل از پزشک، فیزیوتراپ، کاردرمانگر و مددکار اجتماعی می‌باشد، خدمات آموزشی و پزشکی و توانبخشی در محل اقامت فرد ارائه می‌کنند.

سایت شمعدانی ۹۴/۴/۱۵

معاون توانبخشی بهزیستی تهران خبر داد

آغاز صدور کارت‌های شناسایی معلولان بهزیستی

افروز صفاری فرد با اشاره به صدور کارت‌های شناسایی معلولان اظهار داشت: ۴۵ هزار نفر از معلولان تحت پوشش بهزیستی در طی سه سال گذشته مورد ارزیابی به روش IFC قرار گرفتند و صدور کارت معلولیت آنها آغاز شده است. وی افزود: ثبت اطلاعات کمیسیون پزشکی در بانک اطلاعات سازمان بهزیستی از سال ۹۳ انجام می‌گیرد. این کارت به دلیل اینکه به زبان لاتین و کد گذاری بین‌المللی پشت نویسی شده هائز اهمیت است، همچنین این کد قابل استفاده در تمام کشورهایی است که از آن استفاده می‌کنند.

سایت شمعدانی ۹۴/۵/۸

پرداخت ۹۰ درصد شهریه دانشگاه معلولان

معاون توانبخشی سازمان بهزیستی گفت: حداقل ۹۰ درصد شهریه معلولان دانشجوی می‌شود و نخبگان معلول نیز از مشوق‌هایی برخوردار می‌شوند. حسین نحوی نژاد معاون امور توانبخشی با اشاره به بسته‌های تشویقی برای دانشجویان معلول اظهار کرد: تحصیلات عالی یکی از ابزارهای کار آمد برای توانمندسازی معلولان است و سطح آگاهی این قشر را بالایی برد. این موضوع باعث می‌شود، از شدت معلولیت‌ها، بخصوص معلولیت‌های اجتماعی کاسته شود. وی همچنین گفت: تلاش ما بر این است که حداقل ۹۰ درصد شهریه‌ها پرداخت شود. نحوی نژاد افزود: نکته‌ای که مورد اعتراض قرار می‌گیرد این است که عده‌ای از معلولان تیز هوش هستند که با تلاش خود در دانشگاه‌های دولتی قبول می‌شوند، اما از حمایت‌های مالی دانشجویی برخوردار نمی‌شوند و بیشتر حمایت‌ها مربوط به کسانی است که در دانشگاه‌های غیر دولتی پذیرفته می‌شوند.

توسط یک مخترع ایرانی، جایگزین عصا و واکر ساخته شد

یک مخترع ایرانی موفق به ساخت دستگاهی به جای عصا و واکر شد که ناتوانان حرکتی می‌توانند بدون نیاز به فرد دیگری به وسیله آن حتی به استخر بروند. مصطفی اعلمی دوست، مخترع دستگاه پایار یا دستگاه کمک به کم توانان یا ناتوانان حرکتی، گفت: مشکلات فیزیکی ناشی از شکستگی پا یا سگته‌های ناقص مغزی باعث کم شدن توان حرکتی پا شده که در دراز مدت موجبات تحلیل ماهیچه‌ها و زمینگیر شدن افراد آسیب دیده را فراهم می‌کند. برای افرادی که مشکلات حرکتی دارند و برای استفاده از استخر نیازمند کمک چندین نفر هستند، استفاده از این اختراع بسیار مفید است و نیازمندی به نیروی انسانی را کمتر می‌کند. همچنین افرادی که به تنهایی قادر به ایستادن نیستند، استفاده از این دستگاه و همچنین انجام حرکات ساده ورزشی، مانع از ابتلا به زخم بستر و ضعف عضلانی می‌شود. به گفته مخترع دستگاه پایار، این دستگاه قابلیت تا شدن و حمل آسان به دلیل وزن کم و ابعاد کوچک (در زمان تا شدن) را دارد و به راحتی در خودروهای مسافرتی قرار می‌گیرد و بدون هزینه اضافی برای معلولان قابل حمل است.

مردم سالاری ۹۴/۴/۱۷

اولین مرکز کارآفرینی ویژه معلولین در تهران

فردا نیوز: شهردا منطقه ۲۰ از افتتاح نخستین خانه مهارت آموزی کوثر ویژه معلولین با ظرفیت حدود ۱۰۰ نفر در جنوبی‌ترین منطقه شهر تهران خبر داد. به گزارش روابط

عمومی شهرداری منطقه ۲۰، منصور کتان‌باف، در حاشیه مراسم افتتاحیه خانه کوثر گفت: یازدهمین خانه کارآفرینی کوثر با ظرفیت ۱۰۰ نفر به آموزش و اشتغال معلولین اختصاص پیدا کرد و نخستین مرکز کوثر ویژه معلولین در شهر تهران محسوب می‌شود. کتان‌باف افزود: با وجود استقرار کارگاه‌های عرقیات گیاهی، صنایع چوب، بسته بندی صنایع غذایی، خیاطی و رایانه این مرکز از جمله متنوع‌ترین مراکز کارآفرینی محسوب می‌شود که با مشارکت خیرین شروع به کار کرده است.

سایت شمععدانی ۹۴/۵/ ۲۸

جزئیات صدور کارت معلولیت

به گزارش خبرگزاری مهر: معاون توانبخشی سازمان بهزیستی ضمن اعلام آخرین جزئیات کارت‌های معلولیت گفت: تمامی معلولان تا اواسط سال آینده صاحب کارت‌های بین‌المللی می‌شوند. حسین نحوی نژاد افزود: شرط صدور کارت‌های معلولیت، تأیید کمیسیون‌های پزشکی مستقر در مراکز بهزیستی است، بطوری که معلولان به تدریج در این کمیسیون‌ها شرکت کرده و پس از تأیید، کارت بین‌المللی برایشان صادر شود. وی همچنین گفت: در مرحله اول برای ۱۵ هزار معلول کارت صادر شده و برنامه‌ریزی شده تا برای تمامی معلولان کارت صادر شود. معاون توانبخشی سازمان بهزیستی با اشاره به اینکه یک میلیون و ۱۰۰ هزار معلول مشمول دریافت کارت معلولیت هستند، تأکید کرد: در حال حاضر کارت معلولیت ۱۷۰ هزار معلول در کمیسیون‌های تخصصی تأیید شده که این افراد به زودی کارت‌های خود را دریافت می‌کنند. نحوی نژاد افزود: استفاده از معافیت‌های سربازی، دریافت وام اشتغال، بلیط نیم بهای هواپیما، آموزش دانشگاهی، سرویس حمل و نقل و ... از جمله خدماتی است که با کارت‌های معلولیت به معلولان ارائه می‌شود.

NEWS

برگزاری مراسم افطاری کارآموزان و نیکوکاران رعد

هم‌زمان سالروز ولادت با سعادت امام حسن مجتبی (ع) ضیافت افطاری مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد و ویژه کارآموزان و نیکوکاران در ۲ شب با حضور دکتر دکنتر علی ربیعی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دکتر محسنی بندپی رئیس سازمان بهزیستی کشور به اتفاق صدیقه اکبری مدیر عامل، اعضای هیأت مدیره و جمعی از مدیران و مسؤولان دستگاه‌های مرتبط، در این خیریه برگزار شد.

دکتر علی ربیعی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی از خیریه رعد به عنوان یک فعالیت اجتماعی سالم یاد کرد و گفت: در مدتی که وزیر شدم و مطالعه پیرامون کار اجتماعی را از منظر اجرا آغاز کردم با اسم مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد و الگوی رعد آشنا شدم و الگوی رعد می‌تواند به عنوان یک پارادایم فعالیت اجتماعی شامل: نوع فعالیت و نوع نگاه گردانندگان به فعالیت‌های اجتماعی تلقی شود، من به خانواده بزرگ رعد تبریک می‌گویم. خیریه رعد یک فعالیت سالم و قابل الگو برداری است. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: ما در دولت از بهزیستی دولت محور عبور کردیم و به بهزیستی مبتنی بر جامعه توجه داریم و همه‌ی برنامه‌های خود را بر اساس آن تنظیم کرده‌ایم و اخیراً هم برنامه بهزیستی در خانه را دنبال می‌کنیم.

وی گفت: اگر قرار است که نسل‌های بعدی ما، بچه‌های ما در همین جامعه‌ای که هستیم، بهتر زندگی کنند و زیست بهتری داشته باشند، باید برگردیم به سنت‌های اجتماعی خودمان با ساخت شفاخانه‌ها، مدارس، مکتب‌خانه‌ها، کاروانسراها در روزگار قدیم و حتی در دنیای مدرن ساختن مدارس جدید ساختن بیمارستان‌های بزرگ. ما راهی نداریم جز اینکه خیر جمعی را گسترش دهیم، من معتقدم ایران امروز برای بهتر بودن راهی به جز افزایش سرمایه‌های اجتماعی و گسترش خیر جمعی ندارد. در شب نخست دکتر انوشیروان محسنی بندپی رئیس سازمان بهزیستی با تاکید بر نقش سازمان‌های مردم نهاد در حوزه معلولان گفت: مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد یکی از با قدیمی‌ترین، علمی‌ترین و تخصصی‌ترین مرکز آموزشی معلولان در ایران است که در بُعد مسائل اشتغال، آموزش، مسائل فرهنگی و مراقبت از معلولان به عنوان یک مرکز نمونه است و ما باید امثال این مراکز را در سطح کشور بیشتر توسعه بدهیم و این مراکز به عنوان الگو و سرمشق مطرح شوند.

رئیس سازمان بهزیستی کشور با اشاره به تصویب لایحه بازنگری قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در هیأت وزیران اظهار کرد: این برنامه از جامعیت کافی برخوردار است و از مناسب‌سازی فضای شهری تا ارائه خدمات مطلوب توانبخشی و پزشکی، حمایت‌های بیمه‌ای، امور ورزشی، فرهنگی و هنری، سوادآموزی و آموزش و پرورش، کارآفرینی و اشتغال، حمایت‌های قضایی و پیشگیری از معلولیت‌ها همه نیازهای جامعه معلولان کشور را پوشش می‌دهد. بخشی از مواد قانون که در اختیار خود دولت بود در قالب مصوبه هیأت وزیران تصویب شد اما بخش دیگری که نیازمند تصویب در مجلس شورای اسلامی است به عنوان لایحه ارایه می‌شود.

در قسمتی از این مراسم گروه موسیقی سنتی کارآموزان مجتمع رعد با حضور فرناز احمدی، فدیاه کوهی، امیر همتیان، آرزو براتی، مرضیه دیانت فر، حمیدرضا رجبی و اشرف رجبی چند قطعه موسیقی محلی و سنتی اجرا کردند و گوشه‌های از توانمندی‌های خود را به نمایش گذاشتند. که با استقبال حضار مواجه شد.

بازدید کارآموزان مجتمع رعد از نمایشگاه نقاشی گالری گلستان

لیلی گلستان مدیر گالری گلستان در هنگام بازدید با حضور در جمع توان‌یابان از توان‌مندی‌های کارآموزان خیریه رعد قدردانی کرد.

لازم به ذکر است گالری گلستان از معدود مراکز هنری تهران است که از مناسب‌سازی ویژه افراد دارای معلولیت برخوردار است و علاقه‌مندان به آثار هنری می‌توانند با وسایل کمک توانبخشی از جمله ویلچر به راحتی از این نمایشگاه بازدید کنند.

کارآموزان کارگاه نقاشی مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد از نمایشگاه «صد اثر، صد هنرمند» در گالری گلستان با حضور لیلی گلستان و گروهی از هنرمندان برپا شده بود، بازدید کردند.

نمایش ۱۹۷ اثر از هنرمندان نقاش کشور که در گالری گلستان برپا بود، علت حضور گروهی از توان‌یابان خیریه رعد برای آشنایی با آثار هنر و فضای کسب و کار در این رشته هنری بود که گروهی از مسئولان واحد آموزش از و مربیان هنرجویان رعد را همراهی کردند.

زنگ حفظ محیط زیست در رعد به صدا در آمد

ترویج فرهنگ حفظ محیط زیست و با شعار "محیط زیست سالم، زندگی سالم، اندیشه سالم" برای اولین بار اجرا شد و شرکت‌کنندگان با دستکش‌های بهداشتی که در دست داشتند و کیسه‌های زباله با چهره‌هایی خندان یک به یک زباله‌ها را از روی زمین جمع می‌کردند و مشارکتی فراگیر را در ایجاد محیطی سالم و پاکیزه به نمایش گذاشتند.

در آستانه برگزاری دومین جشنواره ملی خودباوری در حرکتی نمادین توان‌یابان، مسؤولان و کارکنان مجتمع رعد به اتفاق مدیران و کارکنان مرکز آموزش علمی کاربردی رعد در فضایی پر از حس همدلی و خودباوری تمام محوطه، فضای سبز و مکان‌های عمومی مجتمع را نظافت و پاکسازی کردند این حرکت که مورد استقبال همگان قرار گرفت، به‌منظور

در این ملاقات که بهناز غفاری دبیر سرویس اجتماعی، سلماز خوان خبرنگار سرویس اجتماعی و حوزه معلولان و صادق کریمان مدیر روابط عمومی خیرگزاری ایسنا حضور داشتند، دبیر سرویس اجتماعی ضمن استقبال از پیشنهاد همکاری مجتمع رعد، افزود: ارایه گزارش‌های اختصاصی از مرکز آموزش علمی کاربردی رعد که نخستین دانشگاه مناسب‌سازی شده معلولان در کشور است از برنامه‌هایی است که در آینده نزدیک اجرا می‌شود. در پایان این مراسم تابلویی از محصولات هنرمندان توان‌یاب مجتمع رعد به پاس تلاش‌های اثربخش خیرگزاری ایسنا به مسؤلان این خیرگزاری اهدا شد.

هم‌زمان با روز خبرنگار مهندس احمد میرزاخانی رییس هیأت مدیره مجتمع رعد با حضور در خیرگزاری ایسنا از خدمات ارزشمند رسانه‌های کشور به ویژه همکاری گسترده این خیرگزاری برای ترویج الگوی صحیح رفتار با افراد دارای معلولیت قدرانی کرد.

در این دیدار که مهندس احمد میرزاخانی را تعدادی از دانشجویان توان‌یاب و چند نفر از مدیران مجتمع رعد همراهی می‌کردند، وی با تبریک فرارسیدن روز خبرنگار، گفت: بدون کمک و همراهی رسانه هر فعالیت اجتماعی محکوم به شکست است زیرا در هر مرحله از کار جامعه باید اطلاع دقیقی از اهداف و عملکرد رویدادهای اجتماعی داشته باشد و فعالان حوزه معلولان کشور مقتدر هستند که در سال‌های اخیر موضوع توجه به استعدادها و افراد دارای معلولیت از اولویت‌های رسانه‌ها تلقی می‌شود و در این میان خیرگزاری ایسنا همکاری ارزشمندی را با این حوزه داشته‌اند و ضمن انعکاس اخبار و گزارش‌های سازنده از جذب نیروهای توانمند هم استقبال کرده است.

رییس هیأت مدیره مجتمع رعد در بخشی از سخنان خود گفت: خبرنگاران وجدان بیدار جامعه هستند و می‌توانند با نمایاندن واقعیت‌های موجود زندگی افراد دارای معلولیت باعث افزایش آگاهی جامعه نسبت به توانمندی‌ها و مشکلات این گروه از جامعه شوند.

برگزاری مسابقات ورزشی جام رمضان در خیریه رعد

جشنواره ورزشی جام رمضان در فضایی شاد و سرشار از نشاط و شادمانی با حضور توان‌یابان مجتمع رعد در رشته‌های تیروکمان، دارت، فوتبال دستی و ضربات پنالتی برگزار شد. جوایز برندگان این مسابقات ورزشی توسط مهندس احمد میرزاخانی رییس هیأت مدیره و محمود عامری مسؤل هماهنگی امور مراکز مجتمع رعد و همچنین استاد بهزاد رحیمخانی بازیگر سینما و تئاتر و عاطفه سیف مدیر اجتماعی، فرهنگی ناحیه ۷ شهرداری تهران به برگزیدگان اهدا شد.

در برگزاری این دوره از مسابقات اداره ورزش ناحیه ۷ شهرداری منطقه ۲ تهران واحد آموزش، پشتیبانی و روابط عمومی خیریه رعد تلاش گسترده‌ای را به اجرا گذاشتند و در پایان این رقابتها اسامی ورزشکاران توان‌یاب برگزیده به شرح زیر اعلام شد:

رشته تیر و کمان:
مقام اول: پیمان بابازاده
مقام دوم: سمیه صادقی

حضور کارآموزان خیریه رعد در مراسم روز جهانی جوان

جوانان دارای معلولیت خیریه رعد به دعوت انجمن سلامت خانواده ایران در مراسم گرمی‌داشت روز جهانی جوان که با مشارکت انجمن‌های فعال در حوزه معلولان در مرکز مشارکت‌های فرهنگی هنری شهرداری منطقه ۶ تهران برگزار شد، شرکت کردند و دکتر شهرام ضرابیان مدیر عامل انجمن سلامت خانواده ایران با خیر مقدم به میهمانان درباره روز جهانی جوان به ایراد سخنرانی پرداخت و ضمن بر شمردن خطراتی جوانان امروز را در زمینه بیماری‌های غیر واگیر تهدید می‌کند، چند توصیه بهداشتی ارائه کرد و در ادامه با حضور تعدادی از کارآموزان واحد آموزش خیریه رعد و اعضای کانون ناشنوایان ایران، انجمن‌های نابینایان ایران و برایتونیک، میزگرد بررسی نقش ورزش در پیشگیری از رفتارهای پرخطر را با مشارکت دکتر مهدی صدق‌آذر، دکتر محمد رضا ایران‌نژاد و پریمما حکام‌زاده سفیر حسن نیت انجمن سلامت خانواده ایران برگزار کردند سپس کارشناسان حاضر به پرسش‌های حضار در ارتباط با تاثیر ورزش در زندگی فردی و اجتماعی و نقش پیشگیریانه ورزش در رفتارهای اجتماعی پاسخ دادند.

کارآموز برگزارکننده نمایشگاه مراکز فنی و حرفه‌ای تجلیل شد

به منظور ارتقای فرهنگ مهارت آموزی و افزایش منزلت اجتماعی مهارت‌آموزان دارای معلولیت و افراد غیر معلول نمایشگاه تخصصی مراکز فنی حرفه‌ای با مشارکت ۱۵ آموزشگاه آزاد غرب تهران و مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد در برج آزادی برگزار شد و کبری پورمحمد کارآموزی که مسؤولیت برپایی غرفه رعد را برعهده داشت در مورد دست‌آوردهای حضور مجتمع رعد در این نمایشگاه گفت: اکثر شرکت‌کنندگان با عرضه یکی یا دو رشته در این نمایشگاه شرکت کردند اما رعد با معرفی ۹ رشته از صنایع دستی مانند: سوخت چوب، معرق، پیکرتراشی، سیاه قلم و... شرکت کرده بود که موجب تحسین همه به ویژه رئیس سازمان فنی و حرفه‌ای شد. به پاس زحمات این کارآموز صدیقه اکبری مدیر عامل مجتمع رعد با اهدا لوح سپاس از تلاش‌های کبری پورمحمد قدردانی کرد و در مقابل وی نیز تندیس نمایشگاه را به مجتمع رعد اهدا نمود.

کارآموزان رعد در مسابقه بین‌المللی روبیک حضور یافتند

به‌منظور اثبات توانایی‌ها و شرکت در رقابتی بین‌المللی، ۳ نفر از کارآموزان دوره هوش هیجانی مجتمع رعد به نام‌های علیرضا علینقیان، زهرا حصارکی و سعیده دشتبانی در مسابقات حل معمای روبیک شرکت و در رده‌بندی جهانی نام خود را ثبت کردند. مهدی قهاری مدرس دوره هوش هیجانی با اعلام این خبر، افزود: حضور توان‌یابان رعد در این مسابقه بین‌المللی از نظر کارشناسان، بیانگر توانمندی افراد دارای معلولیت بود که پوشش خبری شبکه‌های صدا و سیما مانند شبکه خبر اهمیت آن را ثابت می‌کند و نام نفرات شرکت‌کننده در فهرست رده‌بندی جهانی ثبت شد.

شماره ۵۷، پاییز ۱۳۹۴

برگزاری کارگاه آموزشی «فیری لنسر» کسب و کار در فضای مجازی

نورمحمدی افزود: ما بر این باوریم که فیری لنسینگ یک کار تمام وقت با درآمد بالاست. پونیشا بستری است که به شرکت‌های کوچک، کارآفرینان و افراد کمک می‌کند تا به راحتی نیروی متخصص مورد نیاز خود را پیدا کرده و از طریق امکاناتی که پونیشا در اختیار آنها قرار می‌دهد به راحتی و با اطمینان پروژه‌های خود را اجرا کنند و اجرای پروژه‌ها از طریق برون‌سپاری به شما کمک می‌کند تا هزینه‌های خود را تا حد چشمگیری پائین آورده و همچنین برای افراد متخصص ایجاد اشتغال کنید.

وی در معرفی سایت کسب و کار خود گفت: پونیشا بزرگترین سایت برون‌سپاری فارسی زبان است که هزاران فیریلنسر و کارآفرین را در سرتاسر ایران را به هم متصل می‌کند. این کارگاه با همکاری واحد آموزش و دفتر کارآفرینی مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد با حضور بیش از ۵۰ نفر از توان‌یابان کارآموز در سالن همایش‌های مجتمع رعد برگزار شد.

کارگاه آموزش کسب و کار در فضای اینترنت برای آشنایی هر چه بیشتر کارآموزان و کارآموختگان مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد با فعالیت در محیط مجازی برگزار شد.

در این کارگاه که توسط مهندس نیما نورمحمدی مدیر وب سایت پونیشا اجرا شد، ارتقا دانش و توان‌مندی‌های علمی توان‌یابان برای راه‌اندازی کسب و کار در فضای مجازی و اینترنت مورد توجه و بررسی قرار گرفت و به سوالات شرکت‌کنندگان پاسخ داده شد.

نیما نورمحمدی با تشریح نحوه فعالیت فیری لنسرها به فنون اصلی راه‌اندازی کسب و کار در فضای مجازی پرداخت و با مثال‌هایی استفاده از اینترنت در این نوع کسب و کار را بیان کرد.

وی در بخشی از آموزش‌های خود گفت: کارآفرینان می‌توانند فیری لنسرها را برای کارهایی مانند برنامه‌نویسی، نویسندگی، ترجمه، طراحی، مهندسی، ورود اطلاعات، بازاریابی، فروش، حسابداری و در کل هر کاری که بتوان به صورت آنلاین انجام و تحویل داده شود، استخدام کنند.

1 ponisha.ir

برگزاری رالی تهران با مشارکت فدراسیون اتومبیل‌رانی و خیریه رعد

دارای معلولیت در کنار هنرمندان، پیشکسوتان و شرکت‌کنندگان حرفه‌ای به رقابت پرداختند، هیئت موتورسواری و اتومبیل‌رانی تهران در ۳ کلاس همگانی، پیشکسوتان و هنرمندان این مسابقات را برگزار کرد و به نفرات برتر جوایز نفیس و ارزنده‌ای چون کارت عضویت افتخاری اهدا کرد.

مسابقه تفریحی، خانوادگی رالی یک روزه تهران با مشارکت مجتمع نیکوکاری رعد و همت هیأت موتورسواری و اتومبیل‌رانی تهران با فراهم آوردن امکان حضور افراد دارای معلولیت به مناسبت سالروز درگذشت قهرمان اتومبیل‌رانی کشور مرحوم آرش رامین‌یکتا روز جمعه ۲۰ شهریور ماه برگزار شد. در این مسابقه برای نخستین بار با جانبازان و افراد

گزارش کاملی از برگزاری دومین جشنواره ملی خودباوری

دومین «جشنواره ملی خودباوری» با هدف بررسی مسائل کارآفرینی و اشتغال افراد دارای معلولیت ۱۸ و ۱۹ شهریورماه با شرکت ۲۶ انجمن و تشکل فعال در حوزه توان‌یابان و دستگاه‌های اجرایی و حمایتی دولتی با رویکرد ارزیابی عملکرد کارآفرینی، فعالیت‌های اجتماعی، علمی و فرهنگی، هنری، ورزشی، اطلاع‌رسانی و رسانهای مؤسسات همکار از سوی مجتمع آموزشی نیکوکاری رعده برگزار شد. این جشنواره با هدف ترویج تلاش برای رفع چالش‌های شغلی افراد دارای معلولیت و رویکرد علمی به موضوع کارآفرینی اجتماعی برای افراد دارای معلولیت برگزار شد.

و رفاه اجتماعی در آیین گشایش نمایشگاه که با همراهی دکتر نحوی‌نژاد معاون توانبخشی سازمان بهزیستی کشور و دکتر زهرا نوع‌پرست مدیرکل توان‌پزشکی آن سازمان شرکت کرده بود فضای نمایشگاه را حاکی از امید به بهبود شرایط شغلی برای افراد دارای معلولیت ذکر کرد و گفت: برگزاری این جشنواره را باید الگوی اساسی کار برای معلولان در وزارت کار و رفاه اجتماعی در نظر بگیریم.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی هنگام بازدید از نمایشگاه جشنواره خودباوری گفت: مؤسساتی مثل رعده می‌توانند به عنوان میانجی این سیاست و مردم عمل کنند. من در اینجا به همه مؤسسات اعلام می‌کنم که ما آمادگی داریم در این زمینه همکاری‌هایمان را گسترش دهیم.

دکتر ربیعی با اشاره به برنامه جامع حمایت از معلولان که به بهزیستی مبتنی بر جامعه توجه دارد، گفت: وظیفه‌مند کردن سازمان‌های مردم‌نهاد یا مؤسساتی که داوطلبانه با افراد گروه‌های هدف ما کار می‌کنند در این برنامه مورد توجه قرار گرفته است.

وزیر کار در حاشیه افتتاح نمایشگاه و جشنواره ملی خودباوری گفت: این الگو که شما اینجا می‌بینید الگوی اساسی کار ما است.

افتتاح نمایشگاه توانمندی‌های مراکز رعده و مؤسسات همکار با حضور وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

نمایشگاه توانمندی‌های توان‌یابان و سمن‌ها اعم از مراکز رعده و مؤسسات همکار یکی از رویدادهایی بود که در خلال برگزاری این جشنواره برپا شد و شرکت‌کنندگان با عرضه دست ساخته‌های کارآموزانشان گوشه‌ای از توانایی‌های خود را به نمایش گذاشتند و دکتر علی ربیعی وزیر تعاون کار

رادیو نمایشگاه تجربه جدیدی بود که برای اطلاع‌رسانی صوتی و طراوت محیط نمایشگاه با همکاری گویندگان نیکوکار صدای جمهوری اسلامی ایران برای نخستین بار در خیریه رعد اجرا شد. این رادیو روزانه به مدت ۳ ساعت به تولید مصاحبه‌های زنده، پخش تیزرهای صوتی، گفت‌وگو با مهمانان و کارآمختگان و پخش سرود و موسیقی، حال و هوای دیگری به نمایشگاه خودباوری بخشید.

صدیقه اکبری مدیر عامل مجتمع رعد:
تقویت خودباوری توان‌یابان هدف جشنواره است

صدیقه اکبری مدیرعامل مجتمع رعد که مسئولیت برگزاری جشنواره خودباوری را بر عهده داشت، اظهار کرد: آزادسازی ظرفیت‌ها تنها در بستر خودباوری و اعتماد به نفس شکل می‌گیرد که مجتمع رعد همواره سعی کرده این شرایط برابر برای افراد دارای معلولیت فراهم کند تا زمینه بروز قابلیت‌های آنان فراهم شود.

مهندس احمد میرزاخانی رئیس هیأت مدیره مجتمع رعد و پدر مریم میرزاخانی - نابغه ریاضی - هم در خصوص جشنواره خودباوری گفت: جوانان ایرانی دارای استعدادهای سرشاری هستند و شاید نخبگان خاموشی بهتر از دختر بنده حتی در روستاهای دورافتاده باشند که زمینه‌ی فعالیت برایشان فراهم نشده است.

وی با اشاره به این‌که جشنواره خودباوری مصادقات‌های عینی هم دارد، افزود: ساخت تندیس جشنواره توسط خود توان‌یابان، ورود به صنعت غذا که به همت سامان گلریز و آثار زیبایی که در ۶ محور کارآفرینی اجتماعی، رسانه، علمی و فرهنگی، هنری و ورزشی ارسال شده، الگوهایی هستند که با خودباوری، شرایط ایجاد اشتغال را برای خود و افراد دارای معلولیت ایجاد می‌کنند.

**برگزاری جلسه تنظیم پیشنویس سند همکاری مشترک
در زمینه اشتغال توان‌یابان**

در نشستی که با حضور مدیران سمن‌های فعال حوزه معلولان اعم از ناشنوایان، جسمی حرکتی، ضایعه نخاعی و ... برگزار شد، حضار برای دستیابی به پیشنویس سند همکاری مشترک مؤسسات فعال حوزه معلولان برای مواجهه با مسائل متنوع اشتغال افراد دارای معلولیت، همفکری و تبادل نظر کردند و مباحثی چون توجه به فرهنگ مشاغل توان‌یابان، شناسایی فرصت‌های اشتغال، طراحی مشاغل ویژه تونیابان و مناسبسازی مشاغل موجود و ایجاد کانون‌های مشاوره شغلی در انجمن‌ها را از جمله راهکارهای برخورد با حل مشکل اشتغال توان‌یابان برشمردند. تأکید بر ضرورت تغییر رویکرد تشکلهای فعال در حوزه معلولان به موضوع فرهنگ اشتغال توان‌یابان، توجه به

- آموزش مهارت محور
- طراحی مدل‌های کسب و کار مناسب توان‌یابان
- آموزش مهارت‌های مشاوره شغلی

موزان طب حامی جشنواره خودباوری

مرتضی علی‌محمدی مدیرعامل شرکت موزان طب، حامی جشنواره خودباوری گفت: تأمین وسایل کمک توان‌بخشی، پیش‌نیاز توانمندی، خودباوری و اشتغال افراد دارای معلولیت است که باید مثالی متشکل از توان‌یابان، شرکت‌های بازرگانی و سازمان دولتی از جمله بهزیستی و وزارت رفاه برای این منظور تشکیل شود.

مدیرعامل موزان طب با تأکید بر ضرورت قیمت مناسب وسایل کمک توان‌بخشی، افزود: ما با تخصصی که در بازرگانی داریم، می‌توانیم با جمع‌آوری ایده‌های توان‌یابان و با حمایت سازمان‌های دولتی روند تأمین وسایل کمک توان‌بخشی را اقتصادی کنیم.

مراسم پایانی و تجلیل از برگزیدگان

آیین اختتامیه دومین جشنواره ملی خودباوری در میان جمعی از دوستداران و علاقه‌مندان به حل مسائل توان‌یابان در سالن همایش رعد برگزار شد، پروفیسور محمد حسن کریمی نژاد پدر علم ژنتیک و مؤسس مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرمان به عنوان نماینده مراکز رعد گفت: طبق آشنایی که از قبل با رعد داشتم یک شعبه از رعد را در کرمان تأسیس کردیم و با توجه به تجربه ۳۰ ساله در این زمینه قصد داریم قسمتی از ساختمان در حال احداث را به مرکز ژنتیک جلوگیری از معلولیت‌ها اختصاص دهیم و بدین ترتیب با بررسی مادران در معرض خطر دنیا آوردن کودک معلول، از تولد این کودکان دارای معلولیت مادرزادی پیشگیری کنیم. وی با بیان اینکه ساختمان ژنتیک رعد کرمان با ۵ هزار متر زیربنا در ۵ طبقه ساخته میشود، گفت: مراحل ساخت این مرکز در حال تکمیل است و به زودی افتتاح خواهد شد.

مطالعات اسنادی و میدانی به‌منظور ارایه خدمات تخصصی، فراهم آوردن حضور اثربخش کارآفرینان اجتماعی در انجمن‌ها و نیز تعیین چشم‌اندازی واقع‌گرایانه از شیب حرکتی اشتغال افراد دارای معلولیت از دیگر مسائلی بود که مورد تأکید نفرات حاضر در جلسه قرار گرفت.

در نشست مدیران انجمن‌ها مطرح شد:

جشنواره خودباوری برابرسازی فرصت‌های اجتماعی و شغلی برای افراد دارای معلولیت است

دومین روز از اجرای جشنواره ملی خودباوری با برگزاری هم‌اندیشی مدیران مراکز رعد و مؤسسات همکار همراه بود در این جلسه شرکت‌کنندگان دیدگاه‌های انجمن خود را در مورد مسائل مطروحه بیان کردند و فرهنگ اشتغال افراد دارای معلولیت را یکی از مسائل زیربنایی این حوزه قلمداد کردند که به دلیل فراهم نبودن بسترهای مناسب، حضور اجتماعی مؤثر افراد دارای معلولیت در جامعه را تحت تأثیر قرار داده است.

همچنین آشنایی مردم به ویژه صاحبان کسب و کار با توانایی‌های توان‌یابان و نحوه تعامل با آنها را در شتاب بخشیدن به حرکت اشتغال افراد دارای معلولیت مؤثر قلمداد کردند.

حضر در ادامه ضمن تصویب سند بر موارد زیر تأکید کردند:

- نقش سازمان‌های دولتی در توجه به کارآفرینی اجتماعی حوزه معلولان
- نقش سازمان‌های حمایتگر به ویژه سازمان بهزیستی در برنامه‌ریزی‌های مناسب و اتخاذ استراتژی درست کارآفرینی معلولان
- یاری‌رسانی رسانه ملی و سایر رسانه‌های مکتوب و مجازی به موضوع کارآفرینی حوزه معلولان
- بکارگیری شیوه‌های مرسوم از قبیل: مشاغل خانگی، اشتغال حمایتی و تعاونی‌های پیشه و مهارت و توسعه

در بخش دیگر مراسم پایانی دکتر کیوان دوانگران مدیرکل دفتر توانمندسازی سازمان بهزیستی کشور گفت: آرزوی ما این است که مراکز غیردولتی فعال در حوزه معلولیت، الگوی مجتمع رعد را در پیش بگیرند.

وی ادامه داد: آنچه از رعد، پررنگ دیده میشود بحث کارآفرینی است بنا بر این انتظار اصلی ما از این مجتمع، فعالیت در این زمینه با رویکردهای اجتماعی و اقتصادی است که البته در سالهای گذشته توفیق خوبی در این خصوص داشتهاند اما هنوز با اهداف ما فاصله دارند که امیدواریم با تلاش سمنهایی نظیر رعد به این هدف مهم برسیم.

مدیرکل دفتر توانمندسازی سازمان بهزیستی کشور که قرائت پیام دکتر حسین نحوی نژاد معاون توانبخشی بهزیستی کشور را به مناسبت آیین اختتامیه دومین جشنواره ملی خودباوری بر عهده داشت، گفت: با اطمینان می‌توان گفت تعداد قابل توجهی از صنعتگران، کارآفرینان و هنرمندان برجسته کشور عزیزمان در آینده‌های نه چندان دور از جمع ارزشمند افراد دارای معلولیت به جامعه معرفی خواهند شد.

در قسمت دیگری از این پیام آمده است: سازمان بهزیستی تلاش میکند تا نیازهای متنوع افراد دارای معلولیت را شناسایی و برنامه‌های توانمندسازی‌ها را تدوین و اجرا نماید و نه فقط به دنبال آموزش‌های حرفه‌ای، بلکه ایجاد شرایطی است تا این عزیزان بخشی از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را مستقیماً در عرصه‌های گوناگون زندگی خود تجربه نمایند.

لازمه تغییر، رسیدن به خودباوری نسبت به توانمندی‌هاست. دکتر محمد کمالی عضو شورای عالی راهبردی سازمان بهزیستی کشور گفت: شاید خودباوری افراد غیرمعلول یک مسیر عادی را طی کند اما این مسیر برای افرادی دارای ناتوانی، اهمیت دوچندان می‌یابد. درست مثل ورزش که شاید برای سلامت توصیه می‌شود اما همین مقوله برای افراد دارای معلولیت یک واجب عینی است؛ چرا که اگر آن را انجام ندهند دچار مشکلات جسمی و روحی بعضاً جبران ناپذیر خواهند شد. وی گفت: مجتمع «رعد» پرچمدار خودباوری افراد دارای معلولیت در کشور است گفت: دولت باید بسترهای لازم را برای خودباوری، توانمندسازی و اشتغال افراد دارای ناتوانی فراهم کند.

بیانیه هیأت داوران و برگزیدگان جشنواره ملی خودباوری

از مؤسسه موسی بن جعفر (ع) پیشوا حاج آقا محمود مومنی

- محور علمی و فرهنگی: دفتر فرهنگ معلولین قم، انجمن علمی و آفرینش‌های هنری معلولان ایران، مجتمع توان‌یابان مشهد
- محور رسانه: انجمن خانواده ناشنوایان ایران، کانون معلولان توانا، مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرج
- محور هنری، رشته نقاشی: ندا بیات، اعظم مرادی و فاطمه رباط جزئی و رشته معرق: حسین مردانی، فردین فرزین و عبدالحسین اسحاقی
- محور ورزشی، رشته تیراندازی با کمان: طاهر خانی، سمیه صادقی و حسین مقیمی

هم‌چنین در بخش تجلیل از مفاخر و مشاهیر جامعه معلولان از شخصیت‌های ارزشمند این حوزه به شرح زیر تجلیل شد:

مفاخر ملی حوزه معلولان: پروفیسور محمدحسن کریمی نژاد پدر علم ژنتیک کشور و مؤسس رعد کرمان، دکتر سید مجید میرخانی معاون توانبخشی اسبق سازمان بهزیستی کشور و عضو هیأت علمی، دکتر محمد کمالی معاون توانبخشی اسبق سازمان بهزیستی کشور، عضو هیئت علمی و فعال اجتماعی حوزه معلولان و دکتر محمود علی محمدی مشاور وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در امور معلولان توان‌یابان موفق کارآفرین: محسن بهمن‌آبادی مدیر کارگاه پیکرتراشی و مجسمه‌های چوبی، محمدرضا امامی فیلمساز، حسن ذوالفقاری مدیر مؤسسه تهیه غذا

هیأت داوران جشنواره ملی خودباوری ضمن قدردانی از عموم شرکت‌کنندگان اعم از سمنها و توان‌یابان، تأکید کرد، انتخاب‌های این دوره به هیچ رو بیانگر فاصله چشم‌گیر منتخبان با آنها که پذیرفته نشده‌اند، نیست بلکه جشنواره خودباوری فرصتی برای انتقال تجارب موفق و الگوبرداری از توفیقات یک دیگر را فراهم ساخته است.

هیأت داوران از کانون معلولین توانای قزوین برای برنامه‌های ارزشمندی که طی سال‌های متمادی برای اشتغال پایدار افراد دارای معلولیت به اجرا گذاشته، جامعه معلولان ایران که نمایندگی‌های استانی و شهرستانی را در سراسر کشور از سال ۵۸ تا امروز تأسیس کرده، انجمن آسیب نخاعی استان تهران که نشست‌های علمی و فعالیت‌های فرهنگی افراد دارای آسیب‌های نخاعی برگزار کرده، مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد که راه‌اندازی و به روزرسانی پایگاه اطلاع‌رسانی، انتشار فصلنامه پژوهشی پزشکی توان‌یاب، تولید اخبار اختصاصی قابل توجه، بهره‌گیری مناسب از شبکه‌های اجتماعی و تأمل حرفه‌ای و سازنده با رسانه‌های کشور را انجام داده، قدردانی کرد و منتخبان محورهای گوناگون را بشرح زیر معرفی کرد:

- محور کار آفرینی: مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرمان، انجمن معلولین شهرستان قروه، مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد طالقان
- محور اجتماعی: از مؤسسه کاشانه مهر کاشان دکتر ضیایی، از مؤسسه پیام آوران ساحل امید شهرام مبصر،

شماره ۵۷، پاییز ۱۳۹۳

the organization. Later on in 1383, the comprehensive law of supporting people with disabilities' rights was once again put forth and approved in the parliament. DrKamali has been in on the rise and slumps of this law from the word go until now and is unhappy with this law being split into a resolution and a bill

▲ We should consider presenting this bill to the upcoming parliament rather than presenting it to the current one

Conversing with DrAli Saberi, a lawyer and member of the city council; Ali Saberi is one of the members in charge of reviewing the comprehensive law of supporting people with disabilities' rights. He believes that we shouldn't rush into having the comprehensive law approved in the parliament, but we should present it to the parliament carefully having rectified the deficiencies. He also believes that since rectifying the comprehensive law's deficiencies will take longer than the time that is left of the current parliament, associations and people with disabilities had better consider voting for parliamentary candidates familiar with issues regarding people with disabilities

▲ The necessity of reviewing the comprehensive law of supporting people with disabilities' rights before presenting it to the parliament

▲ Conversing with KheyralahShahbazi about this law; DrShahbazi is a "disabled at war" with a spinal cord injury and a holder of PhD in law from ShahidBeheshti University. He has written his PhD thesis about the natural rights of people with disabilities in Iran, Japan and Canada. DrShahbazi happens to be a member of the scientific board of the parliament's research center and his good command and interest over the issue has led to him being invited to the committee of reviewing the comprehensive law of supporting people with disabilities' rights. In this conversation, DrShahbazi addressed the history of the laws approved with regard to people with disabilities since 1338 and regarded the current bill as a step taken forward; however, he believes that it's better to remove the split created in the law and to incorporate the administration's Act in it before presenting the bill to the parliament.

▲ Murmur

Common pain, a writing by Seyed Mohsen Hosseini Taha

▲ Mohammad Khazaeli Araki, a visually impaired poet and writer

Introducing DrKhazaeili, the founder of the first overnight school and the first visually impaired school for adults in Iran

▲ First, I am relying on God, after that I have set great store by my own strength

Conversing with Mohsen Bahman Abaadi, woodworker

When he was little, Mohsen became quadriplegic as a result of poliomyelitis. In his teens, he began working with wood and doing mosaic with the help of related professors. Mohsen presently owns his own workshop and receives orders and produces products with the help of those who have learned this art from himself.

▲ Murmur

▲ Our most important asset is people's trust

Conversing with Ali Zarrabi, the managing director of the center for supporting physically challenged people with spinal cord injuries in Iran

Ali Zarrabi is the managing director and the chairman of the board of directors of the association of supporting physically challenged people with spinal cord injuries. He kicked off the center's activities in 1384 unofficially, and made it official in 1385.

Zarrabi has established this association for the purpose of having it run by patients with spinal cord injuries themselves and has carried out its goals in three branches.

The branches of this association are as follows: Shemiranat, Molavi Street and Tarasht Street. In these branches, any person who is referred is assigned a remedial program which puts that person in the remedial and rehabilitation cycle so that he/she would become rehabilitated.

▲ 7 steps to rebuilding life

▲ Mental health

▲ Murmur

▲ Introducing book

Introducing the book "ShazdehHamam"

▲ In the media

The news of people with disabilities in journals and websites

▲ What's up in Raad

The news of RaadOrganization

▲ Leading article

▲ We would prefer that this bill be approved in the parliament ASAP

Conversing with Soheyl Moeini, the chairman of the board of directors of Bavar association; Soheyl Moeini is one of the activists in the field of disability and apart from his activities in the press and working in people with disabilities' nongovernmental associations has undertaken the task of organizing and preparing the draft of the amendment of the comprehensive law of supporting people with disabilities' rights. Moeini has been closely in on the rise and slumps of reviewing the comprehensive law. He approves of sixty to seventy percent of this law; nevertheless, he believes that this bill should be approved ASAP in the current parliament that is near its end.

▲ Performing the new law isn't limited to only one organization

Conversing with Dr. Seyed Majid Mirkhani, member of the board of directors of Valiasr rehabilitation center and member of the board of the college of welfare sciences; we talked with him about the reviewing of the comprehensive law of supporting people with disabilities' rights. Dr. Mirkhani- given the efforts made by anthropocentric associations and legal and governmental experts in reviewing the comprehensive law- believes that all this attention has brought comprehensiveness to this law and has rectified the deficiencies that existed in the comprehensive law approved in 1383

▲ This is a period of time that we seriously need congeniality and consanguinity

Conversing with Dr. Mahmoud Ali Mohammadi, the minister of labor and public welfare's consultant in the comprehensive law of supporting people with disabilities' rights; Dr. Ali Mohammadi has been performing his duties as the minister's consultant since years ago and is fully aware of the rise and slumps of preparing the comprehensive law of supporting people with disabilities' rights and is also aware of its reviewing. Dr. Ali Mohammadi has explained why this law has been split into a resolution and a bill and believes that this split will lead to acceleration in performing the provisions stipulated in the administration's resolution.

▲ Article

The comparative study of the rules related to people with disabilities in Japan by Dr. Shahbazi

▲ Performing the comprehensive law of supporting people with disabilities' rights is an individual duty whose territory stretches across the entire country

Conversing with Dr. Mohammed Kamali, the associate professor of Iran university of medical science; in 1379 Dr. Kamali assembled a group in the rehabilitation assistance section for preparing the law of supporting people with disabilities' rights, a thing that was left unfinished due to the changes in management that took place in the welfare organization and the fact that he left

